

REVISTA BIBLIOTECILOR

Publicație a Consiliului Culturii și Educației Socialiste

ANUL XXV

Nr. 6

IUNIE 1972

SUMAR

Ion SIMION: În întâmpinarea Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român. Literatură social-politică cu tematică actuală	321	Viorel FAUR: Cărțile românești din biblioteca iluministului orădean Savașul Vulcan — mărturii incontestabile ale unității noastre culturale	350
Mircea IONESCU: Activitatea bibliotecilor în primul an al noului cincinal, în lumina datelor statistice	323	Biblioteci de peste hotare	353
Anul internațional al cărții „Cărți pentru toți“		Sanda CÂNDEA: Biblioteca publică și universitară din Geneva	353
Ioana TĂUTU și Alexandru CODAGLIO: O acțiune de amploare în județul Brașov	328	R. R. Ungară: O nouă reglementare a serviciilor de bibliotecă adresate copiilor și tineretului (Traducere și prelucrare de Val. Alexandru)	357
Sub semnul Anului internațional al cărții	329	George SEBASTIAN: Cronica Anului internațional al cărții—1972	358
Grigore MOISIL: Mărturisiri despre carte	331	De peste hotare	360
★		Aniversări	
Ana BEURAN: Acțiuni de popularizare a cărții social-politice în rîndul cititorilor Bibliotecii comunale Bumbesti-Jiu	333	ȘT. CAZIMIR: Caragiale	361
Ștefana STERIADE: Atracțiile lecturii într-o colectivitate de ucenici	335	Lucrări de specialitate	363
Elena MOIANU: În căutarea datelor bibliografice. Însemnări despre unele „enigme“ editoriale	340	Fișier	
Sumare de reviste românești publicate în anul 1971. Bibliografie	345	Premiile Uniunii scriitorilor pe anul 1971	366
Cronică	348	★	
Istoria cărții și a bibliotecilor		Calendar (iulie, august, septembrie 1972)	377
		Consultații	
		Antoaneta CORVĂTESCU-TOFAN: Serviciile de bibliotecă adresate cititorilor-copii (XIII). Relații cu publicul (urmare)	381
		Jocuri distractive	384

ÎN ÎNTÎMPINAREA CONFERINȚEI NAȚIONALE A PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Literatura social-politică cu tematică actuală

Ion SIMION
redactor șef
Editura politică

În întîmpinarea lucrărilor înaltului for al comuniștilor din România — Conferința Națională a Partidului Comunist Român din 19—21 iulie — colectivele de muncă de pe întregul cuprins al patriei își iau angajamente și raportează noi succese în opera de construire a socialismului.

În climatul efervescent al activității politice și ideologice pentru înfăptuirea amplului program adoptat de Plenara Comitetului Central al P.C.R. din noiembrie anul trecut, răspunzînd interesului viu al cititorilor, editurile anunță noi apariții avînd o tematică deosebit de actuală care vor intra și în biblioteci și cu ajutorul cărora pot fi organizate variate și interesante acțiuni.

Asemenea celorlalte edituri, Editura politică a publicat în cinstea Conferinței Naționale a partidului numeroase cărți și prevede în planul ei editorial și alte apariții.

Cîteva volume vor sintetiza activitatea internațională a partidului și statului nostru în perioada 1965—1972: *Prietenie, pace, colaborare* și *Sub steagul internaționalismului socialist* vor cuprinde documentele și reportajele despre vizitele tovarășului Nicolae Ceaușescu în țările

africane, în țările socialiste din Asia și în țările conducerei superioare de partid și de stat ale țărilor socialiste din Europa și Cuba, înfățișînd cititorului politica partidului și statului nostru în acțiuni concrete privind marile probleme ale vieții internaționale contemporane. Aceste volume vor fi ilustrate cu un bogat material fotografic și cartografic și vor cuprinde și scurte prezentări ale țărilor vizitate sau a acelor țări ai căror conducători ne-au vizitat. Alte trei lucrări programate să apară pînă la sfîrșitul anului vor cuprinde documente cu privire la vizitele întreprinse de secretarul general al P.C.R. în cîteva țări nesocialiste din diferite continente și relatări despre întîlnirile conducerii superioare de partid cu conducătorii partidelor comuniste și muncitorești, socialiste, ale organizațiilor revoluționare și democratice. Planul editorial include și volumul: *Perfecționarea organizării conducerii vieții economice de stat și sociale* — o culegere de studii și articole ce prezintă activitatea complexă de realizare creatoare a hotărîrilor Conferinței Naționale a partidului din 1967 și a Congresului al X-lea al P.C.R. Acest volum are cinci părți (capitole) principale ce

abordează problemele generale ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate; ale perfecționării conducerii și planificării economiei naționale; perfecționarea conducerii vieții sociale; perfecționarea activității ideologice; probleme ale relațiilor internaționale. Toate aceste cărți intrate în bibliotecă pot fi folosite pentru manifestări cu un profund mesaj politic, de informare a maselor largi de cititori asupra politicii partidului și statului nostru, asupra schimbărilor ce au loc pe plan mondial în zilele noastre.

Literatura social-politică, editată de Editura politică în cinstea Conferinței Naționale a partidului se completează cu volume cu tematică economică din colecția *Biblioteca organizării și conducerii științifice* cu titluri ca: *Eficiența economică maximă* de Aurel Iancu; *Modalități de determinare a rentabilității comerțului exterior* de Liliana Crețu și *Revoluția științifică și tehnică și implicațiile ei în domeniul militar* scrisă de un colectiv de autori, cu cărți din tematica construcției de partid și a organizațiilor de masă și anume: *Comunistul de Tudor Olaru*; *Organizația U.T.C. — un organism dinamic — un colectiv militant* de Dumitru Matală și lucrarea colectivă *Adunarea generală a salariaților. Contribuția sindicatelor la organizarea și îndeplinirea hotărârilor acesteia*, sau cu cărți cu tematică istorică; *Solidaritatea antifascistă militantă* de Ion Babici și *Tradiții ale poporului român de solidaritate și prietenie cu poporul chinez*.

Acest plan se completează cu apariția ultimelor trei teme din seria *Documente ale Partidului Comunist Român*; *Perfecționarea repartiției și respectarea echității socialiste*; *Promovarea și respectarea legalității socialiste și Politică externă a României socialiste* și câteva volume de culegeri de legi ce se înscriu în activitatea mai largă de popularizare și cunoaștere a legislației.

Planul prevede editarea în limbile maghiară și germană a primelor nouă și respectiv patru titluri din seria culegerilor tematice din documentele Partidului Comunist Român.

În plan sînt cuprinse primele apariții din seria *Societatea socialistă multilateral dezvoltată* și anume: *Coordonate principale ale dezvoltării economice de Constantin Moisuc*; *Perfecționarea relațiilor de producție în noua etapă de dezvoltare a României* de Nichita Iosub și *Cresterea nivelului de trai în România* de Ion Blaga.

Actualitatea tematicii literaturii social-politice se manifestă și mai plenar prin temele cuprinse în colecția *Prelegeri de marxism-leninism*.

Apărută în Editura politică, începînd încă din 1970, colecția al cărei subtitlu este *În ajutorul celor care studiază politica internă și externă a P.C.R.*, — prin caracterul actual al temelor tratate, prin conținutul de idei pe care îl transmite se înscrie plenar în preocupările actuale ale activității de educație comunistă și din acest motiv considerăm că reprezintă instrumente esențiale pentru munca de educație și informare politică desfășurată de bibliotecă.

Cele opt titluri din această colecție care au văzut pînă acum lumina tiparului — dintre care cinci în 1972 — au drept numitor comun al variatei tematici abordate efortul autorilor de a prezenta tezele marxism-leninismului ca părți componente ale unei științe revoluționare, receptivă la nou, aplicabilă în funcție de specificul fiecărei țări.

Prin incursiuni în domeniul economiei, filozofiei, sociologiei și al altor discipline, colecția oferă lectorilor și propagandiștilor, dar și unor largi cercuri de cititori, documentația necesară pentru adîncirea problemelor și ideilor cuprinse în tematica orientativă a cursurilor și cercurilor din învățămîntul de partid. De aici nevoia ca bibliotecile să fie foarte rapid informate cu noile apariții din această colecție.

Astfel, titlurile apărute în cadrul colecției se ocupă de *Cresterea rolului conducător al partidului în procesul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate*; *Știința conducerii politice a societății socialiste*; *Modernizarea economiei românești*; *Socialismul și suveranitatea de stat*; *Raportul dintre național și internațional și colaborarea economică dintre state*; *Probleme actuale ale colaborării și cooperării în cadrul C.A.E.R.*; *Ideologie și știință și Situația clasei muncitoare și luptele de clasă în capitalismul contemporan* — au fost deosebit de bine primite de cititori. Acestor teme li se vor mai adăuga titlurile *Cointerese și conștiință*; *Echitatea socială — valoare morală a socialismului*; *Clasa muncitoare — forță conducătoare în Republica Socialistă România*; *Unitatea social-politică a societății noastre*; *Modernizarea agriculturii românești*; *Rotul factorului uman în industria modernă a României*; *Realizări și perspective în ridicarea bunăstării celor ce muncesc*; *Politica externă a României socialiste* și altele, care urmează a fi editate și pe care le-am dori intrate cît mai curînd în librării și bibliotecă.

Formatul și prezentarea grafică reușită a colecției *Prelegeri de marxism-leninism*, au și ele fără îndoială, partea lor de contribuție la răspîndirea și prestigiul acestor apariții.

ACTIVITATEA BIBLIOTECILOR

ÎN PRIMUL AN

AL NOULUI CINCINAL,

ÎN LUMINA

DATELOR STATISTICE

Mircea IONESCU

Analiza datelor statistice referitoare la activitatea desfășurată de bibliotecile din țara noastră în 1971, primul an al noului cincinal, dezvăluie unele realizări demne de menționat în organizarea rețelelor de biblioteci și în dezvoltarea colecțiilor de publicații ale acestora (vezi tabelul nr. 1).

Se constată astfel o creștere a numărului de biblioteci de învățământ superior, școlare, documentare (biblioteci de specialitate din instituții și întreprinderi) și ale cooperației meșteșugărești, în total 230 de unități, creștere ce reflectă crearea de noi unități economice, de cercetare științifică și de învățământ în țara noastră. Ca urmare a reorganizării întreprinderilor agricole de stat și a schimbărilor intervenite în structura organizatorică a unor întreprinderi și unități economice (comasări, desființări) și, parțial, a desfășurării în continuare a procesului de regrupare a bibliotecilor sindicatelor, numărul unităților din această categorie este mai redus cu 100 de instituții. Corelând cele două date, rezultă că, pe ansamblul sistemului, creșterea efectivă a numărului de biblioteci este de 130 de unități, la sfârșitul anului trecut numărul bibliotecilor fiind de 22 468, față de 22 338, consemnate în statistica anului 1970.

Dacă acțiunea de consolidare și regrupare a bibliotecilor publice din rețeaua de stat, trăsătură caracteristică evoluției sistemului nostru de biblioteci în cincinalul anterior (1966—1970), a fost practic încheiată, în sensul că în fiecare unitate teritorial-administrativă există o singură bibliotecă publică de stat, în rețeaua bibliotecilor sindicatelor acest proces se

desfășoară foarte lent, existând un număr însemnat de biblioteci mici, care funcționează independent, fără a dispune de capacități pentru reinnoirea colecțiilor și atragerea la lectură a salariaților.

În urma recente hotărâri comune a Consiliului Culturii și Educației Socialiste și Uniunii Generale a Sindicatelor din România pentru întărirea cooperării în vederea deservirii cât mai judicioase a întregii populații, este de așteptat că vor urma măsuri mai eficiente pentru crearea unor unități capabile să-și îndeplinească menirea lor pe tărîmul educației, al informării și al lecturii recreative, atât a salariaților, cât și — în cadrul cluburilor sindicatelor — și a populației din cartiere.

Pe ansamblul sistemului bibliotecilor, sporul efectiv al colecțiilor a fost de peste 3 600 000 de volume, cifră rezultată în urma efectuării operațiilor de scădere a publicațiilor cu o mare uzură fizică sau morală, procentul de creștere efectivă a fondurilor fiind de 3,1. Repartizată pe principalele categorii de biblioteci, această creștere reprezintă 3,2 la sută în bibliotecile de învățământ superior, 2,6 la sută în cele documentare (de specialitate), 5,7 la sută în cele școlare, 5,3 la sută în cele municipale și orașenești, 2,1 la sută în cele comunale, 7,4 la sută în cele ale cooperației meșteșugărești și numai 0,5 la sută în cele ale sindicatelor. Deși nu se poate trage o concluzie precisă, deoarece cifrele nu oglindesc decât diferența între intrări și scăderi de publicații, rezultă totuși eforturi inegale în ce privește echilibrarea colecțiilor din

Numărul bibliotecilor și al volumelor aflate în fondurile bibliotecilor

Categoria de biblioteci	Număr de unități			Fond de cărți (mii de volume)		
	1970	1971	Creșteri	31.XII.1970	31.XII.1971	În procente
TOTAL	22 338	22 468	+130	115 382	119 008	103,1
Biblioteci republicane	2	2	—	11 008	11 010	1,00
Biblioteci de învățământ superior	45	47	+2	13 052	13 468	103,2
Biblioteci documentare (din instituții și întreprinderi)	4 538	4 573	+35	14 450	14 826	102,6
Biblioteci școlare	9 611	9 804	+193	29 271	30 948	105,7
Biblioteci publice — total	8 142	8 042	-100	47 601	48 756	102,4
din care :						
biblioteci municipale și orașenești	223	223	—	10 522	11 078	105,3
biblioteci comunale	2 706	2 704	-2	22 554	23 022	102,1
biblioteci ale sindicatelor	5 024	4 919	-105	13 550	13 674	100,5
biblioteci ale cooperăției meșteșugărești	183	190	+7	917	985	107,4
biblioteci pentru copii	6	6	—	58	57	98,3

diferite rețele. Există diferențe sensibile în dotare, pe de o parte, între bibliotecile publice de stat din mediul urban și cele din mediul rural, precum și între celelalte rețele de biblioteci.

Eforturile crescînde depuse de stat sau de organizațiile obștești (U.G.S.R., U.C.C.M.) pentru dotarea bibliotecilor nu se reflectă corespunzător în creșterea activității bibliotecilor. La un spor efectiv de 3 600 000 de volume (3,1 la sută) pe ansamblul sistemului de biblioteci, creș-

Tabel nr. 2

Numărul cititorilor și al volumelor eliberate pe categorii de biblioteci în anul 1971

Categoria de biblioteci	Cititori înscriși			Cărți difuzate			Cărți eliberate per cititor
	Date absolute (mii de persoane)		În procente față de 1970	Date absolute (mii de volume)		În procente față de 1970	
	1970	1971		1970	1971		
TOTAL	8 248	8 016	97,2	78 764	80 563	102,3	10
Biblioteci republicane	49	53	108,2	1 841	1 849	100,4	35
Biblioteci de învățământ superior	191	195	102,1	11 195	11 749	104,9	60
Biblioteci documentare (din instituții și întreprinderi)	804	730	90,8	5 338	5 485	102,8	8
Biblioteci școlare	2 616	2 418	92,4	17 302	17 943	103,7	7
Biblioteci publice — total	4 588	4 620	100,7	43 088	43 537	101,0	9
din care :							
biblioteci municipale și orașenești	800	796	99,5	14 030	14 445	103,0	19
biblioteci comunale	2 572	2 605	101,3	22 063	22 203	100,6	8
biblioteci ale sindicatelor	1 095	1 089	99,5	5 932	5 787	97,6	5
biblioteci ale cooperăției meșteșugărești	116	125	107,8	963	1 011	105	8
biblioteci pentru copii	5	5	100	100	91	91	18

terea numărului volumelor difuzate este de 2,3 la sută — 1 799 000 de volume față de cifrele realizate în 1970 (vezi tabelul nr. 2). În ordinea mărimii, creșterile realizate în diferite rețele sînt: 3,9 la sută, în bibliotecile din învățămîntul superior; 3,7 la sută, în cele școlare; 3 la sută, în cele municipale, 2,8 la sută, în cele documentare și 2,4 la sută, în cele ale sindicatelor.

Numărul cititorilor pe ansamblul sistemului marchează o scădere de 2,8 la sută față de cifrele înregistrate în anul precedent. Ar merita o analiză mai atentă din partea forurilor tutelare scăderea numărului în bibliotecile de specialitate (documentare) din întreprinderi și instituții cu 9,2 la sută și în cele școlare cu 7,6 la sută și aceasta în condițiile unei creșteri obiective a cerințelor de informare, de studiu legate de aplicarea legislației cu privire la reciclare și de orientarea pregnantă a activității didactice în școli spre folosirea mai intensă a materialul de lectură, de informare în afara manualelor.

În bibliotecile publice, numărul cititorilor a crescut cu 32 000 de persoane, fiind necesare acțiuni mai hotărîte pentru extinderea activității bibliotecilor municipale și orașenești prin noi biblioteci filiale, activizarea filialelor bibliotecilor comunale din satele aparținătoare și, în general, pentru atragerea populației la lectură: reîmprospătarea fondurilor, acțiuni de popularizare a cărții etc.

Fără îndoială că unul din factorii care acționează negativ în evoluția activității bibliotecilor este existența unui număr mare de biblioteci mici și foarte mici cu indice limitat de reîmprospătare a fondurilor, în special în rețelele bibliotecilor sindicatelor, școlare și documentare.

Indicele de lectură a populației (indicatorul intensității activității bibliotecilor reflectat în numărul mediu de publicații difuzate per locuitor) în bibliotecile publice de stat, care se adresează întregii populații, deși marchează un progres, nu este încă în concordanță cu creșterea nivelului general de cultură și de calificare profesională al populației.

Un alt indicator, indicele de circulație — de data aceasta și cu implicații economice asupra eficienței activității bibliotecilor — se află în regres (în proporții mici, e drept), în urma decalajului survenit între creșterea fondurilor și creșterea volumului propriu-zis al activității bibliotecare — difuzarea cărților la cititori.

Excluzînd bibliotecile republicane și de învățămînt superior, în care o mare parte a fondurilor au un caracter de arhivare, cele aproape 95 000 de volume deținute de bibliotecile din celelalte rețele au avut

o circulație redusă: în cursul anului s-au difuzat numai două treimi din ele, cu puțin peste 65 000 000 de volume. În medie mai mult de 60 la sută din fondurile bibliotecilor documentare de specialitate din instituții și întreprinderi și ale bibliotecilor sindicatelor și aproape jumătate din cele ale bibliotecilor școlare nu au fost consultate în cursul anului trecut. Chiar dacă luăm în considerație existența unui număr mare de lucrări cu circulație limitată sau cu caracter depășit, existente încît în aceste biblioteci, randamentul colecțiilor acestor biblioteci poate fi apreciat drept nesatisfăcător.

O circulație mai bună se întîlnește în bibliotecile municipale, orașenești, comunale și ale cooperației meșteșugărești, în care indicele mediu este în jurul cifrei 1. Degrevarea colecțiilor multor biblioteci, care nu au funcție de arhivare, de unele fonduri cu un grad foarte redus de utilizare, coroborată cu intensificarea acțiunilor de popularizare a colecțiilor și de extindere a activității bibliotecare, poate conduce la îmbunătățirea indicelui de circulație a publicațiilor, cu evidente implicații culturale.

Cifrele statistice referitoare la activitatea bibliotecilor publice de stat oglindesc menținerea în continuare a unor decalaje între nivelul activității bibliotecare de la un județ la altul.

Activitatea bibliotecilor publice a înregistrat creșteri însemnate în unele județe — în localitățile urbane din județele Argeș, Cluj, Dimbovița, Galați, Maramureș, Mehedinți, Prahova, Sibiu, Tulcea și în municipiul București, precum și în comunele din județele Dimbovița, Dolj, Ilfov, Neamț, Teleorman, Tulcea și Vrancea, care au difuzat cu peste 30 000 și chiar peste 100 000 de volume mai mult decît în anul 1970. În alte județe, continuă să apară o neconcordanță între creșterea colecțiilor și nivelul activității.

Datele înscrise în tabelul nr. 3, cuprinzînd realizările globale obținute de bibliotecile publice de stat din mediul urban și din cel rural, oferă comitetelor județene de cultură și educație socialistă posibilitatea de a analiza comparativ, față de rezultatele medii pe țară sau de cele obținute de județe cu condiții similare, activitatea bibliotecilor comunale, orașenești și municipale din fiecare județ, în vederea stabilirii unor măsuri care să contribuie la optimizarea activității lor. În acest fel, bibliotecile vor aduce o contribuție sporită la realizarea sarcinilor trasate de Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 3—5 noiembrie 1971, pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educația socialistă a maselor.

MEDIUL URBAN

Nr. crt.	JUDEȚUL (municipiul)	MEDIUL URBAN									
		Număr de biblioteci	Fond de cărți (în mii de volume)	Creșteri (scăderi) față de 1970 (mii vol.)	Număr cărți per locuitor	Cărți difuzate (în mii de volume)	Creșteri (scăderi) față de 1970 (mii vol.)	Cărți difuzate la 1 loc.	Indice de circulație	Indice de lectură	Procent de atrageri a populației
1	Alba	9	241	+27	1,6	262	+16	1,8	1,3	12	14
2	Arad	8	425	+10	2,1	456	+5	2,3	1,1	20	12
3	Argeș	5	275	+8	2,0	264	+44	1,9	1,1	18	11
4	Bacău	6	382	+22	1,9	402	+12	1,9	1,0	18	11
5	Bihor	8	541	+23	2,7	545	-111	2,7	1,1	20	14
6	Bistrița-Năsăud	4	89	+7	1,8	118	-22	2,4	1,0	15	17
7	Botoșani	4	154	+23	1,9	248	+13	3,1	1,3	19	17
8	Brașov	8	408	+12	1,4	467	+13	1,6	1,6	15	11
9	Brăila	2	123	-2	0,8	125	-26	0,8	1,1	15	5
10	Buzău	2	118	+9	1,2	227	+12	2,4	1,0	20	12
11	Carăș-Severin	6	201	+13	1,3	202	-4	1,3	1,9	13	10
12	Cluj	5	357	+22	1,1	562	+46	1,7	1,0	22	8
13	Constanța	8	290	-16	1,1	408	+8	1,7	1,6	17	11
14	Covasna	5	120	+8	1,9	126	-5	2,1	1,6	14	15
15	Dimbovița	5	161	+5	2,0	228	+36	2,8	1,0	14	20
16	Dolj	5	270	+21	1,2	354	-20	1,5	1,4	18	9
17	Galați	4	397	+6	1,8	407	+59	1,8	1,3	24	8
18	Gorj	5	109	+3	1,5	119	+2	1,6	1,2	12	14
19	Harghita	9	223	+4	2,5	322	-19	3,6	1,1	13	28
20	Hunedoara	8	308	+8	1,0	381	-4	1,2	1,4	17	7
21	Ialomița	4	138	+10	1,6	95	-11	1,1	1,2	13	8
22	Iași	4	293	+9	1,3	612	-8	2,8	0,7	21	13
23	Ilfov	4	150	+7	4,8	14	-14	1,3	2,1	16	8
24	Maramureș	7	275	+14	1,5	335	+31	1,8	0,8	18	10
25	Mehedinți	5	196	+8	2,1	173	+32	1,9	1,2	16	12
26	Mureș	6	560	+29	2,7	577	+23	2,8	0,9	23	12
27	Neamț	4	159	+7	1,3	229	+13	1,8	1,0	20	8
28	Olt	5	151	+7	1,7	171	+1	1,9	1,1	14	13
29	Prahova	11	445	+40	1,4	871	+36	2,7	1,9	20	14
30	Satu-Mare	4	133	+7	1,1	247	-1	2,0	1,9	21	10
31	Sălaj	4	131	+5	2,8	79	-21	1,7	0,6	13	13
32	Sibiu	7	444	+8	1,9	539	+50	2,4	1,2	22	17
33	Suceava	8	399	+12	2,9	467	+18	3,4	1,2	20	17
34	Teleorman	5	182	+6	1,8	156	+27	1,5	0,9	17	9
35	Timiș	6	552	+107	2,0	643	-45	2,3	1,2	19	12
36	Tulcea	5	95	+10	1,4	136	+45	2,0	1,4	15	13
37	Vaslui	4	198	-	2,0	256	-8	2,5	1,3	17	15
38	Vilcea	8	261	+12	3,2	264	+1	3,2	1,0	7	45
39	Vrancea	5	149	-3	1,9	237	+4	3,1	1,7	24	13
40	Municipiul București	1	977	+51	0,7	1963	+289	1,3	2,0	23	6
TOTAL:		223	11 078	+556		14 445	+413				
MEDIE PE ȚARĂ:					1,5			2	1,3	18	11

MEDIUL RURAL

Număr biblioteci comunale	Fond de cărți (în mii de volume)	Cresțeri (scăderi) față de 1970 (în mii de volume)	Număr cărți per locuitor	Cărți difuzate (în mii de volume)	Cresțeri (scăderi) față de 1970 (în mii de volume)	Cărți difuzate la 1 locuitor	Indice de circulație	Indice de lectură	Procent de atragere a populației	Nr. de cărți difuzate de o bibliotecă comună (mii de volume)
67	536	+28	2,1	637	-23	2,6	1,2	9,7	27	9,5
67	607	+30	2,1	548	-17	1,8	0,9	8,7	22	8,2
91	653	-6	1,5	644	-3	1,5	1,0	8,7	17	6,9
80	759	-18	1,7	722	-63	1,6	0,9	7,7	21	9,0
87	865	+40	2,1	692	-64	1,7	0,8	8,5	20	8,0
53	422	+2	1,8	559	+10	2,4	1,3	8,6	28	10,5
69	803	+42	2,0	740	+16	1,9	0,9	9,3	20	10,7
43	443	+24	2,4	305	-4	1,7	0,7	8,8	19	7,0
41	385	+6	1,9	280	-28	1,4	0,7	8,0	17	7,0
83	538	-31	1,3	577	-20	1,4	1,1	8,0	18	7,0
67	530	+44	2,6	531	-14	2,6	0,8	8,2	31	8,0
74	677	+54	2,0	762	-22	2,2	1,1	8,4	27	10,3
49	421	+7	1,7	345	-19	1,4	0,8	9,0	16	7,0
33	303	+2	2,5	237	-6	1,9	0,8	8,1	23	7,0
69	493	-1	1,4	606	-47	1,7	1,2	9,0	15	8,8
95	662	+31	1,6	628	-49	1,3	0,9	7,8	16	6,6
56	469	+1	1,5	512	-21	1,7	1,1	9,7	17	9,0
64	426	+20	1,8	487	-3	1,8	1,0	7,6	24	6,8
49	514	+13	2,4	440	-1	2,4	0,9	7,8	27	9,0
57	479	+18	2,4	426	-2	2,2	0,9	9,2	24	7,5
55	419	+6	1,4	314	-1	1,2	0,8	8,4	14	6,3
85	887	+13	1,9	790	-10	1,7	0,9	8,9	19	9,3
125	1 015	-8	1,4	797	+33	1,1	0,8	7,9	14	6,4
62	452	+4	1,6	420	-30	1,5	0,9	8,1	19	6,8
59	416	-21	1,8	374	-20	1,6	0,9	8,2	20	6,3
91	866	+9	2,2	775	-14	2,0	0,9	8,4	23	8,5
70	642	+41	1,7	823	+101	2,1	1,3	9	23	11,8
96	599	+23	1,5	626	+20	1,5	1,0	7,8	20	6,5
86	589	+7	1,3	692	+5	1,6	1,2	9	17	8,0
56	442	+21	1,7	472	+11	1,8	1,1	8,6	22	8,4
54	424	+2	1,9	514	-10	2,3	1,2	8,6	27	9,5
55	477	+15	2,2	357	+41	1,7	0,8	8,3	20	6,5
90	885	+15	1,9	926	-5	1,9	1,0	9,1	21	10,3
84	656	+29	1,5	597	+84	1,4	1,0	7,7	18	7,1
76	834	-20	2,3	825	-4	2,3	1,0	9,2	25	10,9
43	315	+14	1,7	289	+57	1,6	0,9	8,8	18	7,0
71	1 001	+5	2,8	764	-144	2,1	0,8	7,3	29	10,7
78	516	+24	1,7	510	-11	1,7	1,0	8,3	20	6,5
59	482	-16	1,6	548	+47	1,8	1,1	9,8	19	9,8
12	118	-5	1,2	136	+8	1,4	1,2	17,7	9	14
2 704	23 022	+468	1,9	22 203	+140	1,8	0,95	8,5	20,4	20

„Cărți pentru toți“

ANUL INTERNAȚIONAL AL CĂRȚII

O ACȚIUNE DE AMPLOARE
ÎN JUDEȚUL BRAȘOV

Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Brașov a lansat, în cadrul *Anului internațional al cărții*, un concurs interbibliotecar, la care pot participa toate bibliotecile brașovene din sistemul așezămintelor culturale, de la orașe și sate.

Obiectivele concursului au la bază sarcinile trasate prin Programul elaborat de Plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971, privind îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educația socialistă a maselor.

Concursul se desfășoară în două etape: aprilie-august 1972 și august-decembrie 1972. (Evaluarea rezultatelor în cea de-a doua etapă are în vedere toate unitățile aflate în întrecere, inclusiv cele premiate în prima etapă).

Tematica concursului nu se diferențiază în esență ei prea mult de cea a altor concursuri similare: planificarea și organizarea activității la sediu și în filiale, urmărirea sistematică a realizării obiectivelor propuse, organizarea colecțiilor și a instrumentelor de informare, propaganda judicioasă a cărții (inclusiv manifestări de masă) și, ca o consecință a acestora, lărgirea sferei de acțiune a bibliotecii prin atragerea unui număr sporit de cititori și creșterea numărului de vo-

lume difuzate din toate domeniile reprezentate în colecțiile bibliotecii.

Citeva elemente privind concepția și modul de organizare a concursului rețin însă în mod special atenția. Este vorba în primul rând de stabilirea unor criterii diferențiate de apreciere a activității bibliotecilor în perioada concursului, în funcție de nivelul de organizare și de dotare al fiecărei unități și de condițiile specifice de funcționare.

Pentru cîntărirea rezultatelor, pentru fiecare activitate desfășurată în condiții de maximă profesionalitate și de randament a fost stabilit un punctaj, diferențiat ca valoare în funcție de importanța și de dificultatea activității respective. (Pentru nerealizarea unor sarcini profesionale cu caracter permanent și obligatoriu se aplică o penalizare dublă ca valoare față de notarea pozitivă.)

Se remarcă apoi preocuparea de a stimula nu numai activitatea bibliotecarilor salariați, ci și a celor cu muncă obștească, în scopul măririi eficacității serviciilor în filiale, prin acordarea unui punctaj dublu față de cel acordat pentru activități echivalente la sediu.

Primi clasăți în etapa I a concursului (inclusiv bibliotecari cu muncă obștească) vor beneficia de o excursie în țară, pe o perioadă de 3—5 zile, iar cei clasăți pe primele locuri în a II-a etapă a concursului vor primi premii în obiecte și vor lua parte de asemenea la o excursie în țară, cu o durată de aproximativ o săptămână.

Urmărirea unităților participante la concurs pe toată durata acestuia se realizează prin intermediul a patru colective de specialiști, fiecare răspunzînd de cîte o zonă teritorială precis delimitată.

Aprecierea finală va fi făcută, în baza punctajului totalizat, de către un juriu județean, prezidat de însuși președintele Comitetului județean de cultură și educație socialistă, Mihai Coleff, juriu a cărui componență (specialiști în biblioteconomie, care au condus colectivele zonale pentru evaluarea rezultatelor, și reprezentanți ai Consiliului județean al sindicatelor, ai Comitetului județean U.T.C., ai Consiliului județean al pionierilor, ai Comitetului județean al femeilor, ai U.J.C.A.P.) probează atenția cu care este îmbrățișată, în județul Brașov, activitatea bibliotecilor, aceste instituții de bază ale educației comuniste.

Ioana TAUTU

Cu ocazia ședinței de lucru din 18 martie a.c., cînd a fost lansat concursul și a fost comunicat regulamentul de participare, bibliotecarii comunitari brașoveni și-au manifestat în unanimitate bucuria de a participa la o aseme-

nea întrecere, pe care o privesc nu atât ca pe o campanie pe o perioadă dată, ci ca pe un prilej de emulație fructuoasă și totodată de permanentă autodepășire.

Ei au invocat în acest sens și pilda colegilor lor din județul Galați, aflați în întrecere la chemarea Bibliotecii comunale din Cosmești.

În cadrul discuțiilor ce s-au purtat pe marginea regulamentului de concurs, unii bibliotecari au venit și cu angajamente individuale. Spicium citeva dintre acestea.

OLIMPIA DINULESCU

— *Biblioteca comunală din Mindra*

„Pentru a mări sfera de acțiune a bibliotecii și a lărgi cercul cititorilor noștri, vom antrena atât colectivul de sprijin al bibliotecii, cât și numeroși alți prieteni ai cărții din comună, într-o acțiune de amploare, desfășurată sub lozincă «Nici o casă fără cititor», în cadrul căreia fiecare cititor actual e chemat să „doneze” bibliotecii un nou cititor. În acest scop se va întocmi și afișa o hartă a satului pe care se va înregistra sfera de atragere a bibliotecii. [Hărți asemănătoare vor fi realizate și de alte biblioteci din județ.] Cititorii care vor avea cel mai important aport în această acțiune vor primi premii în cărți. Totodată cititorului al 750-lea i se vor oferi flori și cărți și va fi popularizat la gazeta de perete”. [La fel, în comuna Sinpetru.]

HEDDY WONNER

— *Biblioteca comunală Șercoia*

„Ne preocupă în primul rând problema «cadrelor de mîine», adică a viitorilor noștri cititori adulți. De aceea a privi cititorii-copii cu un plus de atenție, a ne îngriji de educarea gustului lor pentru citit, de crearea unor deprinderi temeinice de lectură și de informare este o sarcină de o deosebită răspundere. Ne-am propus, cu prilejul Anului internațional al cărții, să dăm un cadru mai adecvat acestei munci, prin înființarea pe lângă biblioteca comunală a unei secții pentru copii. Ne bucurăm în acest sens de sprijinul organelor locale, care au îmbrățișat cu căldură această idee, punîndu-ne la dispoziție un local cu trei camere (sală de lectură, secție de împrumut și secție pentru copii) și alocîndu-ne banii necesari pentru procurarea mobilierului adecvat unei asemenea secții”.

COCA PARASCHIVA

— *Biblioteca comunală Sinpetru*

LUCIA ÜBELHARDT

— *Biblioteca comunală Vulcan*

Și-a propus amenajarea a cite unui cabinet de informare și documentare în științele sociale, care să permită o mai

promptă și mai eficientă informare politică a oamenilor muncii. În cadrul acestor cabinete, cele două bibliotecare s-au angajat să întocmească fișiere tematice pentru învățămîntul de partid și fișiere pe probleme economice și social-culturale locale, precum și cite un fișier care să oglindească evoluția demografică, socială, economică, cultural-artistică, ca și aspectele etnografice ale comunelor respective.

SARA IONAȘ

— *Biblioteca comunală Târlungeni*

„Consider că deviza sub care se desfășoară Anul internațional al cărții, «Cărți pentru toți», presupune o mai intensă preocupare pentru a asigura condiții cât mai bune de acces la carte și locuitorilor din satele aparținătoare ale comunei noastre. Pentru activarea filialelor noastre ne propunem o serie de măsuri, dintre care amintim: întocmirea de liste de nouăți și de bibliografii de recomandare pe teme, pe care, multiplicat, să le difuzăm în rîndul cititorilor din satele aparținătoare și introducerea unor caiete pentru consemnarea preferințelor de lectură și a cererilor ce nu au putut fi satisfăcute pe loc. Voi antrena totodată pionierii din comună pentru a duce cărți bătrînilor care locuiesc departe de bibliotecă sau în satele aparținătoare. Pentru stimularea lor, împreună cu organizația comunală de pionieri, vom realiza un panou al pionierilor frunțași în activitatea de difuzare a cărții. De asemenea le vor fi oferite din partea bibliotecii premii în cărți”.

Pentru a sprijini activitatea bibliotecilor comunale și a oferi tuturor locuitorilor din județ posibilități sporite de lectură și de informare, Biblioteca municipală Brașov se angajează să editeze trimestrial, într-un tiraj corespunzător, un buletin de creștere a colecțiilor, creînd astfel nu numai un instrument esențial de informare bibliografică, dar și o bază pentru intensificarea împrumutului interbibliotecar.

Alexandru CODAGLIO

SUB SEMNUL ANULUI INTERNACIONAL AL CĂRȚII

Iași

În ultimele zile ale lunii martie, pionierii și școlarii municipiului Iași au fost atrași de un afiș editat de Consiliul județean al Organizației pionierilor și Biblioteca „Gh. Asachi”, ce li se adresa lor cu un mesaj-invitație, deosebit de atrăgător.

„Dragi copii, vă invităm să participați la Clubul literar «M. Sadoveanu». Aici

aveți posibilitatea să vă întâlniți cu scriitori, artiști, muzicieni, pictori și alte personalități ale culturii românești îndrăgite de voi. Veți putea citi din creațiile voastre, veți deveni redactori ai unei publicații literare a clubului, veți organiza procese literare, montaje literar-muzicale, seri și dezbateri literare, audiții pe discuri, vizionări de filme etc. Bilunar, duminica dimineața, la orele 10, vă așteptăm la Biblioteca municipală «Gh. Asachi».

...Și, în prima duminică a lunii aprilie, peste 50 de copii, cu înclinații literare și preocupări față de carte, au răspuns acestei chemări. Ei au completat o adeziune-tip, iar Consiliul județean Iași al Organizației pionierilor și Biblioteca municipală „Gh. Asachi” au adresat părinților și școlilor scrisori prin care li s-a prezentat scopul clubului și li s-a cerut asentimentul ca fiii lor și, respectiv, elevii lor să ia parte la activitățile acestuia.

În ședința de constituire a fost ales Comitetul de conducere, alcătuit din cinci copii, președinția acestuia fiindu-i încredințată pionierului Puiu Vasiliu. Apoi, invitații clubului, scriitorii Aurel Leon și Haralambie Țugui, după o scurtă evocare a personalității lui M. Sadoveanu, patronul clubului, au vorbit tinerilor participanți despre profilul manifestărilor organizate în cadrul acestuia menite să stimuleze nu numai creația literară proprie, dar și să le dezvolte priceperă de a citi și a analiza o operă literară, să le mărească receptivitatea și față de alți domenii ale culturii și artei. În încheiere, tinerii „creatori”, printre care pionierii Valeriu Mardare, Cristina Căraculac, Luiza Panaite, Veronica Pițuc și alții au citit din creațiile lor, primind indicații prețioase din partea îndrumătorilor clubului.

În holul bibliotecii, participanții la ședința Clubului au putut vizita două expoziții special organizate, prima cuprinzând creații ale pionierilor și școliarilor, cu secțiunile *Din creația tinerelor viastare* (lucrări apărute în revistele *Luminița*, *Cutezătorii*, *Educația pionierescă* etc.) și *Publicații școlare ieșene*; cealaltă, consacrată lui Mihail Sadoveanu, avînd următoarele secțiuni: *M. Sadoveanu despre ieri și azi*, *Literatură memorialistică* [de și despre Sadoveanu] și *Sadoveanu povestind copiilor*.

Cea de-a doua ședință a Clubului s-a desfășurat în prima sa parte la Casa Dosoftei, unde a fost inaugurat un ciclu de prezentări din istoria cărții (prima prelegere, susținută de asist. univ. Ion Popescu, de la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași), iar în partea a doua, la sediul Secției pentru copii a Bibliotecii municipale, unde după „momentul Sadoveanu” (prezent în programul tuturor întâlnirilor),

de astă dată constînd în audierea pe disc a unor memorabile lecturi făcute de Mihail Sadoveanu, a urmat programul de cenaclu, lucrările fiind conduse de M. Aldea, redactoare la revista *Luminița*.

Agenda Clubului pentru luna mai a cuprins o excursie literară la Bojdeuca lui Creangă din Țicău, tot aici fiindu-se și „momentul Sadoveanu” (cum a învățat acesta a citi după *Abacedarul* lui Creangă) și o întâlnire în împinarea Zilei de 1 iunie, intitulată *La izvoarele poeziei*.

Anica POPOVICI

bibliotecar
Secția pentru copii
a Bibliotecii municipale
„Gh. Asachi”

Bacău

Salonul cărții — Bacău s-a instituit ciclul de manifestări culturale desfășurat sub semnul Anului internațional al cărții între 14 și 24 aprilie a.c. în orașul lui Bacovia, ciclu organizat de Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Bacău. În cadrul decadei au avut loc întâlniri ale editorilor cu publicul cititor; reprezentanți de seamă ai Editurii police, Editurii enciclopedice, Editurii „Minerva”, Editurii medicale, Editurii „Ceres”, Editurii tehnice, editurilor „Dacia” și „Junimea”, Editurii „Univers” au vorbit participanților despre profilul și proiectele de viitor ale instituțiilor pe care le-au reprezentat. De asemenea, au fost organizate întâlniri ale unor scriitori (N. Tăutu, Ion Grecea, Ștefan Luca, Laurențiu Ulici, Nicolae Păduraru, George Sidorovici) cu cititorii, ca și lansarea de noi apariții editoriale: *Noi* de Traian Iancu, *B. P. Hasdeu* de Mihai Drăgan, *Studii și cercetări* de Z. Ornea. Despre literatura pentru copii și tineret au vorbit scriitorii Gica Iuteș, Viniciu Gafița și Gh. Movilă. Au fost organizate dezbateri pe următoarele teme: Metode și tehnici în prognoza — metode și tehnici în științele sociale; Medicina și contemporaneitatea; Tezele Conferinței naționale a scriitorilor (la Bacău și în Orașul Gh. Gheorghiu-Dej). Cineastul D. I. Suchianu a vorbit participanților despre literatură și film. În ultima zi a Salonului, bibliotecarii din județul Bacău s-au întâlnit cu reprezentanți ai redacției *Revistei bibliotecilor*. În încheierea manifestărilor din cadrul Salonului cărții, care a avut loc la Galeriile de artă băcăoane — unde fusese amenajată o frumoasă expoziție a producției recente de carte românească — autoritățile locale au adus mulțumiri invitaților și participanților la această reușită manifestare culturală.

MĂRTURISIRI DESPRE CARTE

de
acad. Gr. C. MOISIL

Cînd eram tînr student, citeam mult la Biblioteca Fundației, actuala Bibliotecă centrală universitară. Citeam și matematică, citeam și literatură. Mai fumam pe culoar și mai vorbeam.

Am profitat mult și de biblioteca lui Miron Nicolescu. Își strînsese multe cărți de matematică bune, printre care aproape toată colecția condusă de E. Borel. Din cărțile lui am citit multă geometrie, teoria funcțiilor de variabilă complexă, dar și tulburătoarele cărți, pe vremea aceea, de funcții de variabilă reală, cu pagini despre teoria mulțimilor: Borel, Baire, Lebesgue. Multe existau și la Fundație. Ba chiar am găsit la Biblioteca Politehnicei o colecție de memorii ale lui Cantor traduse în franțuzește.

Facultatea de științe n-am știut multă vreme dacă avea sau nu bibliotecă. Era una, dar era închisă. Nu numai ca student, dar chiar ca licențiat în matematici nu prea aveam acces la ea. Bibliotecarul nu prea venea. Cînd îl prindeam, luam vreo zece-douăzeci de volume și

incepam să citesc la o masă. Peste vreo oră bibliotecarul vroia să plece și, arătîndu-i cît mai vroiam să citesc, îl convingeam să-mi dea cu împrumut acasă vreo 2—3 volume.

Asta nu înseamnă că marii mei profesori David Emmanuel, Pompeiu, Țițeica, Lalescu, Davidoglu nu citeau. Ei aveau însă bibliotecile lor personale și lor le era rezervată biblioteca facultății; cea a Academiei era dotată mai ales în domeniul istoriei și colecțiile revistelor de matematici care veneau, puține, aveau mari lipsuri.

N-am înțeles ce rost are o bibliotecă „de specialitate” decît cînd am ajuns conferențiar la Iași, în toamna anului 1932. Acolo, prof. Al. Myller reușise să alcătuiască o bibliotecă matematică în care se aflau toate revistele de matematică din lumea întreagă, toate cărțile mai interesante ale tuturor matematicienilor. Bineînțeles cele ale autorilor români erau puține, căci pe atunci nu erau decît puține cărți de matematici de autori români, care să trateze problemele de cercetare ale acestei științe. (De altfel nici astăzi cărțile de acest tip de autori români s-au tradus în românește nu ocupă decît o parte din capitolele cercetării matematice. Nici într-o țară din lume cercetătorii nu se pot mîrgini la literatura științifică autohtonă.)

Aș vrea uneori să am talent să știu povesti năcazurile pe care le-a avut profesorul Myller cu alcătuirea bibliotecii „Seminarului Matematic” al Universității din Iași. Matematicienii din Iași au închinat în 1970 o sesiune specială împlinirii a 60 de ani de la începutul acestui „Seminar”, care azi poartă numele întemeietorului său. Profesorul Myller povestea cum, ani de-a rîndul, oamenii, chiar culti, nu înțelegeau rostul unei asemenea biblioteci de specialitate, care să fie înzestrată cu toate revistele de matematici din lume, ținută la zi și cu toate cărțile mai importante.

Era pe atunci, prin 1910—1920, povestea Myller, o mare neînțelegere a multora din forurile conducătoare pentru faptul cum se duce munca de cercetare științifică și pentru necesitatea de a se duce o astfel de muncă. Nu puțini reduceau rolul profesorului de universitate la ținerea de lecții și seminarii. (A. Davidoglu mi-a povestit că prin 1900 cînd, venit din Paris, și-a început activitatea la universitatea din București, nu se credea că se pot face seminarii și la cursul de Calcul diferențial și integral; el le-a introdus.)

E de subliniat că biblioteca din Iași avea nu numai cărțile ce-l interesau pe prof. Myller și pe colaboratorii săi.

Al. Myller știuse să aleagă dintre studenții facultății și pe cei mai buni să-i rețină ca asistenți, apoi pe cei mai buni asistenți să-i trimită cu burse în străinătate și să-și desăvârșească învățarea matematicii. La Iași am înțeles că știința nu se dezvoltă în vas închis.

Astfel s-a creat școala geometrică din Iași, primul colectiv de cercetare matematică din țara noastră, în jurul admirabilei biblioteci. Cel mai strălucit elev al școlii din Iași a fost Octav Mayer. Profesorul Myller mi-a spus de multe ori: eu n-am decît un merit: acela de a-l fi avut ca elev pe Mayer.

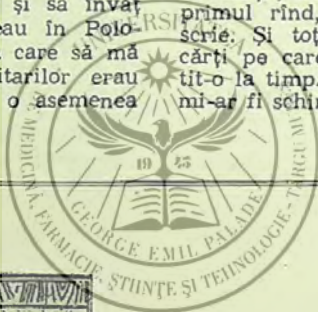
Biblioteca Seminarului matematic din Iași avea însă nu numai cărți de geometrie. Am găsit în ea tot ce aveam nevoie atunci pentru a învăța logica matematică, algebra modernă și topologia, pe care încercam să le descifrez pe vremea aceea, eram singur. Numai pentru logică matematică găseam la noi în țară un colocutor: Mihail Neculcea. Multe lucruri am încercat să le lămurim pe atunci. Acum mă întreb uneori: cum aș fi evoluat dacă mă gîndeam să mă duc și să învăț matematicile care îmi plăceau în Polonia? Și dacă aveam bani cu care să mă duc acolo. Lefurile universitarilor erau cu totul insuficiente pentru o asemenea

călătorie. În Germania, atunci nu mi-ar fi plăcut să mă duc.

Myller căuta să nu scape nici o ocazie ca să doteze biblioteca Seminarului. Mi-aduc aminte cît era de bucuros că a știut să profite de un moment politic potrivit și a primit colecția completă a lui „Matematiceski Sbornik“. Celebra revistă care publicase operele marilor matematicieni ruși ne aducea importante lucrări ale matematicienilor sovietici, pe care-i cunoșteam din lucrările pe care le publicau în revistele în limba franceză și germană: Urysohn, Lusin, P.S. Alexandroff, A. G. Kolmogoroff.

Elevii lui Myller au dus în alte orașe dragostea de carte, știința, învățată de la el, a înzestrării unei biblioteci. Voi menționa pe acad. Gh. Vrânceanu, care, venit profesor la Universitatea din București în 1938, a căutat să reorganizeze biblioteca matematică a facultății. El a reușit să aducă multe cărți străine la această bibliotecă și să o facă să funcționeze normal.

Viața unui matematician e legată strîns de cărți; de cărțile pe care le-a citit în primul rînd, dar și de cele pe care le scrie. Și toți purtăm regretul cite unei cărți pe care n-am citit-o. Sau n-am citit-o la timp. Dacă o citeam la timp, cum mi-ar fi schimbat viața?

Tzai Lun, inventatorul hîrtiei

ACȚIUNI DE POPULARIZARE
A CĂRȚII SOCIAL-POLITICE
ÎN RÎNDUL CITITORILOR
BIBLIOTECII COMUNALE BUMBEȘTI-JIU

Ana BEURAN
bibliotecar
Biblioteca comunală
Bumbesti-Jiu

Comuna Bumbesti-Jiu în care își desfășoară activitatea biblioteca pe care o conduce este o comună mare (8437 de locuitori; șase sate componente: Curtișoara, Tetrila, Lăzărești, Bumbesti-Jiu, Colonia Sadu, Pleșa), dezvoltată din punct de vedere economic, social și cultural, având un specific economic mixt, agrar și industrial (C.A.P. în satul Curtișoara, Uzină mecanică la Sadu).

În afară de Biblioteca comunală care își are sediul în satul Curtișoara (având organizate o filială în satul Bumbesti-Jiu, condusă de profesoara Viorica Măroiu și 34 de cercuri de citit), în comună mai funcționează și biblioteca Clubului Uzinei mecanice Sadu, în centrul civic, biblioteca Liceului de cultură generală și două biblioteci ale școlilor generale de 10 ani.

În acțiunea convergentă a acestor biblioteci și a celorlalte instituții cu funcții cultural-educative din comuna Bumbesti-Jiu, îndreptată spre realizarea obiectivelor noastre de bază — dezvoltarea conștiinței socialiste a locuitorilor din comună, desăvârșirea pregătirii lor politico-ideologice, profesionale și de cultură generală — biblioteca comunală și-a dobândit, datorită serviciilor ce le oferă și realizărilor ei, o poziție de prim rang și un prestigiu binemeritat.

Ne bucurăm de îndrumarea și de sprijinul permanent al Comitetului comunal de partid (eu însumi fiind membră de mai mulți ani în Biroul Comitetului comunal, după ce un timp am fost secretară U.T.C.), de colaborarea organizațiilor obștești, a instituțiilor cultural-educative, de cea a intelectualității din comună.

În ciuda unei dotări modeste (doar 75 vol./100 loc.), biblioteca comunală Bumbesti-Jiu a reușit să-și creeze un cerc de peste 1000 de cititori permanenți, înregistrând indici de activitate în multe privințe superioare mediei pe țară sau pe județ. Putem nota astfel, pentru anul 1971 *) un indice de circulație de 1,5 și un indice de lectură de 8,6 vol./1 cit.

Subliniem că din cele 9400 de volume difuzate, aproape o mie au fost din domeniul social-politic. Faptul se datorește prezenței printre beneficiarii bibliotecii, a unui important număr de cititori din rândurile populației active (dintre cititorii noștri, 21,6 la sută sînt muncitori, 28,2 la sută, țărani și 13,2 la sută, tehnicieni), profund interesați să cunoască și să aprofundeze politica partidului și statului nostru, să afle răspuns la o seamă de probleme pe care le ridică dezvoltarea societății noastre, perfecționarea lor moral-cetățenească. La stimularea unor asemenea interese, la cultivarea și consolidarea lor, un aport de seamă îl are și activitatea de propagandă a literaturii social-politice pe care o desfășoară biblioteca noastră, aspect asupra căruia mi-am propus să mă opresc în cele ce urmează.

Două sînt principalele criterii avute în vedere în planificarea și desfășurarea activității de propagandă în acest domeniu: în primul rînd prezența în actualitate și apoi cuprinderea în sfera de adresabilitate a acestor acțiuni a unui public cât mai larg, din toate straturile populației deservite de biblioteca comunală, o atenție deosebită fiind acordată tineretului (din cei 330 de uteciști din comună, 240 sînt cititori activi al bibliotecii).

Metodele și formele folosite merg de la propaganda orală și cea vizuală, pînă la anumite forme, mai simple, ale informării bibliografice.

Voi trece mai repede peste așa-numitele manifestări de masă care nu lipsesc nici din arsenalul nostru (în cursul anului trecut: 70 de manifestări, care s-au bucurat de audiența unui public de peste 6500 de persoane), menționînd că, după cum este lesne de presupus, de pe lista lucrărilor propagate cu asemenea prilejuri nu au lipsit nici anumite opere beletristice, care prin conținutul lor tematic au valoare politico-educativă. Am cita dintre acțiunile mai de amploare și cu un ecou mai deosebit, organizate în anul din urmă: ciclul de prezentări consacrate aniversării Semicentenarului U.T.C. (*Despre tineret și tinerete. U.T.C. organizația revoluționară de masă a tineretului din R.S.R., Utecistul de ieri — comunistul de azi ș.a.*); prezentarea cărții *Spre noi*

*) La sfîrșitul trimestrului I/1972, numărul cititorilor înscrși s-a cifrat la 511, iar al volumelor împrumutate la 1578.

victorii pentru continua înflorire a României socialiste; serile literare *Figuri de comuniști oglindite în literatură* și *Cântare eroilor ceferiști*; concursurile „Cine știe câștigă” pe temele *Pagini din istoria Eliberării* și *File din istoria U.T.C.*; simpozionul *Și ei au fost tineri*; nenumărate dezbateri în cadrul cercurilor de citit cu privire la problemele politicii interne și externe a P.C.R., ale edificării societății socialiste, ale educației în spiritul dragostei față de patria socialistă, față de muncă.

Din domeniul propagandei vizuale voi menționa câteva din formele a căror eficacitate am avut deja posibilitatea să o verificăm. Pentru a veni prompt în sprijinul orientării cititorilor interesați de diferite probleme politice, am organizat în sala de lectură a bibliotecii un *coș al presei*, în cadrul căruia zilnic este așezată presa, cu marea articelelor mai importante. Am întocmit totodată un panou de semnalare, pe teme, a diferitelor materiale apărute în presă (*Pagini din lupta eroică a partidului, Săptămâna pe scurt, Actualitatea internațională*) și un altul cu decupări din ziare, grupate de asemenea pe teme (*Economia socialistă în plin avânt, Tineretul—schimbul de mîine al țării* ș.a.), toate sub titlul general *România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate*. Evenimentele mai importante, diferitele aniversări ne prilejuiesc organizarea unor expoziții de carte, la sediu sau la căminul cultural. Aș aminti: *Momente din istoria P.C.R., în August reînnoșuți pămînt românesc, Momente și portrete de neuit* (consacrată eroilor uteciști), *Cartea politică, factor de seamă în ridicarea nivelului politic și ideologic*.

Spuneam mai sus că acțiunea bibliotecii în direcția educației politico-ideologice și moral-cetățenești, ca de altfel întreaga sa activitate, nu merge în paralel cu cea a altor factori angrenați în acțiuni similare, ci se întîlnește într-o colaborare fructuoasă cu acestea. Astfel, împreună cu Liceul industrial din localitate am organizat întîlnirea cu primul secretar al Comitetului județean U.T.C.—Gorj, cu care prilej a fost susținută expunerea *Uniunea Tineretului Comunist — școala de educație revoluționară, factor mobilizator al tineretului generației, pentru înfăptuirea politicii partidului*.

În *Luna cărții la sate*, desfășurată în acest an sub semnul Anului internațional al cărții, ne-am unit eforturile cu ceilalți organizatori din comună (s-a constituit o comisie comună, formată din zece membri), pentru a da manifestărilor susținute cu acest prilej un plus de eficiență. *Decada cărții social-politice* (1—10 februarie) și *Săptămâna cărții pen-*

tru tineret (14—21 februarie) au constituit cadrul unor acțiuni cu bogat conținut politico-educativ. la a căror realizare biblioteca și-a adus din plin contribuția.

În colaborare cu căminul cultural, săptămînal se organizează informări politice, care se bucură de o mare audiență.

Întru susținerea învățămîntului de partid și politic U.T.C. și pentru a-i ajuta pe cursanți să aprofundeze cunoștințele predate, am selectat un mic fond uzual — cărți, broșuri, ziare și reviste — din domeniul științelor sociale, care le-au fost puse la dispoziție la locul de desfășurare a cursurilor, iar la sediul bibliotecii am organizat un sector de presă (*Știința, Știința tineretului, Lupta de clasă, În ajutorul propagandistului, Tinerul leninist, Probleme economice, Munca de partid* etc.) și un raft tematic intitulat *În ajutorul cursanților de la învățămîntul de partid și politic U.T.C.*, în cadrul căruia cărțile au fost grupate pe tematica cursurilor.

Pentru popularizarea documentelor de partid și de stat, preocupare a noastră constantă, am alcătuit culegeri de materiale decupate din presă, fiind adunate aici hotărîri de partid și de stat, discursuri și cuvîntări ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, articole de fond, legislație, precum și ecourile declanșate de acestea.

Pentru a da un caracter cit mai pertinent acțiunilor de propagandă a lucrărilor din domeniul politico-ideologic, am inițiat întocmirea unor liste bibliografice tematice de recomandare, pe care le așezăm nu numai la sediul bibliotecii, ci și în afară, în punctele cele mai circulante ale comunei, ba mai mult chiar, multiplicăte, le facem să circule liber, de la un cititor la altul. Dintre temele abordate amintesc: *Semicentenarul Partidului Comunist Român, Cincizeci de ani de la crearea de către Partid a Uniunii Tineretului Comunist, Pe drumul construirii unei societăți socialiste multilateral dezvoltate, Cărțile răspund tinerilor, Din trecutul de luptă al poporului român* ș.a.

E drept, nu pot să vorbesc despre „inovații” în munca de propagandă a cărții. Sint forme și metode folosite de multe biblioteci. Pe unele din ele le-am preluat eu însămi din experiența altor bibliotecari. Am încercat doar să prezint câteva din preocupările noastre în direcția activizării mijloacelor de informare și de propagandă, în scopul promovării largi în rîndurile cititorilor noștri, prin presă și carte, a ideologiei partidului, a politicii sale marxist-leniniste, a cuceririlor obținute de poporul român în domeniul edificării societății socialiste multilateral dezvoltate.

ATRAȚIILE LECTURII ÎNTR-O COLECTIVITATE DE UCENICI

ȘTEFANA STERIADE
Institutul de filozofie

Într-un articol anterior¹⁾, examinăm primele rezultate ale unei investigații cu caracter experimental, pe o durată de trei ani, avînd ca obiect *comportamentele și interesele culturale într-o colectivitate de elevi-ucenici*²⁾, oprindu-ne ca și în articolul de față, doar la preocupările de lectură. Datele au fost studiate în corelația lor cu diverse condiții (bugetul de timp, preferințe pentru utilizarea timpului liber, înregistrare electrotehnică, mediul socio-cultural de proveniență, nivel de informare literară, inclinații personale etc.). Corelațiile au fost considerate din perspectiva capacității lor de stimulare, de frinare sau a indifferenței lor față de interesul pentru lectură.

În cele de față, urmează, pe baza datelor obținute în al doilea an de cercetare și a confruntării lor cu cele obținute anterior (1969), încercarea unei analize a conținutului lecturii, a bagajului de informații literare a subiecților, cit și a

1. Câmpeanu, Pavel și Steriade, Ștefana. *Reper ale lecturii de carte într-o colectivitate de ucenici*. În: Revista bibliotecilor, 23, nr. 9, sep 1970, p. 524-528.

2) Reamintesc, elevii-ucenici se aflau în perioada prezentei anchete în anul II al unei școli profesionale unde se pregătesc pentru a deveni lăcătuși-mecanici vagoane. În această etapă a cercetării, majoritatea lor se află în jurul vârstei de 16 ani.

gusturilor și atracțiilor ce se profilează în acest domeniu.

Ce categorii de date avem la dispoziție? În ce privește lectura propriu-zisă, ele se referă la: 1) *comportamentele față de lectură* (cărți citite în perioada anchetei, cărți citite într-o perioadă anterioară — ultimele trei luni); 2) *gustul — preferințele manifestate* și 3) *unele informații din domeniul literaturii*.

1. Comportamente față de lectură

Ancheta a cuprins, în cea de-a doua etapă a ei (anul 1970) 89 de subiecți din cei 104 existenți în prima etapă. Dintre aceștia, în momentul înregistrării răspunsurilor, un număr de 56 au declarat că se aflau în cursul lecturii unei cărți, iar 33 au dat răspunsuri negative. Este încă prematur să calificăm această distribuție a răspunsurilor. Necitirea unei cărți într-un anumit moment sau perioadă poate fi doar o întâmplare lipsită de semnificație, ca și situația inversă, de fapt.

Se poate reține deci că majoritatea subiecților citeau o carte în timpul anchetei. Analiza conținutului lecturilor poate aduce un plus de informații față de simpla măsurare cantitativă a fenomenului. Iată lista cărților în curs de lectură: — *Frații Jderi* [de M. Sadoveanu] — 4 subiecți; *Amintiri din copilărie* [de Ion Creangă]; *Poezii* [fără autor]; *Mormintele* [de M. Preda] — cite 3 subiecți; *Cei trei mușchetari* [de Al. Dumas]; *Nuvele* [de Liviu Rebreanu]; *Momente și schițe* [de I. L. Caragiale]; *Neamul Șoimăreștilor* [de M. Sadoveanu]; *Despot-Vodă* [de V. Alecsandri]; *Educația sexelor* — cite 2 subiecți; *Hanul Ancuței și Baltagul* [de M. Sadoveanu]; *Povestea unui galbîn și a unei parale și Chirița la Iași* [de V. Alecsandri]; *Balade și idile, Fire de tort și Nunta Zamferei* [de G. Coșbuc]; *Enigma Otiliei* [de G. Călinescu]; *Harap Alb* [de I. Creangă]; *Mara și Moara cu noroc* [de I. Slavici]; *Răscoala și Pădurea spînzuraților* [de L. Rebreanu]; *Teatru* [de I. L. Caragiale]; *Poezii* [de M. Eminescu]; *Versuri* [de T. Argezi]; *Poezii* [de I. Eliade-Rădulescu]; *Orașul cu salcimi* [de M. Sebastian]; *Princepele* [de E. Barbu]; *Limpeziere* [de L. Demetrius]; *Moartea lebedei* [de I. Grecea]; *Urmărirea abia începe* [de Th. Constantin]; *Doi ani de vacanță și Căpitan la 15 ani* [de J. Verne]; *Vorbesc din mormint* [de M. Twain]; *După 20 de ani* [de Al. Dumas]; *Misterele Parisului* [de E. Sue]; *O lume fără eroism* [de W. Hoffman]; *Aventurile lui Robin Hood* [de H. Gilbert]; *Crima din Orient-Expres* [de Agatha Christie]; *Pălăria comisarului* [de G. Simenon]; *1001 de nopți; Povești și povestiri* [fără

indicarea autorului]; *Mărturii* [fără indicarea autorului] — cite un subiect.

O privire sumară ne poate fixa asupra preponderenței lecturii recomandate de programa analitică. Aceasta legitimează unele întrebări referitoare la motivația lecturii: câte din titlurile indicate reprezintă înclinații personale, atracții, preferințe și câte obligații școlare? Departe de a subaprecia importanța unor lecturi de calitate majorității celor notate, chiar determinate fiind de factori obligatori, ținem totuși la o anumită precizare. În înclinația personală este promițătoare pentru menținerea deprinderilor de lectură după terminarea școlii, în timp ce, singură, obligația școlară poate lăsa loc unor evoluții diferite, dintre care aspectul involuției obiceiului de a citi și cel al abandonării lecturii, nu trebuie neglijate. Din acest punct de vedere, asupra unora din aceste rezultate apare umbra unei îndoieli. Și anume: unele titluri care fac parte din programa analitică — *Poeziile* lui M. Eminescu, *Baltagul*, *Neamul Șoimăreștilor* și *Frații Jderi* de M. Sadoveanu și *Pădurea spinzuraților* de L. Rebreanu, pentru a da numai câteva exemple — au fost frecvent indicate și cu un an în urmă. Acest fapt poate avea semnificația că subiecții nu au încetat să le guste, că ele rămân lecturi de căpătii, dar poate da naștere și presupunerii că programa școlară a facilitat formularea unor răspunsuri unor forme, lipsite de teme real. Aceasta este o presupunere, iar rezultatele anului 1971 vor fi orientative în acest sens.

O altă remarcă ce se impune în legătură cu unele titluri menționate — *Nunta Zamfirei* sau *Harap Alb*, de pildă — este existența la unii subiecți a unor confuzii cu privire la anumite noțiuni, în speță, specii literare, întrebarea cerind să se consemneze o carte și nu o poveste sau o poezie.

O notă mai personală în această listă de cărți este introdusă pe de o parte de romanele de aventuri, de toate culorile (titluri de Eugène Sue sau Jules Verne, Agatha Christie sau Georges Simenon) — pe de altă parte de o seamă de titluri cum ar fi *Princepele* de E. Barbu sau *Orașul cu salcimi* de M. Sebastian sau *Educația sexuală* de P. Penciu și V. Pavlid, acestea din urmă provenind din surse extrașcolare, reprezentând orientări multiple, cu caracter personal. Pentru celelalte genuri de lecturi, menționate mai sus — ne referim la clasicii români — conduita subiecților în selecția cărților era unitară, fiind în principiu determinată de școală. În lecturile de sorginte extrașcolară, diversitatea este foarte mare, în funcție de înclinații personale, de gust etc. O anume unitate se mai menți-

ne doar în legătură cu cărțile de aventuri și polițiste, determinată de astă dată de înclinația specifică vârstei.

Să vedem acum în ce măsură tendințele profilate de aceste date își găsesc confirmarea sau infirmarea în datele referitoare la lectura pe un interval mai larg, și anume de 3 luni.

Față de performanța maximă pentru întregul eșantion, care ar fi trebuit să fie de 445 de mențiuni, numărul total de mențiuni a fost mai mic de jumătate, ceea ce probează un volum redus de lecturi, deci o preocupare insuficientă pentru această indeletnicire de timp liber. În total au fost consemnate 79 de titluri. Din acestea, un număr nesemnificativ nu sînt concludente, datorită faptului că neîntîlnind corect de către subiecți nu au putut fi identificate. Dintre titlurile care au revenit mai frecvent în răspunsuri fac parte: *Poezii* de M. Eminescu (14 mențiuni), *Baltagul* de M. Sadoveanu (8 mențiuni), *Răscoala* de L. Rebreanu (8 mențiuni), *Ion* de L. Rebreanu (7 mențiuni), *Amintiri din copilărie* de I. Creangă (7 mențiuni), *Poezii* de V. Alecsandri (7 mențiuni), *Moromeții* de M. Preda (7 mențiuni), *Frații Jderi* de M. Sadoveanu (6 mențiuni), *Pădurea spinzuraților* de L. Rebreanu (6 mențiuni), *Țiganiada* de I. Budai-Deleanu (6 mențiuni), *Poezii* de G. Coșbuc (5 mențiuni).

Pentru a avea o imagine comparativă a situațiilor create de răspunsuri, am întocmit trei categorii de titluri: I) lucrări ale scriitorilor români clasici și contemporani; II) literatură de aventuri; III) lucrări din literatura universală și lucrări nebeletristice:

I. — *Letopiseșul Moldovei* și *O samă de cuvinte* de I. Neculce; *Descrierea Moldovei* de D. Cantemir; *Țiganiada* de I. Budai-Deleanu; *Poezii*, *Proză*, *Povestea unui galbin și a unei parale* și *Despot-Vodă* de V. Alecsandri; *Alexandru Lăpușneanu* de C. Negruzzi; *Poezii* de M. Eminescu; *Amintiri din copilărie* de I. Creangă; *Apus de soare* și *Viforul* de B. Delavrancea; *O făclie de Paște* și *Momente și schițe* de I. L. Caragiale; *Poezii* și *Fire de tort* de G. Coșbuc; *Baltagul*, *Frații Jderi*, *Șoimii*, *Neamul Șoimăreștilor*, *Viața lui Ștefan cel Mare*, *Venea o moară pe Siret*, *Nicoară Potcoavă* și *Hanul Ancuței* de M. Sadoveanu; *Ne cheamă pămîntul* și *Poezii* de O. Goga; *Ion*, *Răscoala*, *Pădurea spinzuraților*, *Golanii* și *Ciuleandra* de L. Rebreanu; *Enigma Otiliei* de G. Călinescu; *Versuri lungi* și *Cintare Omului* de T. Arghezi; *Străinul* de T. Popovici; *Moromeții* de M. Preda; *Desculț* de Z. Stancu; *Pe văile Argeșului* [roman] de S. Movilă; *Trei aldămașe* de Romulus Cio-

flec; *M-am făcut băiat mare* de N. Tănase.

II. — *Urmărirea abia începe* de Th. Constantin, *Cercul magic* de N. Mărgăneanu, *Ostrovul lupilor* de P. Luscalov, *Ochii dr. King* de H. Zincă, *Doi ani de vacanță*, *De la pământ la lună*, *Căpitan la 15 ani* și *Copiii căpitanului Grant* de J. Verne, *Cei trei mușchetari*, *După 20 de ani*, *Vicentele de Bragellone* și *Cei 45* de Al. Dumas, *Ivanhoe* de W. Scott, *Robin Hood* de H. Gilbert, *Spartacus* de R. Giovagnoli, *Maigret și hoțul leneș* și *Pălăria comisariului* de G. Simonon, *Misterul camerei galbene* de Gaston Leroux, *Ce le pasă damelor* de P. Chayne, *Crima de la etajul 31* de Per Wahlöö, *Pe gheața subțire* de G. M. Briantev, *Aventură și contraaventură* de L. Neamțu, *Viica lui Montezuma* de H. R. Hagaard, *Flăcări sub ocean* de Guy Le Luhandre, *Marinarul Karel* [autor neidentificat], *Sclava piratului* [autor neidentificat].

III. — *Povești* [autor nementionat], *Singur pe lume* de H. Malot, *Aventurile lui Huckleberry Finn* de M. Twain, *O lume fără eroism* de W. Hoffman, *Șepcile roșii* de Ioan Chirilă, *Pele, Brazilia, fotbalul și samba* de Petre Cristea, *Lecții de înot* de E. Magda și M. Olaru, *Indreptar de comportare pentru elevi* de A. Costea și I. Brăuner.

Comparând titlurile cuprinse în această listă cu cele consemnate pentru prima etapă a cercetării se constată persistența în ansamblul lecturilor a 21 de titluri, indicate cu o frecvență de 109. În majoritate sînt opere despre care se învață în școală, câteva aparținînd însă și literaturii de aventuri (Jules Verne, Al. Dumas...). S-ar putea oare susține ipoteza că ele constituie o permanență în orizontul spiritual al elevilor-ucenici, că operele lui Sadoveanu, Rebreanu, Eminescu sau Creangă sînt cărțile de căpătîi, pe care le citesc și recitesc în decursul anilor? Sau, mai curînd, că ele sînt prezente în memorie datorită lecțiilor de română?

În privința titlurilor noi, față de anul trecut, cele mai numeroase aparțin tot clasicii români, pîrînd a-și avea soriginea în programa școlară (de pildă cronicarii, multe romane de Sadoveanu, dramaturgie etc.), și literaturii polițiste și de aventuri. Titlurile cuprinse în gruparea a doua par a reflecta în mai mare măsură înclinațiile personale și probabil influențe ale grupului.

Ultima grupare, cu un număr mai redus de titluri, repetă doar un singur titlu menționat și în sondajul precedent (*Spartacus* de R. Giovagnoli). Spre deosebire de lista cărților citite în momentul anchetei, lista lecturilor din ultimele trei luni evidențiază o situație oarecum mai

unitară, trădînd diferite preocupări specifice vârstei. Pe lîngă lucrările de literatură beletristică, de un interes mai general, sînt consemnate aici și citeva titluri care par a fi fost căutate în vederea aflării unor răspunsuri la diferite preocupări de ordin personal (*Indreptar de comportare pentru elevi*, *Lecții de înot* sau *Pele, Brazilia, fotbalul și samba*). Faptul reține atenția într-un dublu sens: existența însăși a unor asemenea interese, materializate în lectură, dar și caracterul lor limitat (mai puțin de 5 subiecți).

Din analiza de pînă acum se pot desprinde trei tendințe: prezența masivă a scriitorilor români, clasici și contemporani, prevăzuți în programa analitică școlară (mai dificil de determinat în ce măsură exprimă înclinații personale); atracția literaturii polițiste și de aventuri; prezența discretă a unor curiozități și interese legitime vârstei.

2. Preferințele

Preferințele pot fi desprinse din natura lecturilor și ele ilustrează principalele tendințe vădite la punctul anterior: influența școlii și atracția literaturii de aventuri. Iată primele cărți din clasamentul alcătuit prin frecvența răspunsurilor: *Balladul* figurează pe primul loc întrucît aproape 50 la sută din preferințe și distanțîndu-se sensibil de titlurile care îl urmează. În legătură cu această preferință inferențele posibile sînt multiple. Dincolo de influența școlii, romanul lui Sadoveanu va fi cîștigat probabil în popularitate — putînd deveni astfel cartea preferată a multor cititori — datorită cinematografului și televiziunii (care au difuzat ecranizarea) și teatrului și radioului (care au prezentat variante dramatizate).

În scara preferințelor, pe locul al doilea, la o distanță apreciabilă, se situează romanul *Ion* de L. Rebreanu (aprox. 26 la sută din preferințe), urmat îndeaproape de *Pădurea spinuraților* și *Răscoala* de același autor. În afară de *Cei trei mușchetari* de Al. Dumas, care reprezintă preferința literară declarată de 6 subiecți, restul titlurilor nu au fost menționate decît de unu pînă la trei subiecți: *Neamul Șoimăreștilor*, *Frații Jderi* de M. Sadoveanu (cite 3); *Amințiri din copilărie* de I. Creangă, *Căpitan la 15 ani* de J. Verne, *Ultimul mohican* de F. Cooper (cite 2); *Moromeții* de M. Preda, *20.000 de leghe sub mări* de J. Verne, *Mara* de I. Slavici, *Țiganiada* de I. Budai-Deleanu, *Călărețul fără cap* de T. M. Reid, *Viața lui Ștefan cel Mare*, *Venea o moară pe Siret* și *Nicoară Potcoavă* de M. Sadoveanu, *Ostașii noștri* de V.

Aleksandri, *După 20 de ani și Cei 45 de Al. Dumas, Miserabilii* de V. Hugo (cite un subiect). Pentru unul din subiecți, cel mai frumos „roman“ este *Balade și idile* de G. Coșbuc.

Prezența masivă a literaturii recomandate de școală se confirmă, cel puțin aparent, și prin aceste date care reprezintă o selecție și exprimă preferințe. Cele mai multe titluri aparțin unor scriitori consacrați și de altfel chiar și din literatura de aventuri sînt înscrise lucrări devenite clasice (*Cei trei mușchetari, Căpitan la 15 ani*). S-ar putea spune că gustul subiecților, după cum rezultă din analiza acestor date, este format în școală și sub egida școlii, evoluind în perimetrul unor opere consacrate.

La aceeași constatare îndeamnă și clasamentul răspunsurilor referitoare la scriitorul preferat. *Mihail Sadoveanu* întrunește majoritatea voturilor de preferință (peste 40 la sută). Confruntarea cu clasamentul anterior vine să întărească aceste afirmații de preferință, deoarece cele mai numeroase titluri dintre cele indicate ca preferate aparțin acestui scriitor. Aceeași concordanță se constată și în cazul celui de-al doilea scriitor din clasament, *Liviu Rebreanu* (peste 20 la sută din preferințe).

În continuare, respectînd ordinea statistică, se situează: *Mihai Eminescu*, *L. L. Caragiale*, *Ion Creangă*, pe ultimele locuri, avînd un număr mai redus de mențiuni (1—3 subiecți), plasîndu-se *M. Preda*, *I. Slavici*, *V. Alexandri*, *I. Budi-Deleanu*, *C. Negruzzi*, *G. Topîrceanu*. Dintre scriitorii străini, subiecții i-au ales pe *V. Hugo*, (2 subiecți) *Al. Dumas* (4 subiecți), *M. Twain* (1 subiect), *J. Verne* (4 subiecți), *F. Cooper* (1 subiect). Pentru unul din subiecți, scriitorul preferat este *Agatha Christie*.

Examînd ambele clasamente (opere și autori), ca repere ale gustului literar, am putea considera că acesta este, în ansamblu, cultivat, producții literare cu valoare îndoielnică nefiînd menționate. Și totuși, repetarea unor titluri de la un an la altul, prezența asiduă a unor titluri ce puteau fi cunoscute din orele de română și nu din lectura directă, recomandă o anumită rezervă în considerarea acestor date drept absolut concludente. Abia rezultatele ultimului an de cercetare ar putea confirma sau infirma această rezervă.

3. Informații literare

O primă indicație în această privință poate fi dată de înseși numărul și calitatea titlurilor indicate. Faptul că în mențiunile făcute de cei 89 de subiecți la diferite întrebări vizînd cunoașterea intereselor de lectură (ultima carte citită,

cărți citite în ultimele trei luni, carte preferată, autor preferat revin doar 52 de autori și doar 71 de titluri (multe repetînd mențiunile făcute în prima etapă a anchetei, după cum am arătat), probează evidența nivelului scăzut de informare literară (dacă avem în vedere dimensiunile și diversitatea producției editoriale destinate tineretului), reflectat în însuși conținutul lecturilor. Se pot deduce că fiind principalele canale de informare de care beneficiază subiecții anchețați: școala (pentru majoritatea autorilor români, clasici și contemporani), grupul de prieteni (mai ales pentru lucrările de aventuri și polițiste), cinematograful și televiziunea (pentru romanele care au cunoscut ecranizări). Pentru celelalte tipuri de lecturi, materialul informativ de care dispunem nu ne permite stabilirea canalelor prin care s-a produs informarea, deci factorii de stimul.

O altă indicație (dar numai afit!) cu privire la aspectul urmărit poate fi considerată cunoașterea (și menționarea) de către subiecți a autorilor cărților citite, ceea ce ar putea să însemne că ei și-ar selecta lecturile în funcție de autori și nu la întîmplare. Se poate nota că majoritatea subiecților cunosc în cele mai multe cazuri autorii lucrărilor pe care le-au menționat. Informațiile cele mai ferme poartă și de data aceasta girul școlii (operele clasice). Numele autorilor scapă indeosebi cînd e vorba de literatura polițistă (*Cele pasă damelor, Crima de la etajul 31, Urmărirea abia începe* etc.), domeniu în care fenomenul (ignorarea autorului) nu este singular, localizat la acești subiecți. Unii dintre ei nu rețin (sau în orice caz nu notează) numele unor scriitori străini — *E. Sue (Misterele Parisului)* sau *M. Twain (Vorbesc din mormînt)*. Un subiect a menționat *Enigma Otiliei*, omîtîndu-i autorul etc. Dar în general aceste cazuri constituie excepții.

S-ar putea menționa — mai puțin ca o lipsă de informare, mai mult ca un reflex al caracterului întîmplător pe care îl au lecturile din literatura universală și al lipsei unor deprinderi de a-și exercisa memoria în acest sens — scrierea incorectă a unor nume de autori străini, precum și faptul, menționat deja de altfel, al confuziei unor noțiuni din domeniul teoriei literare (*Balade și idile* figurează la rubrica „cel mai frumos roman”, *Nunta Zamfirei* este menționată drept carte în curs de lectură ș.a.). Dar din punct de vedere statistic acestea constituie un fenomen minor a cărui semnificație s-ar putea elucida într-o mai mare măsură la finele cercetării.

★

Privită în sine, atitudinea subiecților anchețați față de lectură ar putea fi con-

siderată mai mult sau mai puțin corectă. Influența școlii apare ca cea mai activă, dar și vârsta, ambianța, oferta culturală își spun cuvântul.

Privită însă în totalitatea atracțiilor și plăcerilor față de care subiecții au avut prilejul să se exprime, lectura se prezintă foarte modest. Inclinațiile acestor tineri converg în direcția cinematografului (filme de aventuri), a muzicii ușoare (cîntecele alese cele care istorisesc situații identificabile, de tipul „Băiatul care aduce flori“, „La anii mei“, „Mereu cînta o serenadă“, „Ai trecut iar pe strada mea“ etc.), a sportului, pe care-l practică sau îl consumă ca spectacol.

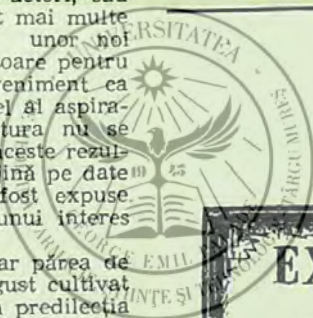
Gustul pentru aceste genuri se satisface prin frecventarea lor asiduă; se extinde asupra modelelor pe care acestea le pun în circulație (cei mai mulți dorind asemănarea cu un erou cinematografic sau cu vedete sportive, nici unul cu un personaj literar) și asupra zonei aspirațiilor de diferite alte categorii. Între dorințe mai apropiate sau mai îndepărtate figurează acelea de a deveni cîntăreți de muzică ușoară, de a deveni actori, sau deziderate ca: vizionarea a cît mai multe filme, asistarea la lansarea unor noi șlagăre. Dorința cea mai arzătoare pentru un an întreg poate fi un eveniment ca „Cerbul de aur“. La acest nivel al aspirațiilor sau dezideratelor, lectura nu se înscrie sub nici o formă. Din aceste rezultate mai generale care se sprijină pe date abundente dar care aici au fost expuse sumar, se profilează ipoteza unui interes mai scăzut pentru lectură.

Tocmai ceea ce într-un fel ar părea de bun augur — formarea unui gust cultivat sub egida școlii — reflectat în predilecția pentru literatura română clasică și contemporană — dă de gîndit. O serie de observații suplimentare, pe care, în parte, le-am consemnat pe parcurs, ridică semne de întrebare cu privire la autenticitatea predilecției rezultate din răspunsurile date.

Majoritatea atracțiilor a căror viabilitate este probată s-au format în afara programei școlare, tinerii folosind din plin mijloacele tehnice ale comunicării de masă, dedicîndu-se cu entuziasm sportului sau spectacolului sportiv, în forme care nu lasă îndoilei asupra sincerității și autenticității acestor plăceri. Din acest punct de vedere, ne întrebăm în ce măsură predarea noțiunilor de limbă și literatură în școală are în vedere și reușește să realizeze concomitent și cultivarea interesului pentru literatură la elevi, sensibilizarea lor estetică, formarea unor deprinderi temeinice de lectură? În ce

măsură școala profesională are posibilitatea de a transmite, o dată cu calificarea într-o meserie, și plăcerea sau nevoia lecturii? Ce alte circumstanțe favorabile pentru producerea acestui fenomen ar exista după terminarea școlii? Și dincolo de problemele referitoare la lectură, la educația literară, în măsura în care tinerii manifestă o atît de vie atracție pentru film și muzică, școala nu ar trebui să prevadă cursuri minimale de inițiere în descifrarea limbajului specific acestor arte?

Iată o serie de întrebări care se ivesc la capătul comentariului suscitată de datele acestei cercetări concrete. Încercarea de a răspunde cu acest prilej ar fi prematură, iar problematica ar necesita oricum un studiu interdisciplinar. Ne mărginim deocamdată doar la sesizarea acestor stări de fapt.

I. Brujan (Brașov)

ÎN CĂUTAREA DATELOR BIBLIOGRAFICE

ÎNSEMNĂRI DESPRE UNELE „ENIGME“
EDITORIALE

Elena MOIANU

Vrem să abordăm, în cele ce urmează, unele greutăți ale muncii de întocmire a unei fișe corecte, complete de catalog. Și vrem, de asemenea, să arătăm unele dintre cauzele acestor greutăți, în speranța că doleanțele noastre se vor bucura de audiență din partea celor în drept.

Am învățat cu toții¹⁾, desigur, că în munca de catalogare întreaga publicație poate servi drept izvor de informație pentru alcătuirea notiței bibliografice, dar că pagina de titlu trebuie să fie principala și cea mai completă sursă de descriere; de aceea, ea trebuie întocmită în așa fel încât cititorul să găsească toate elementele necesare unei exacte identificări și regăsiri a publicației. De altfel, unele stasuri, intrate de câțiva ani în vigoare, vin să întărească, prin autoritatea lor de acte normative, obligațiile editorilor și ale autorilor în fixarea elementelor esențiale care definesc o publicație și o fac de neconfundat cu alta.

Despre alcătuirea foii de titlu tratează *Stas nr. 8396—69 Cărți și broșuri. Foi de titlu*, intrat în vigoare la 1 noiembrie 1970. Conform acestui stas, „foaja de titlu este prima filă tipărită a unei cărți sau a unei broșuri și conține elementele necesare informării asupra conținutului și destinației cărții sau broșurii respective“. Același stas dă, în continuare, indicații de felul în care trebuie menționate numele autorilor lucrării, titlul ei, denumirea editurii și locul acesteia pe pagina de titlu, denumirea colecției editoriale. Despre felul în care trebuie specificat numele autorilor vorbește și *Anexa Stasului 8255—68 Informare și documentare. Index de autori al unei publicații*, intrat în vigoare la 1 octombrie 1969. Despre notairea titlului original al unei lucrări traduse dă indicații *Stas 6158—70 Referințe*

¹⁾ Vezi Rally, Getta Elena. *Catalogarea. În Consultații de biblioteconomie. I. Completarea și organizarea colecțiilor de publicații*. Buc., I.S.I.A.P., 1969, p. 82.

bibliografice. Elemente esențiale și complementare, intrat în vigoare la 1 septembrie 1970. Descrierea publicațiilor periodice este reglementată prin *Stas 6073—59 Publicații periodice. Prezentare redacțională*, intrat în vigoare la 1 iulie 1960.

Din păcate, de prea multe ori aceste stasuri nu sînt cunoscute de cei care se ocupă — deseori neglijent și incompetent — de redactarea foii de titlu sau a copertei cărților. Puțini sînt editorii, îngrijitorii de carte sau autorii care alcătuiesc în așa fel pagina de titlu încît aceasta să redea cu fidelitate conținutul cărții. Inadvertențe, inconsecvențe și date incomplete se pot întîlni chiar și pe paginile de titlu sau copertele lucrărilor elaborate de principalele edituri existente în țara noastră, dar cele mai spinoase probleme sînt ridicate de producția extraeditorială, de lucrările centrelor de documentare, ale bibliotecilor și ale diferitelor instituții științifice sau culturale din țară.

Vom căuta în cele ce urmează să depistăm unele categorii mai frecvente din asemenea „probleme“, care transformă catalogatorul într-un adevărat detectiv, pus în situația de a elucida mistere, și care îl răpesc acestuia mult din timpul afectat elaborării unei fișe de catalog. Situația este cu atât mai gravă cu cît pentru publicațiile extraeditoriale nu sînt editate în așa fel ca tipărite, bibliotecarul trebuind să aștepte — de obicei mult timp — apariția Bibliografiei naționale pentru a verifica dacă soluția găsită de el coincide cu cea fixată prin catalogarea centralizată.

Vom indica și unele soluții pe care le-am aplicat, urmînd ca cititorii revistei, specialiști în materie, să ne completeze prin noi exemple și noi rezolvări.

Să ne ocupăm mai întîi de primul element al unei fișe de catalog: numele autorului (autorilor), în limbajul de specialitate *vedeta de autor*.

Numele autorului este specificat de obicei pe pagina de titlu deasupra titlului, pentru majoritatea celor care sînt publicați²⁾ în țara noastră în ordinea: prenume, particula patronimică, nume de familie; cel puțin pentru autorii români regula ar trebui să fie obligatorie, pentru a nu se crea confuzii atunci cînd numele de familie are forma unui prenume (de exemplu Ion ALEXANDRU, ANDREI Mihail, ALEXANDRU Petre, LAZĂR Aurel, TĂNASE Dorel, MIȘU Alexandru). Desigur, nici un stas și nici un bibliotecar nu ar putea să oblige pe un scriitor să iscălească într-un anumit fel, dar catalogatorul trebuie să-și asume sarcina să

* În afară de autorii maghiari și japonezi.

identifice, la fiecare apariție a unui nou nume care ridică probleme, forma precisă a numelui de familie și cea a prenumelui, pentru a nu da două intrări uneia și aceleiași vedete. Astfel, s-au creat în mai toate catalogele din țară „probleme deschise” în jurul unor nume de autori frecvent întâlnite: NICUȚĂ Tănase, TOMIN Uros, George Demetru PAN, Stanciu STOIAN, Sen ALEXANDRU etc. etc., care de foarte multe ori sînt descrise și la prenume (fișa tipărită însăși a avut ezitări de-a lungul timpului). Aceste cazuri nu țin de o practică editorială greșită, iscă totuși necesitatea unor investigații și a fixării definitive a vedetelor în fișierul de autori**).

Să ne întoarcem însă la anomaliile editoriale. Cînd autorul este menționat într-un fel pe pagina de titlu și altfel pe copertă — exemplul cel mai nevinovat ar fi: Petru Lucaciu pe pagina de titlu și Petre Lucaciu pe copertă (*Inceputuri ale logicii românești*, Editura științifică, 1970) —, atunci catalogatorul trebuie să recurgă la fișierul de autori — în cazul în care persoana a mai publicat ceva —, la enciclopedia și bibliografia, iar pentru contemporani chiar la cartea de telefon sau la interogarea autorului însuși.

Sînt multe cazurile — și trebuie să menționăm cu regret „recordul” deținut în această privință de o mare editură, Editura didactică și pedagogică — în care autorul este menționat doar pe pagina de titlu, și acolo în mod greșit. Fără o confruntare permanentă cu tezaurul de vedete deja fixate, fără o memorie a catalogatorului mai mult sau mai puțin „defomată” profesional, desigur că bibliotecarul ar greși în multe cazuri. Iată câteva exemple: J. Dițuleasa pe pagina de titlu (*Természetismeret. [Științe naturale]*, Editura didactică și pedagogică, Florian Dițuleasa în realitate); Petre Brîncuș pe pagina de titlu (*Muzica*, Editura didactică și pedagogică, 1970), în

realitate Petre Brîncuși; Zlate Bogdanov pe pagina de titlu (*Algebra*, Editura didactică și pedagogică, 1970), în realitate Zlate Bogdanof; Rusalîn Mureșan pe pagina de titlu (*ABC de colorat, „Ceres”, 1970*), în realitate Rusalîn Mureșanu; M. Feliks pe pagina de titlu (*Citanka i gramatika, [Citire și gramatică]*, Editura didactică și pedagogică, 1970), în realitate Aleksander Filipovici (cum este specificat pe copertă).

Uneori, numele compuse creează bibliotecarilor complicații, nu atât pentru că nu ar ști să fixeze vedeta uniformă, ci pentru că editorii întrebunțează cînd o particulă a numelui, cînd cealaltă particulă pentru indicarea autorului. Iată câteva exemple: C. Ionescu-Gulian și-a iscălit marea majoritate a lucrărilor apărute cu numele C. I. Gulian, variantă la care a fost fixată și vedeta uniformă; iată însă că o recentă apariție în Editura politică — *Istoria, omul și cultura* — are înscrisă pe copertă forma: C. Ionescu-Gulian. Pe *Gramatica limbii franceze moderne cu exerciții* (Editura didactică și pedagogică, 1970), numele unuia dintre autori este greșit indicat — George I. Ghidu, în loc de Iancu-Ghidu, George. Pe manualul *Merceologia produselor textile — încălțăminte* (Editura didactică și pedagogică, 1969) înaintea titlului numele primului autor este greșit inversat: Georgeta Bembea-Răspop, cînd în realitate (prin confruntare cu alte publicații apărute anterior) vedeta uniformă trebuie să fie Răspop-Bembea, Georgeta. Ultimele exemple sînt cu atât mai grave cu cît creează intrări diferite în catalog (Ionescu-Gulian și Gulian; Ghidu și Iancu-Ghidu; Răspop-Bembea și Bembea-Răspop) și deci — în cazul organizării colecțiilor după principiul sistematic-alfabetic — semne de autor diferite. Pentru nespecialiștii în biblioteconomie care vor să cunoască consecințele „intrărilor diferite”, precizăm că, practic, cartea nu va putea fi găsită nici în catalog, nici în raft.

În toate aceste cazuri, atitudinea catalogatorului trebuie să fie aceeași: identificarea cu exactitate a vedetei uniforme adoptate pentru fiecare autor, fie în faza redactorii fișei, fie în momentul intercalării fișei în catalog și al confruntării cu descrierile celorlalte lucrări ale autorului respectiv. În bibliotecile mari, la sfîrșitul descrierii, în notă, el va specifica și numele trecut greșit pe pagina de titlu sau pe copertă; în bibliotecile mici, de obicei acest lucru nu este necesar, pentru că ar complica prea mult notița bibliografică.

Sînt și cazuri în care pe pagina de titlu a lucrării figurează un număr de autori, iar pe copertă alt număr de autori sau invers. Iată câteva exemple, „recol-

** Nota red. Reamintim cu această ocazie și criteriile generale de alcătuire a acestui fișier: fiecare vedetă de autor din catalog trebuie să-și aibă fixată forma definitivă a numelui și prenumelui, eventual domeniul de activitate și naționalitatea, eventual datele biografice esențiale, pe o fișă făcînd parte dintr-un mic fișier ordonat alfabetic, după numele autorilor. Acest fișier este absolut necesar pentru înlăturarea fluctuațiilor în fixarea vedetei uniforme, ca și pentru diferențierea omonimilor. O fișă de autor poate avea următoarea formă:

IANOȘI, Ion

teoretician literar și estetician român 1928 — În publicațiile în limba maghiară și în publicațiile mai vechi în limba română, iscălește și János János, Janosi Ion. Se unifică la vedeta uniformă sus-menționată, cu specificarea formei de pe carte în notă.

Fișe de vedete uniforme pot fi alcătuite și pentru autorii colectivi.

tate" din producția editorială a ultimilor ani: Márton Lili și Tollas A. Julia (*Melyik vagy te? [Cine ești tu?]*), Editura „Ion Creangă”, 1970) pe pagina de titlu, numai Tollas A. Julia pe copertă; Zlalka Iufu, Jevka Stanev și Alexandra Bytnerowicz (*Elementarz [Abecedari]*), Editura didactică și pedagogică, 1970) pe pagina copertă; I. Gh. Matache, D. Grigorescu și I. Cantacuzino (*Cum tratăm spondiloză de titlu*, numai Alexandra Bytnerowicz pe *cervicală*, Editura medicală, 1970) pe pagina de titlu, numai I. Gh. Matache pe copertă. Or, se știe importanța pe care o are în catalogare primul autor al unei lucrări elaborate în colectiv: numele acestuia constituie vedeta principală și dă deci intrarea fișei în catalog. După sublinierea importanței unuia sau a altuia dintre autori, prin specificarea doar a numelui său pe copertă, s-ar părea că editura a vrut să scoată în relief aportul major al unuia dintre colaboratori. Ce face catalogatorul în acest caz? Desigur, pentru el pagina de titlu este izvorul cel mai autorizat și în ordinea specificată aici va redacta și el pe fișă vedetele. Eventual, deosebiriile dintre copertă și pagina de titlu le va consemna în notă.

Lucrurile se complică în cazul unei publicații cu patru autori — I. M. Ivan, Carmen Busuioc, E. Cazacu, Gita Florhagea (*Indreptar epidemiologic pentru medicul de circumscripție*, Editura medicală, 1969) — care poartă pe copertă numele unui singur autor, I. M. Ivan. După pagina de titlu, lucrarea va fi descrisă ca o publicație anonimă, numele celor patru coautori specificându-se în notă; după copertă, cartea ar putea fi descrisă ca o lucrare cu un singur autor. Doar atenția mereu trează și competența profesională l-ar putea împiedica pe catalogator să fie prins în asemenea „capcane” editoriale.

Mai există însă și „variațiuni” pe aceeași temă: în unele cazuri, numele autorilor sînt inserate într-o anumită ordine pe pagina de titlu și în altă ordine pe copertă. Or, am subliniat și mai sus importanța pe care o are, în descriere, numele primului autor. Să dăm și câteva exemple: Constantin Rabega și Achim Marinescu (*Chimie*, Editura didactică și pedagogică, 1971) pe pagina de titlu, Achim Marinescu și Constantin Rabega pe copertă; Péterfy Emilia și Anszálék Piroška (*Olvásokönyv a II. osztály számára [Carte de citire pentru clasa a II-a]*) Editura didactică și pedagogică, 1971) și invers pe copertă; Ion Ambrus și Mircea Gh. Ionescu (*Biochimia medico-sanitară*, Editura didactică și pedagogică, 1970) și invers pe copertă; Alecu Costea și Ion Brăuner (*Indreptar de comportare pentru elevi*, Editura didactică și pedagogică,

1968) pe pagina de titlu și Brăuner Ion (deci nume și apoi prenume) și Alecu Costea (deci prenume și apoi nume) pe copertă; Nicolae Hangea, Nicolae Stănescu și P. Vieru (*Fizica*, Editura didactică și pedagogică, 1970) și invers pe copertă. Un exemplu „gras” ni-l poate furniza în acest sens și un articol cu suită apărut în *Revista bibliotecilor* și intitulat *Ex libris-uri din Transilvania*, scris de trei autori; prima parte a apărut sub numele: Arnold Huttmann, Anna Korodi, Gernot Nussbächer; a doua parte sub numele: Anna Korodi, Gernot Nussbächer, Arnold Huttmann; a treia parte sub numele: Gernot Nussbächer, Arnold Huttmann, Anna Korodi; a patra parte sub numele: Arnold Huttmann, Anna Korodi, Gernot Nussbächer. Să vedem cum va rezolva redacția descrierea lui într-un index de articole pe mai mulți ani!

Și atunci oare mai sînt catalogatorii de vină că descrierile publicațiilor pe fișă se complică și se lungesc peste măsură cu tot felul de note de subsol?

Nu puține sînt cazurile — mai ales la lucrările aparținînd producției extraeditoriale — în care bibliotecarul este pus în situația de a răsfoi toată cartea în căutarea numelui autorului, specificat cînd pe verso paginii de titlu, cînd la începutul sau la sfîrșitul textului propriu-zis al publicației, cînd pe o pagină oarecare a textului. Prea multă modestie din partea autorilor, care încearcă prin acest procedeu să-și minimalizeze aportul la apariția publicației. Dar calitatea de autor este bine definită, indiferent de locul unde este specificat numele lui; autorul personal este „o persoană care creează o lucrare sau răspunde de conținutul ei intelectual, de alcătuirea sau forma ei”²⁾.

Iată cîteva exemple concludente, în afara cazului — foarte frecvent — în care numele autorului nu este specificat pe copertă: întocmitorul lucrării *Proprietatea obștească — izvor principal al bunăstării țărănimii cooperatiste* (Buc., 1970, Tudor Băran, este indicat pe verso paginii de titlu; la fel și Valer Chioreanu, autorul lucrării *Biblioteca — poartă spre cultură* (Cluj, 1971); la fel și Gheorghe Ungureanu, autorul lucrării *Gheorghe Asachi* (Buc., 1969); autorii lucrării Pro-

²⁾ Cf. International Federation of Library Association. *Statement of principles adopted at the International Conference on Cataloguing Principles*. Paris, October, 1961. Annotated edition with Commentary and Examples by Eva Verona... London, IFLA Committee on Cataloguing, 1971. P. 24. Cf. de asemenea cu: Rally, Getta Elena. *Autorul colectiv* (I). In: *Căluza bibliotecarului*, 15, nr. 10, oct 1962, p. 43.

prietățile hidrofizice ale solului și regimul de irigare a culturilor agricole în județul Brăila (Brăila, 1966), Mihai Vasiliu și Maria Vasiliu, sînt indicați pe verso copertei; publicația editată de Ministerul Minelor în 1970 și intitulată *Cercetări noi privind îmbunătățirea situației prafului în atmosfera din subteran* indică numele autorului, Siegfried Kimmelman, la începutul textului; autorii lucrării *Possibilitățile și eficiența economică a aplicării metodelor matematice* (Buc., 1969), Gh. Puiu și Petre Ișoiu, sînt indicați la sfîrșitul textului; la fel și autorii lucrării *Botoșani în acte și documente* (Botoșani, 1969), Ștefan Cervatiuc și Adrian Pricop; autorul Teodor Tohăneanu este specificat la pagina a 3-a a publicației *Cavnicul pe verticala afirmării* (Baia Mare, 1969), iar Gh. Bădescu, autorul lucrării *Cultura așinului* (Buc., C.D.A., 1969), își are numele menționat în subsolul paginii 1!

Desigur, în toate aceste cazuri, o investigație atentă a publicației întru „descoperirea făptașului“ este singura soluție posibilă; de asemenea, specificarea, într-o notă de subsol, a descrierii, a locului unde a fost găsită menționarea numelui autorului este aproape obligatorie în toate cazurile. Dar ce ne facem cu cititorii care nu sînt toți „detectivi de date catalografice“ și care vor înregistra asemenea publicații ca niște lucrări anonime? Credem că o descriere complementară și la titlu a acestor lucrări ar fi o măsură binevenită, care ar contribui la depistarea mai rapidă a publicațiilor cu autori excesiv de modești.

Să ne oprim acum la un alt element esențial al descrierii: *titlul lucrării*. Prea adesea se întîlnesc, chiar la lucrări de înalt prestigiu științific și editorial, fluctuații inexplicabile între pagina de titlu și copertă, uneori chiar și între pagina de titlu, copertă și cotor. Lucrurile se complică mult în cazul lucrărilor anonime, la care titlul este vedetă și unde primul cuvînt din titlu este și cuvîntul de ordine, adică elementul care dă intrarea fișei în catalog. Desigur, bibliotecarul va fixa drept titlu inscripția de pe pagina de titlu, dar cum putem obliga cititorii să rețină titlul corect după care noi, bibliotecarii, am înregistrat publicația în catalog, cînd normal pentru ei este să rețină ceea ce este scris pe copertă? Multe dintre cazurile de fluctuații de titlu între copertă și pagină de titlu au fost semnalate și într-un articol apărut anterior în *Revista bibliotecilor*³⁾. Să adăugăm și alte exemple, de altă natură, mai precis spus specimene pentru fiecare tip de fluctuație, spațiul nepermițîndu-ne să enume-

răm toate cazurile semnalate în ultimii ani, în special în producția extraeditorială.

Multe dintre edituri practice sistemul prescurtării titlului de pe copertă față de pagina de titlu (de exemplu, pe pagina de titlu — Mihai Beniuc, *Psihologie animală comparată și evolutivă* (Ed. științifică, 1970), pe copertă — *Psihologia animală*; pe pagina de titlu — *La musée Peleş* (Sinaia, 1970), pe copertă — *Peleş*; pe pagina de titlu — *Programul universităților populare din jud. Bihor* (Oradea, 1970), pe copertă — *Program 1969—1970*; pe pagina de titlu — *Ortopedie-traumatologie* (Buc., 1970), pe copertă — *Probleme de ortopedie-traumatologie*; altele transformă subtitlul de pe pagina de titlu în titlu pe copertă (de exemplu, pe pagina de titlu: *Napfenyes úton*, Kovaszna megye ma es holnap [Pe drum înșorit, Județul Covasna azi și mine], Brașov, 1970; pe copertă — *Kovaszna megye ma es holnap*); altele scriu într-o anumită limbă titlul de pe pagina de titlu și în altă limbă titlul de pe copertă (de exemplu, pe pagina de titlu — *Izvoarele istoriei României* (Editura Academiei, 1970), pe copertă și cotor — *Fontes historiae dacoromanae*; altele înscru pe copertă variații ale titlului specificat pe pagina de titlu (de exemplu, pe pagina de titlu *General culture education in Romania*, Meridiane, 1970, de Eugen Blideanu și Ion T. Radu, pe copertă — *România. General culture education*; pe pagina de titlu — *Repertoirehinweise* [Indicații de repertoriu], Buc., 1970, pe copertă — *Repertoirevorschlege* [Propuneri de repertoriu]; pe pagina de titlu — *Die Wirtschaft Rumäniens* [Economia României], Meridiane, 1970, de Gh. Constantinescu, pe copertă — *Rumänien—Wirtschaft*). Cele mai grave abateri însă le considerăm cazurile în care titlul de pe copertă diferă total de titlul înscris pe pagina de titlu. Iată cîteva exemple la publicații cu autori: pe pagina de titlu — *Despre: Prognoza în comerțul exterior* (Buc., 1970) de Gh. Zaman, Constanța Bogdan și I. Kovacevici, pe copertă — *Prognoza economică*; pe pagina de titlu — *Considerații asupra criticii* (Buc., 1970) de Ion Cristescu și Vasile Pilat, pe copertă — *Critica și ideologia în știința economică*; pe pagina de titlu — *Pe drumul Bărăganului* (Editura pentru literatură, 1970) de Constantin Sandu-Aldea, pe copertă — *Nuvele*; pe pagina de titlu — *Aspecte din activitatea desfășurată în unitățile comerțului de stat* (Baia Mare, 1969) de Ștefan Bellu, pe copertă — *Apărarea avutului obștesc — sarcină de înaltă răspundere*.

Și iată cîteva asemenea cazuri la publicații anonime, unde într-adevăr numai cu

³⁾ Bălășescu, Sevastia. În discuție: titlurile reeditărilor. În: *Revista bibliotecilor*, 24, nr. 1, Ian 1971, p. 28—33.

un dram de noroc un cititor ar putea identifica o carte după titlul exact: pe pagina de titlu — *Maramureș... metaforă și legendă* (Baia Mare, 1970), pe copertă — *România — Maramureș*; pe pagina de titlu — *Cartea celor o mie și una de nopți* (4) („Minerva”, 1970), pe copertă — *Minunatele povești ale animalelor și ale păsărilor. O mie și una de nopți*, vol. 4, pe cotor — *O mie și una de nopți*; pe pagina de titlu — *Sculptura și arhitectura populară din zona etnografică Maramureș* (Baia Mare, 1969), pe copertă — *Ornamentații în lemn*; pe pagina de titlu — *Măsurile de prevenire a îmbolnăvirilor pneumoconiotice* (Suceava, 1971) pe copertă — *Prevenirea silicozei*. Credem că, în aceste cazuri, o soluție echitabilă ar fi redactarea unei fișe cu descriere complementară și la titlul specificat pe copertă sau a unei fișe de trimitere de la titlul de pe copertă la titlul de pe pagina de titlu.

Și pentru că discutăm între noi, bibliotecarii, să considerăm sub unghi critic și propriile noastre publicații și să vedem dacă nu cumva unele din păcatele sus-menționate se găsesc și în lucrările editate de diferite biblioteci. Iată o recentă și foarte utilă publicație elaborată de Serviciul metodic al Bibliotecii Centrale de Stat; pe pagina de titlu stă scris: *Semicecentenarul Uniunii Tineretului Comunist din România. Manifestări pentru propaganda cărții în bibliotecile publice*, iar pe copertă este tipărită o variantă a titlului: *Bibliotecile universităților Semicecentenarul Uniunii Tineretului Comunist*. Iată și o publicație emanată mai acum un an de la Biblioteca municipală din Piatra Neamț; pe pagina de titlu este indicat ca titlu: *Caiet festiv*, la antetitlu: *În cinstea Semicecentenarului Partidului Comunist Român*, iar la editură, Piatra Neamț, 1971; pe copertă este imprimat ca titlu: *Omăgiu. Semicecentenarul Partidului Comunist Român. 1921—1971*, la antetitlu — instituția editoare: Biblioteca municipală Piatra Neamț, iar la editură: Piatra Neamț, 1971. „Recordul” în consecințele îl bate, credem, bibliografia bianuală elaborată de Biblioteca municipală „Mihail Sadoveanu” din București, din care au apărut pînă acum trei numere — este drept, consecvențe între ele. Pe pagina de titlu este tipărit ca titlu: *Bibliografia orașului București. Articole din publicații periodice și seriale*, ca antetitlu: Biblioteca municipală „Mihail Sadoveanu”, iar în partea de jos este indicat numărul periodicului, anul calendaristic și perioada de timp inclusă în bibliografie; pe copertă, din grafica existentă se poate reconstitui următorul titlu: *București în reviste, publicații, reportaje, eseuri, informații, studii, articole*. (Însușirea ni se pare cu totul tautologică și

lipsită de logică. Oare de ce numai „reviste”, cînd în bibliografie sînt cuprinse și ziare? Oare reportajele, informațiile și articolele nu apar în reviste? Și despre ce „publicații” este vorba cînd din sumar ne dăm seama că în lucrare sînt despuiate doar publicații periodice?); pe copertă nu este indicat antetitlul și — omisiune dăunătoare — nici numărul, anul sau perioada bibliografiată în fiecare volum; pe cotor este imprimat: *București — bibliografie*, tot fără număr, an sau perioadă bibliografiată.

Nu sîntem împotriva fanteziei și variației, dar oare, nu s-ar putea evita aceste inadvertențe și nu s-ar putea stabili o înțelegere între autor, tehnoredactorul care aranjează pagina de titlu și graficianul copertei, pentru ca toți să cadă de acord asupra aceluși titlu? S-ar exclude în acest fel multe minute pierdute — de către catalogator pentru fixarea unei descrieri convenabile a publicației și de către cititor pentru identificarea ei în cataloage.

În ceea ce privește indicarea titlului original al traducerilor — titlu original care ar trebui să figureze în mod obligatoriu pe verso paginii de titlu — de multe ori îngrijitorii de carte îl omit, de multe ori îl indică incorect. Un caz concret: cunoscuta lucrare a lui Caesar *De bello galico* a apărut la Editura științifică în anul 1964 cu titlul original formulat greșit: „De bellum galicum”. Bineînțeles, este vorba de o flagrantă neconcordanță de cazuri, care într-o bibliotecă mare poate fi înlăturată — aparatul informativ bine dezvoltat permite aceasta —, dar care într-o bibliotecă mică ar putea rămîne în cataloage ca o pată de ignoranță.

A nul apariției unei cărți — element esențial în orice descriere — este adesea un rebus de dezlegat pentru catalogator. Uneori el nu figurează pe pagina de titlu, ci numai la notița tipografică; alteori anul tipărit pe copertă e diferit de cel înscris pe pagina de titlu; alteori anul înscris pe copertă și pagina de titlu nu corespunde cu cel menționat în notița tipografică. Exemplele abundă, mai ales la publicațiile Editurii didactice și pedagogice și ale unor centre documentare și nu este, credem, nevoie să mai dăm exemple concrete. Soluția pentru a nu lungi prea mult descrierea cu note de precizare a diferențelor? Credem că în bibliotecile mici în cuprinsul descrierii trebuie trecut anul din notița tipografică — cel deci care indică în mod

(Continuare la p. 347)

Sumare de reviste românești publicate în anul 1971

BIBLIOGRAFIE

A intrat în tradiția majorității revistelor românești să-și publice sumarele la intervale regulate de timp, fie anual, fie bianual, fie pe câțiva ani, în indexuri cumulative.

Considerăm sumarele revistelor de specialitate ca importante izvoare bibliografice și deci ca valoroase surse de informare asupra articolelor publicate în decursul unei anumite perioade de timp în disciplinele respective. Menționăm că obișnuitele moduri de alcătuire a sumarelor sînt: specificarea articolelor în ordinea inserării în revistă, în cadrul fiecărui număr apărut; gruparea articolelor pe probleme, în cadrul unui plan tematic.

Am crezut oportun să publicăm o bibliografie parțială a sumarelor de reviste apărute pentru anul 1971 pentru a atrage atenția bibliotecarilor — și prin ei publicului cititor — asupra acestor instrumente valoroase de informare. Din bibliografie au fost omise domeniile foarte speciale — medicina și tehnica —, care interesează în mai mică măsură publicul obișnuit al bibliotecilor publice.

Pentru a sistematiza materialul, am aplicat împărțirea conform claselor și grupelor clasificării zecimale universale. În cadrul fiecărei grupe, semnalările bibliografice sînt orînduite alfabetic după titlul revistei. Ne-am permis să prescurtăm titlul periodicului la indicația datelor, pentru că el este specificat în întregime în partea întâi a descrierii.

0 GENERALITAȚI

Sumarele numerelor [revistei *PRESA NOASTRĂ*] apărute în anul 1971. În: *Presa noastră*, 16, nr. 12, dec 1971, p. 43—47.

Indice de materii al REVISTEI BIBLIOTECILOR pe anul 1971. În: Supliment la: *Rev. bibli.*, 24, nr. 1, ian. 1972. 16 p.

1 FILOZOFIE

Index alfabetic al REVISTEI DE FILOZOFIE pe anul 1971. În: *Rev. filoz.*, 18, nr. 12, dec 1971, p. 1659—1666.

Index alfabetic al REVISTEI DE PSIHOCOLOGIE. Tomul 17. 1971. În: *Rev. psih.*, 17, nr. 4, oct-dec 1971, p. 513—514.

3 ȘTIINȚE SOCIALE

3CP Partide comuniste și muncitorești.

3T Probleme ale tineretului

Sumarul numerelor 1—6 din 1970 [ANALE DE ISTORIE. INSTITUTUL DE STUDII ISTORICE ȘI SOCIAL-POLITICE DE PE LINGĂ C.C. AL P.C.R.] În: *An. ist. Inst. st. ist. soc. polit. C.C.P.C.R.*, 17, nr. 1, ian-feb 1971, p. 198—203.

Cuprinsul revistei PROBLEME ALE PĂCII ȘI SOCIALISMULUI pe anul 1971 (nr. 1—12). În: *Probl. păcii și soc.*, 14, nr. 12, dec 1971, p. 82—87.

Sumarul revistei TINĂRUL LENINIST pe anul 1971. Supliment la: *Tînărul leninist*, nr. 1, ian 1972. 4 p.

31 Statistică

Cuprinsul REVISTEI DE STATISTICA pe anul 1971. În: *Rev. statist.*, 20, nr. 12, dec 1971, p. 99—104.

32/33 Politică. Științe și probleme economice

Revista LUMEA a publicat în 1971. Supliment la: *Lumea*, 52, nr. 23, dec 1971. *Sumar anual 1970 al CAIETULUI DOCUMENTAR. ASIGURĂRI SOCIALE. PENSII. ASISTENȚA SOCIALĂ.* [București, 1971]. 15 p.

Sumarul general al materialelor publicate în revista FINANȚE ȘI CREDIT în anul 1971. În: *Finanț. cred.*, 17, nr. 12, dec 1971, p. 89—94.

Cuprinsul numerelor apărute în revista MUNCA ÎN SINDICATE în anul 1971. Supliment la: *Munca în sind.*, nr. 12, dec 1971. 8 p.

Sumarul revistelor [PROTECȚIA MUNCII] apărute în 1970. În: *Protecția muncii*, nr. 12, dec 1971, p. 36—37 și 39—40.

Cuprinsul nr. 1—12/1971 [ale revistei STUDII DE ISTORIE A GÎNDIRII ECONOMICE]. În: *St. ist. gînd. ec.*, nr. 13, 1971, p. 127—142.

34 Stat și drept

Tabla de materii ARBITRAJUL DE STAT pe anul 1971. În: *Arbitr. stat.*, 17, nr. 6, nov-dec 1970, p. 115—128.

Munteanu, Ștefania și Chele, Eugeniu. *Tabla de materii [A REVISTEI ROMÂNE DE DREPT]* pe anul 1970. Supliment la: *Rev. rom. drept.*, 27, 1970. 20 p.

37 Educație. Învățămînt

Cuprins [al revistei CLUBUL] nr. 1—12. 1971. Supliment la: *Clubul*, nr. 12, dec 1971. 16 p.

Sumarul tematic al REVISTEI DE PEDAGOGIE pe anul 1971. În: Rev. ped., 20, nr. 12, dec 1971, p. 119—127.

5 ȘTIINȚE NATURALE. MATEMATICĂ

Cuprinsul revistei NATURA pe anul 1971. În: Natura, 23, nr. 6, nov-dec 1971, p. 109—112.

Index de materii al revistei OCROTIREA NATURII, vol. XI—XV (1967—1971). În: Ocrot. nat., 15, nr. 2, iul-dec 1971, p. 237—252.

Sumar anual al revistei ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ pe anul 1971. În: Șt. tehn., 22, nr. 12, dec 1971, p. 53—54.

51/52 Matematică. Astronomie

Index cumulativ pentru volumul VII, 1970. BULETINUL DE INFORMARE ȘTIINȚIFICĂ. MATEMATICĂ, MECANICĂ ASTRONOMIE. București, 1971. 137 p. (Academia Republicii Socialiste România. Centrul de documentare științifică).

Tabla de materii a GAZETEI MATEMATICE. SERIA A. În: Gaz. mat. A, 76, nr. 12, dec 1971, p. 478—486.

Tabla de materii a GAZETEI MATEMATICE. SERIA B, pe anul XXII, (1971). În: Gaz. mat. B, 22, nr. 12, dec 1971, p. 763—769.

Index alphabétique de REVUE ROUMAINE DE MATHÉMATIQUES PURES ET APPLIQUÉES 1970. În: Rev. roum. math. pures et appl., 16, nr. 10, 1971, p. 1595—1600.

53/54 Fizică. Chimie

Sumarul anului VIII/1971 [al REVISTEI DE FIZICĂ ȘI CHIMIE. SERIA A]. În: Rev. fiz. chim. A, 8, nr. 12, dec 1971, p. 479—480.

Sumarul anului VIII/1971 [al REVISTEI DE FIZICĂ ȘI CHIMIE. SERIA B]. În: Rev. fiz. chim. B, 8, nr. 12, dec 1971, p. 481.

Index alphabétique. REVUE ROUMAINE DE PHYSIQUE. 1971. În: Rev. roum. physique, 16, nr. 10, 1971, p. 1233—1238.

Index alfabetic al revistei STUDII ȘI CERCETĂRI DE FIZICĂ pe anul 1971. În: Șt. cerc. fiz., 23, nr. 10, 1971, p. 1247—1249.

— Index alfabetic pe autori. — Index alfabetic pe materii și noțiuni [ale revistei CHIMIE ANALITICĂ] pe anul 1971. În: Chimie analitică, 1, nr. 4, oct-dec 1971, p. 250—252.

Index alfabetic al autorilor REVISTEI DE CHIMIE pe anul 1971. — Index alfabetic pe materii [al REVISTEI DE CHIMIE] pe anul 1971. În: Rev. chim., 22, nr. 12, dec 1971, p. 750—756.

Index des auteurs de REVUE ROUMAINE DE CHIMIE, tome 16, 1971. — Index des sujets de REVUE ROUMAINE

DE CHIMIE. Tome 16, 1971. În: Rev. roum. chim., 16, nr. 12, dec 1971, p. 1949—1965.

Index de autori al revistei STUDII ȘI CERCETĂRI DE CHIMIE [pe anul 1971]. — Index de subiecte al revistei STUDII ȘI CERCETĂRI DE CHIMIE [pe anul 1971]. În: Șt. cercet. chim., 19, nr. 12, dec 1971, p. 1357—1358.

55 GEOLOGIE

Sumarul numerelor 1, 2 și 3 [1971] ale BULETINULUI GEOLOGIC. În: Bul. geol., nr. 4, 1971, p. 37.

57/59 Biologie. Botanică. Zoologie

Index cumulativ pentru volumul XII, 1970. BULETIN DE INFORMARE ȘTIINȚIFICĂ. BIOLOGIE. București, 1970. 289 p. (Academia Republicii Socialiste România. Centrul de documentare științifică).

Index alphabétique de REVUE ROUMAINE DE BIOLOGIE. SÉRIE DE BOTANIQUE, tome 16, 1971. În: Rev. roum. biol. Botanique, 16, nr. 6, nov-dec 1971, p. 454—458.

Index alphabétique de REVUE ROUMAINE DE BIOLOGIE. SÉRIE DE ZOOLOGIE, tome 16, 1971. În: Rev. roum. biol. Zool., 16, nr. 6, nov-dec 1971, p. 297—401.

Index alfabetic al revistei STUDII ȘI CERCETĂRI DE BIOLOGIE. SERIA BOTANICĂ. În: Șt. cerc. biol. Botanică, 23, nr. 6, nov-dec 1971, p. 527—529.

Index alfabetic al revistei STUDII ȘI CERCETĂRI DE BIOLOGIE. SERIA ZOOLOGIE. În: Șt. cerc. biol. Zool., 23, nr. 6, nov-dec 1971, p. 601—604.

63 Agricultură

Index de APIACTA pour 1971. În: Api-acta, 6, nr. 6, oct-dec 1971, p. 192.

Articole publicate în cursul anului 1971 [în revista APICULTURA]. În: Apicultura, 24, nr. 12, dec 1971, p. 44—48.

Articole publicate în revista FERMA ȘI ÎNTREPRINDEREA AGRICOLĂ DE STAT în anul 1971. În: Ferm. întrepr. agr. stat, 23, nr. 12, dec 1971, p. 37—40.

MÉHÉSZET. Az 1971 evfolyamán közölt cikkek jegyzéke. În: Méhészet, 24 év., 12. sz., 1971, dec., 44—48 l.

Lucrări publicate în REVISTA DE ZOOTEHNIE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ în cursul anului 1971. În: Rev. zootehn. med. veter., 21, nr. 12, dec 1971, p. 87—93.

Index bibliografic [al REVISTEI PADURILOR pe anul 1971]. În: Rev. păd., 86, nr. 12, dec 1971, p. 660—664.

Articole publicate [de revista SERICICULTURA] în anul 1971. În: Sericic., 7, nr. 4, oct-dec 1971, p. 62—63.

72 Arhitectură

Sumar general al revistei ARHITECTURA pe anul 1971. In: Arhitectura, 19, nr. 6, nov-dec. 1971, p. 82—83.

78/79 Muzică. Spectacole și distracții

Din sumarele revistei MUZICA pe anul 1971. In: Muzica, 21, nr. 12, dec 1971, p. 43—44.

Indice bibliografic al revistei TEATRUL pe anul 1971. In: Teatrul, 16, nr.12, dec 1971, p. 104—110.

796 Cultură fizică și sport

Articole apărute în revista EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT în anul 1971. In: Ed. fiz. sport, nr. 12, dec 1971, p. 68—72.

Tabla de materii a REVISTEI DE ȘAH pe anul 1971. In: Rev. șah, 23, nr. 12, dec 1971, p. 193.

Sumar selectiv al revistei VINĂTORUL ȘI PESCARUL SPORTIV pe anul 1971. Supliment la: Vinăt. pesc. sport., nr. 12, dec 1971, 2 p.

8. LINGVISTICĂ. FILOLOGIE. LITERATURĂ

80 Lingvistică. Filologie

Sommaire des CAHIERS DE LINGUISTIQUE THÉORÉTIQUE ET APPLIQUÉE. Tome I, 1962 — tome VII, 1970. In: Cahiers de lingv. théor. appl., 8, 1971, p. 269—275.

Beltachi, E., Faiciu, I. și Măcanu N. Indicele volumului al XVI-lea al revistei CERCETĂRI LINGVISTICE pe anul 1970. In: Cerc. lingv., 16, nr. 2, iul-dec. 1971, p. 423—437.

Indicele revistei LIMBA ROMÂNĂ pe anul 1971. — Indicele de autori al revistei LIMBA ROMÂNĂ pe anul 1971. In: L. R., 20, nr. 6, nov-dec 1971, p. 633—647.

Index alphabétique de REVUE ROUMAINE DE LINGUISTIQUE, 1970. Supliment la: Rev. roum. lingv., 16, nr. 1, ian 1971, 43 p.

Index alphabétique de REVUE ROUMAINE DE LINGUISTIQUE, tome 16, 1971. In: Rev. roum. lingv., 16, nr. 6, nov-dec 1971, p. 531—564.

Catrani-Popescu, Mioara. Indicele revistei STUDII ȘI CERCETĂRI LINGVISTICE pe anul 1971. In: St. cerc. lingv., nr. 6, nov-dec 1971, p. 651—670.

82/89 Literatură

Cuprinsul revistei STEAUA pe anul 1970. In: Steaua, 22, nr. 1, ian 1971, p. 119—128.

Inhaltsverzeichnis der Zeitschrift NEUE LITERATURJAHRGANG 1971. In: Neue Lit., 22, Heft 12, Dez 1970, p. 128—136.

Sumarul sumarelor [revistei MAGAZIN ISTORIC] pe anul 1971. In: Mag. ist., 5, nr. 12, dec 1971, p. 94—99.

Lista documentelor publicate în volumul 33 al REVISTEI ARHIVELOR. In: Rev. arhiv., 48, vol. 33, nr. 4, oct-dec 1971, p. 665—674.

Index bibliografic de REVUE DES ÉTUDES SUD-EST EUROPÉENNES IX (1971), 1—4. In: Rev. étud. sud-est européen., 9, nr. 4, oct-dec 1971, p. 741—746.

Indice [al revistei STUDII ȘI CERCETĂRI DE ISTORIE VECHIE] tomul 22, 1971. In: St: cerc. ist. veche, 22, nr. 4, oct-dec 1971, p. 679—682.

91 Geografie

Sumarul [revistei TERRA] pe anul 1971. In: Terra, 3, nr. 6. nov-dec 1971, p. 91—96.

(Urmare de la p. 344)

real perioada de elaborare a volumului. In bibliotecile mari, nota din subzolul descrierii poate preciza diferențele de date existente pe carte.

Lista „curiozităților” catalografiate se poate mult lungi și cu exemple de consecvențe în fixarea antetitlului, în indicarea volumelor sau a părților unei lucrări, în numerotarea chiar a paginilor dintr-o carte. Nu vrem însă să epuizăm tema de altfel inepuizabilă. Prezentul material are rolul de a declanșa discuții și de a deschide „apetitul” bibliotecarilor pentru găsirea celor mai științifice și mai judicioase soluții.

Desigur însă că niște concluzii se pot trage. Studiirea de către autori, îngrijitori de carte, redactori, tehnoredactori, copertatori, corectori etc., ca și de către bibliotecarii editori, de către catalogatori și de către bibliografi a stasurilor nr. 8396—69, 6158—70, 6073—59 se reliefează cu o necesitate de prim ordin. De asemenea, o atenție mai mare acordată întocmirii paginilor de titlu și a copertelor, ca și o verificare mai amănunțită a menționărilor de nume de autori, atât pe pagina de titlu cât și pe copertă, ar duce la înlăturarea multora dintre inconsecvențele existente astăzi.

Și, de la producător la beneficiar, toți factorii ar avea numai de câștigat: editorul sau instituția editoare — un prestigiu științific bine fundamentat: bibliotecarul — descrieri exacte și clare; cititorul — o regăsire rapidă și necomplicată a publicației necesare.

RB
RB
B

CRONICA

CONFĂȘTAREA DE LUCRU PRIVIND ÎMBUNĂTĂȚIREA ACTIVITĂȚII POLITICO-EDUCATIVE ȘI CULTURAL-ARTISTICE,

care a avut loc în ziua de 17 aprilie a.c. în Capitală, a fost organizată de Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Consiliul Central al U.G.S.R. și Comitetul Central al U.T.C. La dezbateri au participat președinți ai comitetelor de cultură și educație socialistă, membri ai birourilor executive ale consiliilor sindicatelor din județe și din municipiul București, conducători ai unor instituții centrale și cultural-artistice, activiști ai unor organizații centrale de masă și obștești.

Vicepreședintele Consiliului Culturii și Educației Socialiste, Ion Jinga, a dat citire programului de acțiune comună, elaborat de cele trei foruri sus-menționate, pentru îmbunătățirea activității politico-educative și cultural-artistice de masă, în lumina documentelor Plenarei C.C. al P.C.R. din noiembrie 1971. În luările de cuvânt, participanții au subliniat oportunitatea lansării programului și au făcut propuneri concrete pentru substanțializarea activității instituțiilor culturale, pentru aplicarea în realitate a cooperării tuturor factorilor de culturalizare.

ÎN CADRUL MĂSURILOR DE PERFECTIONARE A PERSONALULUI DIDACTIC AJUTĂTOR, în vacanța de primăvară a elevilor, în perioada 6-15 aprilie a.c., Inspectoratul școlar al județului Hunedoara a organizat un curs la care au participat bibliotecarii școlarii salariați din cuprinsul județului. Participanților la această acțiune li s-au prezentat expuneri privind organizarea și prelucrarea colecțiilor de publicații, întocmirea instrumentelor de informare bibliografică pentru elevi și cadre didactice (cataloge alfabetice, sistematice, tematice, catalogul procesului de învățământ etc.).

Apreciem inițiativa inspectoratului școlar de a invita la acest instructaj, pentru a prezenta expuneri și a acorda consultații, pe specialiștii de la Direcția documentării și a bibliotecilor din Ministerul Educației și Învățământului, bibliografi și bibliotecari de la Biblioteca municipală Deva.

Pe lângă expuneri de specialitate, participanții au auzit, de asemenea, unele prelegeri privind politica internă și externă a partidului nostru, prezentate de activiști ai Comitetului județean de partid și al Consiliului județean al pionierilor.

Expunerile au fost urmate de seminarii și aplicații practice, desfășurate în unele biblioteci școlare din localitate.

În cursul lunii iunie a.c., pe baza expunerilor, a tematicii orientative primite de fiecare bi-

bliotecar și a unei ample bibliografii, Inspectoratul școlar județean va organiza un seminar recapitulativ, la care vor participa toți bibliotecarii școlari din județ.

Mihai PETRESCU

CONCURSUL „BIBLIOTECAR FRUNTAȘ ÎN POPULARIZAREA ȘI DIFUZAREA CĂRȚII SOCIAL-POLITICE”, ORGANIZAT ÎN PRIMA PARTE A ACESTUI AN ÎN JUDEȚUL NEAMȚ

...s-a încheiat aducând diplome de onoare următorilor bibliotecari comunali: Gh. Bordeianu, comuna Urecheni (premiul I), Elena Ailenei, comuna Dobreni și Constantin Oancea, comuna Vinători-Neamț (premiul II), Ecaterina Boș, comuna Secuiești și Radu Dănilă, comuna Tazlău (premiul III), Ioan Asimionesei, comuna Crăcăoani și Elena Harie, comuna Piatra Soimului (mențiuni). Regulamentul de premiere prevede, printre altele, că bibliotecile premiate vor avea înțietate în dotarea cu mobilier modern.

UN CURS DE PERFECTIONARE PROFESIONALĂ PENTRU CADRELE BIBLIOTECILOR COMUNALE, MUNICIPALE ȘI ORĂȘENEȘTI

a fost inaugurat în luna ianuarie, în județul Neamț, sub egida Comitetului de cultură și educație socialistă. Conceput sub formă de studiu individual și valorificări periodice ale gradului de însușire a problematicii, cursul are următoarea tematică: Biblioteca comunală (municipală, orașenească) — rolul și funcțiile sale; Completarea colecțiilor: structura tematică, tipul publicațiilor; Evidența publicațiilor: cărți și broșuri, periodice și broșuri de importanță temporară; Clasificarea zecimală și cotarea publicațiilor; Catalogarea publicațiilor. Descrierea publicațiilor; Sistematizarea și așezarea colecțiilor; Informarea și îndrumarea lecturii cititorilor; Planificarea activității. Propaganda publicațiilor, forme vizuale și orale; Legislația de bibliotecă. Tematica comunicată bibliotecarilor participanți la acest curs încă din luna decembrie a anului trecut a fost însoțită de o bibliografie cuprinzătoare și lesne accesibilă, structurată pe teme.

A. T.

PENTRU BIBLIOTECARI ȘCOLARI DIN JUDEȚUL IAȘI,

a fost organizat un instructaj, în perioada 10-16 aprilie a.c., de către Inspectoratul școlar al județului cu sprijinul Bibliotecii municipale „Gh. Asachi”.

Cel 28 de bibliotecari au ascultat expuneri referitoare la problemele actuale privind completarea științifică a fondurilor de cărți, sursele de informare profesională și legislația bibliotecară în vigoare, sistemele și tehnica modernă de clasificare, tipurile de cataloge specifice bibliotecilor școlare, tehnica întocmirii materialelor bibliografice și documentare, documentarea și informarea pedagogică. Aceste teme de specialitate au fost prezentate de către lucrătorii Bibliotecii municipale „Gh. Asachi”. Despre psihologia lecturii la copil și tineret, tehnologia muncii intelectuale și metodică muncii intelectuale, au vorbit cadre didactice de la catedra de pedagogie a Universității „Al. I. Cuza”.

Participarea bibliotecarilor la o întâlnire cu poetul George Lesnea în cadrul Salonului literar al Bibliotecii municipale a constituit aplicația practică la dezbaterile organizată pe tema „Propaganda cărții în rîndul tineretului”.

Ați lecturile teoretice cit și aplicațiile practice au contribuit la o mai bună aprofundare a cunoștințelor de specialitate, fapt dovedit de altfel și de modul în care s-au prezentat bibliotecarii la colocviul susținut în încheierea instructajului.

IN SRBIJINUL PROPAGANDEI AGRICOLE IN BIBLIOTECI

este titlul lucrării elaborate de către colecți-vul Bibliotecii municipale „Gh. Asachi” din Iași, în cadrul acțiunilor legate de Anul internațional al cărții. Lucrarea, editată de Comitetul Județean de cultură și educație socialistă la împlinirea a 10 ani de la încheierea cooperativizării agriculturii în țara noastră, este utilă bibliotecarilor de la sate în organizarea diverselor manifestări de masă: expoziții de cărți, prezentări bibliografice, panouri de cărți, constatări pe marginea unor lucrări cu tematică apropiată dar și pentru informarea lor cu privire la literatura agricolă apărută în ultimii ani.

Caiețul bibliografic pe teme de economie și practică agrară la care ne referim se adresează și specialiștilor din agricultură, lucrătorilor din întreprinderile agricole de stat, consilierilor de conducere ale C.A.P.-urilor și tuturor aceluia care urmează învățământul agricol de masă. Pentru a se asigura documentarea cadrelor de specialiști în problemele dezvoltării agriculturii județului Iași, în caiețul bibliografic s-a inclus și o bibliografie pe această temă — bibliografie care conține altă lucrare mai amplă din acest domeniu publicată de Biblioteca municipală, în anul 1966, în colecția Contribuții la bibliografia județului Iași.

Constantin GILEA

V-AȚI INCRIS LA BIBLIOTECA COMUNALA?

Așa începe afișul tipărit de Comitetul Județean de cultură și educație socialistă Iași, pentru uzul bibliotecilor comunale. Textul cuprinde informații cu privire la dotarea bibliotecii, la serviciile ce le oferă și la orarul de funcționare, încheindu-se cu o invitație mobilizatoare. Tot pentru bibliotecile comunale au mar fost tipărite somații pentru cititorii întârziati și scrisori-invitație pentru cei care nu s-au reînscris încă, formularul cuprinzând și un spațiu pentru recomandări bibliografice, dintre noule achiziții.

LA IAȘI, IN PERIOADA 10—22 APRILIE, S-A DESFAȘURAT CURSUL DE ÎNȚIERE A BIBLIOTECARILOR NOU ÎNCADRATI,

al cărui program a cuprins lecții teoretice, studiu individual, urmat de seminarii și aplicații practice, schimburi de experiență. Pe lângă cei 30 de bibliotecari comunali ieșeni, la curs au participat și 5 bibliotecari din județul Vaslui. Cu 10 zile înainte de începerea cursului, viitorilor cursanți le-a fost comunicat programul și bibliografia de bază, pentru a se putea introduce în materie. Cursul organizat de Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Iași, s-a bucurat de sprijinul specialiștilor Bibliotecii municipale „Gh. Asachi”, care au conceput tematica și bibliografia și au susținut cele mai multe lecții, cu colaborarea unor bibliotecari experimentați de la bibliotecile orașenești din Pașcani și Hirlău. Pentru lecțiile de actualitate politică cursul a beneficiat de concursul unor lectori de la Școala de partid.

COMEMORAREA CENTENARULUI MORȚII LUI ION HELIADE RADULESCU

a prilejuit Muzeului Literaturii române și Bibliotecii Academiei R. S. România deschiderea — în rotunda celui dintâi — a unei expoziții în care plete provenite din colecțiile ambelor instituții, înfățișează momente din viața și activitatea multilaterală a cărturarului. La festivitatea au vorbit Al. Oprea, directorul Muzeului și Al. Ionașcu, directorul Bibliotecii, urmînd apoi un frumos moment literar.

În expoziția intitulată Ion Heliade Rădulescu — promotor al culturii românești realizată prin colaborarea Muzeului (Viorica Cîlniceanu și Flaviu Sabău) și a Bibliotecii (Lia Ciornea) și-au găsit loc o seamă de exponate originale, ambianța de epocă fiind sportită și prin prezența unor mobile de epocă provenite din casele celui comemorat.

O EXPOZIȚIE DE GRAVURI FRANCEZE MODERNE (1830—1920),

a fost deschisă în sala de expoziții a Bibliotecii Academiei R. S. România la 28 aprilie 1972, în prezența acad. Ștefan Milcu și a altor oaspeți de seamă.

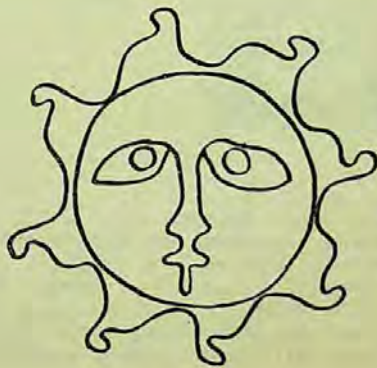
Organizată de Cabinetul de stampe, expoziția prezintă 24 gravuri, 19 cărți și 4 periodice ilustrate provenite din achiziții recente sau din donații. Printre „pictorii-gravori” creatori ai pieselor expuse menționăm pe F. Bracquemond, E. Carrière, H. Fantin-Latour, E. Grasset, J. L. Forain, P. Helieu, T. A. Steinlen, H. de Toulouse Lautrec, A. Rodin. Catalogul, cu o binevenită introducere de Elena Niculescu descrie gravurile, cărțile și periodicele prezentate. Amănunțite de mare specialitate și referințe bibliografice completează fiecare descriere.

O EXPOZIȚIE A CĂRȚII AMERICANE DE ARTA

a fost deschisă, între 4 și 25 mai a.c., în sala Bibliotecii de artă din București. Manifestarea aflată sub semnul Anului internațional al cărții, expoziția Cartea americană de artă a fost organizată, în colaborare, de către Biblioteca de artă (secție a Bibliotecii municipale „Mihail Sadoveanu”), și Biblioteca americană din București. Au fost expuse un număr de 203 titluri de lucrări valoroase din domeniul artei — studii, atlase, dicționare și enciclopedii etc., aranjate în cadrul a 8 secțiuni: Pictură, sculptură și arte înrudite, Muzică, Grafică și fotografie, Desen și arte decorative, Arhitectură și desen, Teatru și Dans, Referiri, direcții și aspecte speciale.

Cele două referate și comunicări al Asociației bibliotecarilor — filiala Cluj și-a continuat activitatea pe anul în curs cu referatul Probleme ridicate de traduceri în informarea și documentarea științifică modernă, prezentat de Liviu Pandrea, bibliotecar șef la Biblioteca Institutului agronomic din Cluj. Comunicarea a urmărit istoria și evoluția traducerilor, condițiile și calitatea unei traduceri și dificultățile unei bune traduceri. Prezentarea amplă cu multe exemplificări, judicios selecționate din limbi străine, a subliniat importanța și necesitatea traducerilor lucrărilor din alte limbi pentru documentarea modernă. Discuțiile purtate pe marginea referatului au scos în evidență caracterul selectiv al traducerilor și faptul că sînt unele limbi în care se publică materiale de o înaltă tehnicitate și valoare documentară, din care se traduc puține. Ar fi de dorit ca pe viitor traducerile să cuprindă mai multe domenii din cit mai multe limbi, pentru asigurarea unei informări cit mai complete.

Elena MOSORA

istoria cărții și a bibliotecilor

Cărțile românești din biblioteca iluministului orădean **SAMUII VULCAN**

MĂRTURII
INCONTESTABILE
ALE UNITĂȚII
NOASTRE
CULTURALE

VIOREL FAUR
muzeograf
Muzeul Țării Crișurilor-
Oradea

Spre finele veacului al XVIII-lea „punctul de greutate al iluminismului românesc se deplasează la Oradea”¹⁾. Istoria orașului de pe Crișul Repede înregistrează, astfel, cea mai fertilă și activă epocă din viața sa culturală. Prin îndrumarea și grija lui Ignatie Darabant

și a succesoriului său, cărturarul erudit Samuil Vulcan, se înfiripează acolo, după cum observa Nicolae Iorga — care a acordat, pentru prima dată atenția cuvenită spiritualității orădene²⁾ —, o veritabilă „Academiă științifică românească”, ale cărei rosturi exemplare se impun a fi reconstituite, bineînțeles printr-o investigație riguroasă a documentației inedite păstrate în arhivele interne și externe.

Efervescența culturală cunoscută de Urbea Mare era o firească urmare a străduințelor celor doi învățați români, precum și a colaboratorilor lor apropiați, dintre care se detașează Ioan Corneli. Neîndoielnic, la configurarea acestei realități semnificative pentru istoria culturală a românilor transilvăneni și-au adus aportul și corifeii Școlii ardelene, Samuil Micu și Gheorghe Șincai, care îi adresa lui Samuil Vulcan elogiul binemeritate pentru statornicia sa grijă de a strânge cărțile cele mai însemnate ale vremii — indiferent de locul apariției lor și în pofida unor cheltuieli de loc lipsite de importanță —, pentru a le pune la dispoziția cercetătorilor: „Foarte de dorit lucru este ca arhieriei cei de lege grecească ce sînt în împărățiile Austriei să se nevoiască spre înmulțirea cărților celor ce sînt de lipsă spre luminarea... popoarelor, între carii pînă acum singur episcopul Samuil Vulcan din Oradea Mare au dat sămne de înalte cugete. Acela... bucuros și nu fără cheltuială adună manuscripturi la biblioteca sa...”³⁾. Este vorba, ca atare, de propria bibliotecă a lui Vulcan, în care au intrat și cărți de incontestabilă valoare europeană, după cum vom demonstra în continuare. Între acele cărți adunate pe parcursul unei vieți întregi de către Vulcan, începînd chiar din timpul cînd se afla prefect de studii în Agria și Lemberg, își scrie Gheorghe Șincai ultimeld capitole ale *Istoriei românilor*⁴⁾. Conținutul bibliotecii n-a fost dezvăluit pînă acum, deși prezenta un interes major pentru cunoașterea surselor editate ale vastei informații de care au dispus reprezentanții iluminismului românesc. El depune, totodată, o mărturie convingătoare despre orizonturile europene ale acestora, cît și despre lecturile lor frecvente și de informație la zl. Descoperirea recentă a ca-

talogului bibliotecii lui Samuil Vulcan ne permite o reconsiderare mai largă a acestui capitol, întreprindere care este în curs de finalizare⁵⁾.

Dat fiind spațiul limitat de care dispunem, ne vom ocupa, cu acest prilej, doar de cărțile românești existente în bibliotecă menționată⁶⁾ care au — dacă ne gândim la anii de început ai veacului precedent — valoare de argumente ale unității culturale românești, fruntariile artificiale și vremelnice neputând stăvili circulația de cărți în aria carpato-danubiană. Socoțim, de asemenea, necesare și câteva considerații în legătură cu destinele acestei biblioteci.

Temelul documentar al articolului de față, catalogul amintit, deși nu are în paginile sale consemnată data întocmirii, ea poate fi stabilită cu aproximativă exactitate. Două elemente concură la împlinirea obligației științifice respective: ultimele înregistrări de cărți, efectuate exclusiv în anul 1830, și testamentul lui Samuil Vulcan, în care figurează și o prevedere referitoare la bibliotecă. Acest testament a fost, cu certitudine, conceput și legalizat încă din 1830 la dispariția sa terestră, fapt care l-a determinat să pună în ordine situația moștenirii sale, pentru a înlătura eventualele neînțelegeri între urmași. Cum bibliotecă era, după convingerile sale izvorite dintr-o autentică conștiință iluministă (dovadă în acest sens sînt părerile sale despre școală și tratarea medicală a „morburilor”), un bun spiritual neprețuit, Vulcan a decis să se realizeze o evidență precisă a cărților, fapt întîmplat — după opinia noastră — în anul 1830, de cînd exista catalogul. După moartea lui⁷⁾, clauza testamentară, care preciza că bibliotecă să fie cedată gimnazului din Beiuș, fondat de el în 1828, n-a fost respectată, astfel că soarta acestei biblioteci de excepție a fost în destul de dramatică. La 30 noiembrie 1852, corpul profesoral al așezămîntului școlar întemeiat de Vulcan la Beiuș intervine — în termenii următori — pentru obținerea cărților din bibliotecă: „Încît privește bibliotecă, de oră-ce testamentul întemeietorului acestui gimnaziu... s'a ratificat din acea considerațiune, ca din cărțile procurate prin amintitul... și adnectate bibliotecii diecesane, cele mai folosibile să se extradee profesorilor gimnaziali; — trebuie recercat pe Episcopul diecesan, ca în sensul ratificării testamentului..., se extrade cărțile literare necesare din bibliotecă diecesană...”⁸⁾ Rezultatul a fost nul, de vreme ce în 1866 se revenea la aceeași chestiune, exprimîndu-se nemulțumirea împotriva încălcării „voitiei... marelui fondatoriu”. Iată textul noii intervenții, de data aceasta publicistice: „Totodată întielegem cu

multă mirare, că bibliotecă testată de Samuil Vulcanu gimnasiului, neci acumu nu e predata direcțiunii gimnasiale. Nu scim cine și cu ce dreptu refiene acestu tesauru...”⁹⁾. Acela nu fusese altul decît Vasile Erdeli, succesorul lui Vulcan care — cu de la sine putere — a mai anulat și alte puncte ale testamentului acestuia privitoare la îmbunătățirea situației gimnaziului beiușean. Dar să vedem în ce condiții a fost păstrată bibliotecă după moartea posesorului ei. Într-un articol consacrat lui Samuil Vulcan, Petru Rațiu — informat direct asupra faptului — făcea mențiuni interesante sub raport documentar: „Câte mii i-a constatu în bibliotecă cea mare, cuprindiatoria de cei mai rari și vestiți autori, câștigați din tierile streine”. Același autor observă că bibliotecă a fost supusă unui inexplicabil tratament: „acum zace aruncată într-un unghi al aceleiași reședințe (a lui Vulcan din Oradea — n.n.) și a cărat din ea cine a voit”¹⁰⁾.

Evident, această stare de lucruri era de natură să intrige orice spirit luminat. Numai că autoritatea ecleziastică căreia i se atrăgea atenția s-a dovedit la fel de nereceptivă. Ceea ce i-a atras o critică și mai nereticentă: „Bibliotecă... care afară de alte opere prețioase, contine și nescie manuscrite de Șincai, Clain și alți scriitori contemporani, în deceniele din urmă a ajuns în starea cea mai deplorabilă. Nu numai că operele tipărite și manuscrite n'au fost asediate în ordine, dar ele aruncate una peste alta zăceau acoperite de pulvere, espuse peritiunii și predeii molieloru.. Ori ce Romanu bine-simțitoriu trebuie se se revolte, vedindu tezaurulu naționalu în așie stare ruinaforia”¹¹⁾. Anonimul autor al notei din care am citat credea — cu inexplicabilă naivitate — că episcopul Olteanu, instalat de curînd, va proceda la salvarea bibliotecii. Entuziasmul său n-a avut suport, deoarece în 1879, Nicolae Densușianu, care a făcut „Cercetări istorice în Oradea-Mare”¹²⁾, semnala — în presă — faptul că bibliotecă „a ajuns sub următorii (succesorii lui Vulcan — n.n.) sei în cea mai sfașietore disordine”. Relatarea sa merită să fie reprodusă: „Manuscritele literaților și neobosiților noștri scriitori Șincai, Samuil Clein, Petru Maioru, Vulcanu ș.a. le-am gasitu aruncate pe sub dulapuri și prin diverse camere, unele scoase din tablii (= coperte), altele rupte, altele sfarticate fôia cu fôia, încatu abia după trei și patru zile puteamu se completezu cate unu manscristu lucratu ou atâtea sacrificii, iar altele, dorere! nici până astăzi nu le-am putut întregi”. Sperînd, ca și antecesorul, într-o redresare a lucrurilor — și, desigur, clamînd în deșert —, Nicolae Densușianu își asigura contemporanii că „pusă odată în ordine,

ea va fi cea mai importantă bibliotecă românească din Transilvania și Ungaria¹²⁾, pentru că posedea tesaurе neprețuite de istoria și literatura și nici un scriitor român nu o va putea înconjura". Dă la iveală și „resultatul" investigațiilor sale: „Între altele, am reușit să aflu prețioasa colecție de documente a lui G. Sincal, 29 tomuri scrise totu de mâna sa, scoțându cu câte unu tomu, cite unu fragmentu, ba și fôia de fôia de pe sub dula-puri; amu mai aflatu nescе traduceri latine din „Chronica" și alte scrieri istorice de ale sale, până acumu necunos-cute. Așiu fi prea lungu — încheie el însemnările atât de indispensabile nouă — se înșiru tôte cele aflate aici"¹³⁾.

După cite se poate constata, biblioteca n-a mai ajuns vreedată în posesia gimna-ziului. Dimpotrivă, cît s-a conservat — cu toate avaturile, reliefate tocmai cu manifesta intenție de a respecta obiectivi-tatea, care este în defavorul celor ce au preluat, prin funcția lor ecleziastică, sarcinile păstrării intacte a valorilor cul-turale semnalate — a fost împărțit între Biblioteca Academiei, filiala din Cluj (ceea ce este mai prețios) și Episcopia or-todoxă română din Oradea. Divizarea fon-dului ni se pare, privind din perspectiva ce ne stă la îndemână, o acțiune fără jus-tificare. De aceea, am propune refacerea unității inițiale, treabă profitabilă sub diverse raporturi. Mai cu seamă că avem la dispoziție catalogul original al biblio-tecii. Acesta este prins între coperte de carton alb și poartă pe prima pagină adnotarea: „*Elenchus Librorum in Bi-bliotheca Illustrissimi ac Reverendissimi Domini Episcopi Samuelis Vulcan reperi-bilium*". El are două părți autonome, juxtapuse din motive practice: *inventar-ul cărților în limbi străine și inventarul celor românești*.

Înainte de a trece la prezentarea acestora din urmă, vom furniza informa-ții lapidare despre catalog în general. În el sînt inserate 1541 de cărți și manus-crise, existînd o numerotare precisă a lor. Sînt împărțite în capitolele: *Clasici* (4 pagini), *Biblii* (0,5 p.), *Interpraetes* (1,5 p.), *Concionatores et Catechetae* (8 p.), *Morales* (1,5 p.), *Pastorales* (4 p.), *Dogmatici* (4 p.), *Juridici* (6 p.), *Historici* (8 p.), *Civiles* (6 p.), *Philosophici* (2 p.), *Medici* (1,5 p.), *Pedagogici* (0,5 p.), *Scho-lastici* (4,5 p.), *Spirituales et S. S. Patrum Opera* (3,5 p.), *Oeconomici* (4 p.), și, în fine, ca entitate separată, *Libri Valachici*, care sînt în număr de 117 („*Valachico summa Librorum 117*").

Constatăm prezența unui criteriu mo-dern de organizare a fondului de cărți și manuscrise, clasificarea lor pe cate-gorii și înregistrarea pe autori, în ordine

alfabetică, fiind elocvente în acest sens. De altfel, Samuil Vulcan, ca deținător al inestimabilului tezaur cultural la care ne referim, și-a impus punctul de vedere în ce privește organizarea bibliotecii la ni-velul cerințelor europene ale epocii. Con-siderația pe care el o acordă cărților românești, acele „*libri valachici*", se exprimă și în evidența distinctă a acestora și, *mutatis mutandis*, în compar-timentarea identică a lor, în funcție de domeniul spiritual pe care-l ilustrează. Era asigurată și posibilitatea unei consu-ltări rapide de către intelectualii din loca-litate și de cei ce se aflau în preajma bi-bliotecii. Reținem modul cum au fost transcrise titlurile cărților și manuscri-selor românești, precum și numărul lor: *Ecclesiastici et Biblii* — 19; *Morales Libri* — 5; *Historici* — 13; *Concionatores* — 12; *Pastorales* — 5; *Philosophici* — 5; *Juridici* — 3; *Spirituales* — 3; *Civiles* — 17; *Scholastici* — 15; și *Oeco-nomici* — 5. Chiar la o privire superfi-cială devine cert că majoritatea o for-mează cărțile de istorie, civile și școlare, la care se adaugă cele religioase, de uzanță imediată. Istoria, respectiv trecu-tul național, era un termen de referință curent pentru iluminiștii români. De aci și numărul ridicat de cărți din care se extrăgeau argumente imbatabile pentru susținerea cauzei populației românești din imperiul habsburgic, adusă în pos-tura de „tolerată" în propria ei matcă geografică.

Analizînd mai amănunțit fiecare capi-tol al catalogului (partea de cărți româ-nești), observăm cîteva adevăruri demne de atenție. Majoritatea cărților sînt tipă-rite în Țara Românească, existența lor în biblioteca lui Vulcan demonstrînd circulația cărții în spațiul carpato-danu-bian. Astfel, tipăriturile de la Rîmnic și București, fie ele chiar de factură reli-gioasă, au implicit și valoarea de *mesageri ai unei limbi românești nesupusă imixtiu-nilor străine*, precum și ai unității cultu-rale. Deși cărți de rit bisericesc ortodox, ele au fost păstrate de Vulcan, care n-a manifestat tendințe confesionaliste acerbe. Notăm, spre edificare, trei titluri: „*Ana-logion*"-ul editat în București sub „Ioan-nes Constantino Nicolae Vojvoda Ungro-lachiae", „*Triodion sub Constantino Voj-voda tiparitu*", în București și „*Octoi-chium*"-ul scos sub teascurile tipografiei din Rîmnic „sub Ioanne Gregorio Gika". Se aflau în biblioteca lui Vulcan manu-scrise românești (despre care s-au făcut deja mențiuni) de o excepțională impor-tanță, precum „*Istoria Teri (i) Româ-nesci*", „*Incepere Historii Romanesci*" și „*Fragmentum Historicum*", pe care, neîndoielnic le-au pus în valoare Samuil Micu, Petru Maior și Gheorghe Sincal,

constituind o bază documentară pentru acești istorici moderni. Întîlnim apoi; scrierea lui Dimitrie Cantemir „*Descriptio Moldaviae*”, apărută la Frankfurt în 1771; o carte de filozofie tipărită la Tirgoviște; „*Invecetură de trebă copiilor*” (București); „*Caracteruri (le) compusi*” (București, 1825) de Paris Mumuleanu. Consemnăm titlurile manuscriselor și ale cărților de istorie mai semnificative: „*Historia Românilor din Dacia*” (a lui Samuil Micu), „*Istoria despre începutul Românilor în Dacia*” (de Petru Maior), „*Chronica Românilor și a altor neamuri*” (de Gheorghe Șincai), Apendicele la *Historia* lui Petru Maior (a lui Theodor Aaron; Buda 1828), „*Respundere desgurzătoare la Historia lui Petru Maior*” (de Damaschin Bojincă; Buda, 1828). Nu putem ignora nici cărțile altor transilvăneni și anume D. Cichindeal („*Philosophicesci și politicesci prin Fabule moralnice Inveceturi*”, Buda, 1818), N. Horga Popovici („*Oglindă aretată a omului înțeleptu*”, Buda, 1807), Ioan Molnar Piuariu („*Economia stupilor*”, Viena, 1785), Paul Iorgovici („*Observații de limba Romanesca*”, Buda, 1799) și Constantin Diaconovici Loga („*Gramatica Romanesca*”, Buda, 1822).

Lapidara enumerare de autori și titluri justifică, credem, concluzia că este vorba de un însemnat document al unității noastre culturale, care conține informații ce întregesc literatura științifică autohtonă.

NOTE

- 1) Pompiliu, Teodor. *Prolegomene la o istorie a culturii moderne orădene*. In: Familia, seria A V-a, 1966, nr. 12 (16), p. 10.
- 2) Vezi, spre pildă, Iorga, Nicolae. *Istoria literaturii române în secolul al XVIII-lea* (1689-1821). București, 1991. Vol. II. Epoca lui Petru Maior (în care apar multiple referințe despre activitatea iluministilor orădeni).
- 3) Pompiliu, Teodor. *op. cit.* p. 10.
- 4) Iorga, Nicolae. *Op. cit.* p. 184-185. Precizarea istoricului în acest sens este expresă; „...folosindu-se (Șincai, n.n.) de biblioteca lui” (Vulcan, n.n.).
- 5) Valorificarea acestui remarcabil document înedit va fi efectuată de către istoricul clujean Teodor Pompiliu și autorul prezentului articol.
- 6) Vom pune la contribuție și manuscrisele „*QvI in Bibliotheca Illustrissimi Domini Episcopi (Samuelis Vulcan, n.n.) reperitur sum*”. Catalogul se găsește în Arhiva Episcopiei Ortodoxe Române din Oradea, unde a fost descoperit.
- 7) Survenită în anul 1839.
- 8) Farcaș, Traian I. *Istoria gimnasiunii or. cat. de Beiuș* (1820-1895), Beiuș, 1996, p. XII și 50.
- 9) Familia, 1866, nr. 11 (15/27 aprilie), p. 132.
- 10) Rațiu, Petru. *Sa nu! Vulcan*. In: Familia, 1865, nr. 17 (15/27 noiembrie), p. 201-203. Articolul este reprodus din Foala pentru minte.
- 11) Familia, 1874, nr. 32 (18/30 august), p. 382.
- 12) *Idem*, 1879, nr. 54 (19/31 iulie), p. 362.
- 13) Afirmarea sa a trezit interesul lui George Barițiu (care descinde de mai multe ori la Oradea) a lui Iosif Vulcan și a lui N. Iorga, care cercetează documentele din bibliotecă în anul 1898, ca să consemnăm doar trei personalități culturale remarcabile.

biblioteci
de peste
hotare

Biblioteca publică și universitară din Geneva

Sanda CÂNDEA

În cursul unei călătorii de studii efectuate în anul 1971 în Elveția, Franța, R. F. a Germaniei, am vizitat și studiat organizarea mai multor biblioteci — la Geneva: Biblioteca publică și universitară, Biblioteca ONU, Biblioteca O.I.T. (Organizația Internațională a Muncii), Biblioteca de artă și arheologie, Biblioteca Institutului universitar de înalte studii internaționale, Biblioteca Institutului universitar de studii europene; la Paris: Biblioteca Institutului de studii bizantine; la Tübingen: Biblioteca Universității. Bogăția informației, diversitatea problemelor, specificul diferit al bibliotecilor vizitate ne împiedică să cuprindem într-o prezentare sintetică, în limitele unui singur articol, toate observațiile și concluziile noastre. Pentru început ne vom opri asupra Bibliotecii publice și universitare din Geneva.

Biblioteca publică și universitară din Geneva este un centru de studiu și de cercetare nu numai pentru profesorii și

studentii universității ci și pentru publicul interesat de cultură din Geneva. Este una din cele mai venerabile instituții geneveze, avînd o vechime de mai mult de patru secole. Originile sale coincid cu dezvoltarea Reformei sub influența lui Calvin, cu fondarea Colegiului reformat și a Academiei geneveze în 1559.

Primele ei fonduri au fost constituite prin depozit legal încă din 1539. Toți editorii — tipografi erau datori să depună un exemplar din publicațiile lor la Primărie, pentru „Librăria Senioriei”. Ulterior, biblioteca a fost transferată la Colegiu unde a rămas timp de trei secole.

În 1872, ea a fost instalată într-una din noile aripi ale universității unde se află și astăzi. Clădirea nu a suferit modificări exterioare de atunci, în schimb dispoziția interioară a serviciilor și depozitelor a fost complet transformată la începutul secolului nostru. O parte din depozite (nivelul inferior din cele două ale subsolului) au fost dotate cu rafturi mobile, sistem Compact, asupra cărora vom reveni. După Biblioteca OIT, Biblioteca universitară este prima care folosește acest sistem.

În 1910, Biblioteca dispunea de circa 140 000 de volume. Acum ea are aproximativ 1 200 000 de volume, din care 70 000 de cărți și volume reviste și 500 000 de broșuri. Acest salt se datorează amplelor donații primite atât în cărți cît și în fonduri bănești. În 1963, de exemplu, creditele pentru completarea colecțiilor au atins 280 000 de franci elvețieni. Ele au sporit cu circa 35 la sută în 1970. Alocațiile bibliotecii sînt asigurate de Cantonul Genevei, Confederația Elveției și Universitate.

De profil enciclopedic, biblioteca oferă și bogate resurse de documentație specifică în cîteva domenii: istoria Genevei, istoria Elveției, istoria protestantismului în general și istoria Reformei franceze. Foarte bine reprezentate sînt: istoria literaturii franceze din secolul al XVIII-lea, personalitatea și opera lui J. J. Rousseau și Voltaire, care au trăit și creat în Cantonul Genevei, istoria revoluțiilor (1789, 1858, Comuna din Paris), egiptologia, asiologia, arheologia și epigrafia arabă și palestiniană.

Biblioteca deține una din cele mai importante colecții de tipărituri slave și sovietice din Europa occidentală, iar colecțiile de periodice și seriile publicate de societățile științifice sînt de o mare bogăție. Un interes particular se acordă publicațiilor privind viața și activitatea lui V. I. Lenin care a studiat în această bibliotecă în anii 1895, 1900, 1903—1905 și 1907—1908, cînd a locuit în Geneva.

O valoroasă colecție de manuscrise (peste 10 000), printre care miniaturi și papirusuri cunoscute în lumea întreagă, sînt puse la dispoziția cercetătorului, în condiții optime. Tot aici se păstrează cu deosebită grijă aproape toate manuscrisele operelor lui Rousseau, corespondența marilor personalități ca: Voltaire, Saussure, Tronchin, Töpffer, Amiel, Henri Dunant (fondatorul Crucii Roșii Internaționale) etc.

Un document de particular interes pentru istoria României moderne este așa numită *Cartea rectorului Universității din Geneva*; ea cuprinde matricolele a zeci de studenți români care, începînd cu anul 1827, și-au făcut studiile la Geneva, între care frații Golești, juristul C. Brăiloi, A. Cantacuzino etc. Se știe că „moda” trimiterii tinerilor români la Geneva pentru studii a inaugurat-o, în 1825, Dinicu Golescu, în urma vizitei făcute în acest oraș (vezi: *Insemnare a călătoriei mele*, Buda, 1827).

Cabinetul de stampe și sectorul de hărți, instalate într-o sală spațioasă și luminoasă, dotată cu mobilier metalic ultramodern, cuprinde peste 10 000 de stampe și 23 000 de hărți geografice din secolul al XVI-lea pînă astăzi. O bogată colecție de fotografii ale Genevei și împrejurimilor ei și ale muntelui Mont-Blanc, sute de portrete (gravuri sau picturi) ale lui Calvin, Rousseau, Henri Dunant etc. completează aceste colecții.

Pieseile cele mai remarcabile din depozitul de manuscrise și stampe sînt expuse permanent în vitrine și pe panouri, într-o sală special amenajată, Sala Ami-Lullin. Se organizează periodic expoziții tematice cu cele mai valoroase exemplare din colecții. În perioada vizitelor mele la bibliotecă, era deschisă expoziția „Comuna din Paris”.

Prelucrarea publicațiilor se face de un serviciu specializat de catalogare situat într-o încăpere cu pereți de sticlă, în mijlocul sălii de cataloage. În felul acesta, salariații respectivi pot supraveghea fișierele și pot da lămuririle necesare publicului, la ghișeele amenajate în acest scop.

Biblioteca pune la dispoziția cititorilor o serie de cataloage ce descriu atât fondurile acestei biblioteci, cît și cele ale facultăților de drept, de litere, de științe economice și sociale și de teologie, ale Societății de istorie, ale Arhivelor J. J. Rousseau și ale Muzeului istoric al Reformei, după cum urmează:

— Catalog alfabetic (autori și titluri) care cuprinde atât cărțile, cît și periodicele, broșurile, tezele etc. De remarcat că, sub acest raport, sistemul este deficient (lipsa unui catalog al periodicelor),

fapt recunoscut și de bibliotecarii cu care am discutat;

— Catalog pe materii (pe subiecte) cu un index analitic ajutător. Fondurile vechi au un catalog pe materii publicat în 9 volume;

— Catalog colectiv al bibliotecilor din Geneva, care cuprinde fondurile unor biblioteci mai importante: Biblioteca Centrului european pentru cercetări nucleare, Biblioteca Muzeului de artă și istorie, a Institutului universitar de medicină etc.;

— Catalog bio-bibliografic al personalităților literare; cuprinde peste 100 000 de fișe. Numai pentru Rousseau sînt descrise 2 600 de titluri;

— Catalog colectiv al operelor în limbi slave, cu litere chirilice; cuprinde fondurile rușești; este un catalog dicționar (autorii în ordine alfabetică, noțiunile, pe subiecte) și ilustrează și fondurile slave ale altor biblioteci elvețiene;

— Catalog al stampelor și portretelor;

— Catalog al manuscriselor.

Nu se folosește clasificarea zecimală; foarte puține biblioteci din Geneva (aceea a Institutului universitar de înalte studii internaționale) o aplică în mod experimental, paralel cu sistemul de clasificare mai vechi. Vom reveni mai jos asupra sistemului de clasificare folosit.

Sălile de lectură puse la dispoziția publicului sînt luminoase, spațioase, foarte bine dotate, cu fonduri expuse în acces liber la raft.

Sala de lectură pentru public și studenți are 120 de locuri. Biblioteca uzuală ocupă toți pereții sălii de lectură și ai culoarelor de acces, cuprinzînd utile enciclopedii, dicționare, materiale de referință, albume etc. Principiile organizării ei sînt foarte atent studiate, astfel încît poți citi în bibliotecă în foarte multe domenii, utilizînd exclusiv fondul uzual.

O sală de 52 de locuri — Sala Neville — este rezervată profesorilor, licențiaților ce-și pregătesc teza de doctorat și celor ce studiază manuscrise sau lucrări prețioase. Pentru această sală se dă o autorizație specială.

Sala „Moynier“ pune la dispoziția publicului cele mai noi apariții de 1 200 de colecții de periodice, organizate pe materii, în acces liber la raft. Volumele apărute anterior sau periodicele ce nu sînt expuse în această sală se pot citi în Sala mare de lectură.

Săli specializate pe domenii (drept, științe economice, științe sociale, teologie) sînt la dispoziția studenților. Ele cuprind

un material bogat de referință și permit accesul liber la raft.

Depozitele bibliotecii sînt impresionante. De o curățenie exemplară, cu aer condiționat, ocupă două etaje în subsol, dintre care ultimul etaj, cum arătam, este parțial organizat după sistemul Compact.

Sistemul Compact implică construirea unor dulapuri mobile ce se mișcă în lungul unor șine, pe rulmenți, la o comandă electrică (un simplu buton deplasează un dulap de mii de kilograme la dreapta sau la stînga, după cum este nevoie). În felul acesta, se face o mare economie de spațiu pentru că în tot depozitul nu există practic decît un culoar, creat prin deplasarea dulapurilor-rafturi ce se mută la comandă. Numărul volumelor ce pot fi păstrate într-un astfel de depozit este de trei ori mai mare decît în depozitele cu sistemul obișnuit de așezare (toate spațiile dintre rafturi sînt folosite) și greutatea întregii construcții la fel. Iată de ce un asemenea depozit se construiește de obicei chiar pe fundația clădirii, deci la subsolul inferior.

Colecțiile sînt organizate pe domenii și pe formate. Sistemul este, în raport cu metodele noastre, destul de complicat. Domeniile cunoașterii sînt marcate printr-un simbol majuscul (A—Z), iar subdiviziunile printr-un simbol minuscul (a-z); formatul se indică printr-un exponent; urmează numărul volumului (de la 1 la infinit). Așadar, o cotă în bibliotecile geneveze arată astfel: Gf³1824. Rezultatul este, că în toate bibliotecile unde colecțiile sînt așezate pe materii, la fiecare subdiviziune trebuie lăsat spațiu de creștere, ceea ce implică o mare pierdere de spațiu nefolosit în rafturi. Conservatori ca spirii, bibliotecarii genevezi recunosc că sistemul lor e deficitar, dar nu au curajul să treacă la metode mai practice.

În genere toate publicațiile sînt — bine și frumos — legate. Periodicele incomplete sînt păstrate în cutii. Publicațiile sînt stampilate numai pe foaia de titlu.

Biblioteca publică și universitară din Geneva este condusă de un director și un director adjunct. Personalul numără doar 40 de salariați, din care numai 4 au studii superioare, ceilalți fiind absolvenți ai Școlii tehnice de bibliotecari (un liceu de specialitate). În mare parte, bibliotecarii sînt considerați tehnicieni specializați cu nivel mediu. Salariul lor este stabilit la acest nivel, ceea ce le dă un sentiment de nemulțumire adesea manifest.

Practic, ei nu au perspective de dezvoltare profesională; un bibliotecar este condamnat la îmbătrînire în această activitate.

Unii încearcă vagi activității publicistice, fără mult succes. De asemenea, participarea bibliotecarilor elvețieni cu acest nivel de pregătire la publicistica tehnică și științifică privind propria lor profesie este minimă. Observăm, între altele, că nimeni nu a luat inițiativa publicării unui *Repertoriu de biblioteci*, nici la nivel cantonal, nici la nivel federal, pentru întreaga țară. Ca să afli ce biblioteci există în Geneva, trebuie să consulți... *Repertoriul internațional al bibliotecilor științifice* publicat de americani.

Relațiile Bibliotecii universitare cu bibliotecile facultăților sînt următoarele:

— Aceste biblioteci au buget și direcții administrative diferite.

— O Comisie de coordonare formată din directorii tuturor bibliotecilor se întrunește, cînd este nevoie, pentru emiterea de principii comune stipulate în convenții și protocoale.

— Întocmesc un catalog colectiv, cu sediul la Biblioteca publică și universitară.

— Au o politică foarte liberală de împrumut și de schimb interbibliotecar. Biblioteca universitară cedează fonduri întregi bibliotecilor de facultate.

— Biblioteca universitară achiziționează volumele pentru cercetare, bibliotecile de facultate pe cele pentru învățămînt.

— Cursurile multigrafiate nu sînt achiziționate de biblioteci. Studenții își cumpără toate cursurile necesare de la librăriile existente în universitățile și facultățile respective.

— Biblioteca universitară a făcut abonamente la toate perioadicele necesare bibliotecilor de facultate pînă ce acestea, treptat, au început să primească fonduri bugetare deosebite. Din acest moment fiecare bibliotecă începe să-și achiziționeze singură lucrările necesare.

*

Biblioteca publică și universitară, care dispune de bogate fonduri de publicații — așa cum am arătat mai sus — are și o dotare materială bună. Acest lucru permite o conservare a valoroaselor colecții în cele mai bune condiții posibile și în același timp creează publicului cititor condiții optime de studiu.

Biblioteca acordă împrumuturi după aceleași principii ca la noi. Se încurajează lectura la domiciliu și se împrumută ușor, inclusiv publicațiile periodice, pînă la cinci volume, pentru un interval de o lună. Fac excepție lucrările apărute anterior anului 1800, care se consultă nu-

mai în sala de lectură, literatura beletristică se împrumută numai studenților de la Facultatea de litere, iar cărțile cu planșe și partiturile muzicale nu se împrumută. Împrumutul interbibliotecar este mai activ ca la noi. La Berna, se află un catalog colectiv al tuturor bibliotecilor din Elveția, elaborat de Biblioteca națională Elvețiană în colaborare cu celelalte biblioteci din țară. Cererile de împrumut interbibliotecar se fac după informațiile culese din catalogul colectiv publicat acolo.

Biblioteca multigrafiază la cerere, contra unui cost minim (profesorii universitari nu plătesc), extrase, articole etc. în exemplare limitate.

Accesul la bibliotecă este gratuit. Studenții însă plătesc o mică sumă, trimestrială. Pentru eliberarea permisului de lectură este necesară recomandarea scrisă a unei instituții (Universitate, societate științifică, școală) sau a unei personalități din lumea științifică sau culturală.

Biblioteca nu desfășoară o activitate de documentare și nu editează publicații, cu excepția cataloagelor tipărite ale fondurilor vechi (9 volume) și a unui buletin lunar de noutăți intrate în bibliotecă. Nu are deci o bază suficientă pentru schimb de publicații. Conducerea bibliotecii dorește să facă schimb de dublete dar nu dispune de suficient personal pentru a putea selecționa materialul și pentru administrarea schimburilor.

Am găsit colecții complete de reviste românești (*Analele Academiei, R.H.S.S.E., Bul. hist. etc.*) care, din păcate, se opresc (toate) în 1941. Acest schimb este datorat vizitelor la Geneva ale lui Nicolae Iorga în anii 1924—1926 (cînd a fost făcut doctor honoris causa al Universității). Lucrările lui N. Iorga existente în bibliotecă poartă, majoritatea, specificația „Donația autorului”.

Din colecțiile mai noi lipsesc multe numere. Fondul românesc vechi este mai bogat decît cel nou, în care — fapt regretabil — lacunele sînt numeroase.

Ar fi necesară o dotare mai susținută a acestei biblioteci cu material informativ românesc pentru cunoașterea țării noastre, trimis chiar sub formă de donații, mai ales în ce privește lucrările publicate în limbi de circulație internațională.

Biblioteca publică și universitară este în același timp și un centru de formare profesională prin numeroase cursuri predate de directorii acestei biblioteci la Școala de bibliotecari din Geneva. Practica acestor cursuri se face în bibliotecă și absolvenții sînt angajați cu prioritate aici.

O nouă reglementare a serviciilor de bibliotecă adresate copiilor și tineretului

În presa biblioteconomică maghiară a apărut de curind¹⁾ textul integral al *Directivelor cu privire la îmbunătățirea serviciilor de bibliotecă adresate tinerilor sub 18 ani*. Dată fiind importanța documentului, credem că este oportun să înfățișăm cititorilor noștri principalele idei și cele mai semnificative norme din acest text.

Documentul, semnat de doi miniștri adjuncți ai Ministerului Învățământului și Culturii, tratează atât problemele privitoare la organizarea și dezvoltarea bibliotecilor școlare, cât și cele specifice bibliotecilor publice pentru copii. În text este subliniată importanța serviciilor de lectură pentru tineretul între 14 și 18 ani și se arată oportunitatea dezvoltării lor pe lângă bibliotecile publice; având în vedere însă lipsa unei experiențe concludente pe plan național, nu se dau norme privitoare la organizarea acestora.

Citeva principii importante sînt fundamentate și dezvoltate în acest document: în epoca modernă, lectura rămîne în continuare calea cea mai importantă pentru autoperfecționare și pentru culturalizare; formarea deprinderilor de lectură și de frecvență a bibliotecii este un atribut indispensabil al procesului instructiv-educativ desfășurat de școală și de aceea problema dezvoltării la tînăra generație a gustului pentru lectură devine o problemă fundamentală a educației și în același timp a întregii politici culturale [sublinierea aparține textului original]; trebuie instituită și dezvoltată cooperarea între biblioteca publică pentru copii și biblioteca școlară ca singura cale pentru asigurarea succesului muncii cu cartea în rîndul tineretului și al copiilor; bibliotecile școlare trebuie să se dezvolte

într-un sistem unitar și bine organizat, pentru a corespunde exigențelor actuale ale învățămîntului; serviciul de bibliotecă pentru copii este o parte organică a bibliotecii publice, chiar și atunci cînd funcționează în alt local.

În prima parte a documentului sînt expuse normele minime de dezvoltare a serviciilor de bibliotecă pentru copiii și tineret. Se afirmă necesitatea ca în fiecare unitate școlară elementară, medie sau profesională să existe o bibliotecă folosită în comun de către elevi și de către educatori²⁾; o atenție specială trebuie acordată serviciilor de bibliotecă existente în internate, cămine de zi pentru elevi, colegii etc. În localitățile unde funcționează școli cu elevi puțini sau cu un număr redus de clase, asigurarea elevilor cu publicații revine bibliotecii publice. Fondurile tradiționale de publicații din școli trebuie să fie depozitate și organizate în așa fel încît să poată fi consultate de cercetători și să fie reflectate în cataloage locale și centrale.

În ceea ce privește rețeaua publică, *Directivile* proclamă obligativitatea existenței unui serviciu de bibliotecă pentru copii, în orice unitate bibliografică cu funcții centrale (bibliotecă județene, orașenească și de cartier); bibliotecile care deservesc exclusiv copii trebuie să fie considerate ca filiale ale bibliotecilor centrale.

Normele de constituire a unor noi unități bibliotecare pentru copii sînt: în orașe — o bibliotecă pentru copii la 15-20 000 de locuitori; în localitățile mici — o secție pentru copii în fiecare așezare de 8-10 000 de locuitori.

Bibliotecile publice pentru copii și bibliotecile școlare trebuie să fie astfel amplasate, încît să formeze o rețea densă, care să corespundă în mod rațional scopurilor instructiv-educative.

Acolo unde este nevoie, școala și biblioteca publică pot asigura în comun finanțarea, administrarea și funcționarea bibliotecii pentru copii dintr-o localitate³⁾; biblioteca trebuie să fie pusă la dispoziția întregii populații și trebuie să asigure în mod competent atît sarcinile bibliotecii

¹⁾ *Nota red.*: În R. P. Ungară a existat practica, pînă la apariția instrucțiunilor sus-menționate, ca în școli să funcționeze două biblioteci, separate una de alta: un serviciu pentru elevi și un serviciu pentru cadre didactice.

²⁾ Conform Legii nr. 54/1959 cu privire la administrarea în comun a bibliotecilor din rețeaua așezămintelor culturale, a celor aparținînd învățămîntului și a celor sindicale, între părțile interesate se încheie un contract pe termen de 5 ani, după care contractul poate fi prelungit sau reziliat. În cazul finanțării în comun, angajamentele autorităților contractante trebuie consummate într-o convenție. Aceste biblioteci unificate funcționează sub conducerea directorului școlii, iar bibliotecarul este numit din rîndul cadrelor didactice.

³⁾ *Irányelvek a 13 éven aluli ifjúság könyvtári ellátásának javítására*. În: *Könyvtáros*, 22, nr. 2, feb 1972, p. 71-75.

școlare, cât și pe cele ale bibliotecii publice. Este de dorit ca aceste biblioteci unificate să funcționeze în primul rând în așezările în care serviciul public de bibliotecă pentru copii cel mai apropiat este amplasat la o distanță mai mare de 1—1,5 km sau în care școala poate oferi condiții materiale mai bune de funcționare.

În *Directive* se precizează că, deși ele se referă la o perioadă mai îndelungată de timp, este de dorit totuși ca, până la sfârșitul celui de-al 4-lea Plan cincinal, serviciile pentru copii și tineret să se dezvolte considerabil, atât în școli cât și în biblioteci publice. Se preconizează astfel ca până în 1975 rețeaua bibliotecilor publice pentru copii să fie definitivată; în fiecare bibliotecă publică mai importantă să fie inițiat un serviciu public pentru tineret, iar sistemul modern de biblioteci școlare să fie, în linii mari, constituit.

În cea de-a doua parte a *Directivelor* sînt expuse normele pentru dotarea serviciilor școlare și publice de bibliotecă pentru copii, în ceea ce privește spațiul, compoziția colecțiilor, ritmul anual de creștere a colecțiilor, personalul, programul, activitatea cu cititorii, activitatea metodică și bibliografică. Sînt prevăzute cifre diferențiate pentru bibliotecile școlare și pentru patru tipuri de biblioteci publice, în conformitate cu mărimea fondurilor și populația deservită.

În ceea ce privește bibliotecile școlare, normele privind compoziția colecțiilor prevăd, de exemplu, pentru titlurile specificate ca lectură obligatorie în programa școlară câte 1 exemplar la fiecare 5 elevi, iar pentru titlurile recomandate câte 1 exemplar la fiecare 10 elevi; lucrările folosite de profesorii de specialitate în procesul instructiv-educativ trebuie achiziționate în cel puțin 3—4 exemplare. Numărul posturilor de bibliotecari acordate depinde de numărul elevilor școlii: pentru fiecare 500 de elevi se instituie un post de bibliotecar cu normă întreagă, cu un salariu echivalent cu cel al unui cadru didactic și avînd pregătirea acestuia. În școlile cu mai puțin de 500 de elevi poate fi angajat un bibliotecar cu indemnizație lunară, de preferat un cadru didactic pensionat.

În ceea ce privește bibliotecile publice pentru copii, remarcăm dezideratul ca, din colecțiile tuturor tipurilor de servicii pentru copii să facă parte, alături de literatură din toate domeniile anume destinată copiilor, și literatura pentru maturi accesibilă și utilă copiilor sub 14 ani, ca și lucrările de referință folosite lor, ca și un număr important de periodice

(Continuare în pag. 359)

CRONICA ANULUI INTERNAȚIONAL AL CĂRȚII — 1972

Numărul 9/aprilie 1972 al buletinului UNESCO 1972 — Anul internațional al cărții se deschide cu rubrica A.I.C. și bibliotecile, cuprinzînd o informație bogată asupra activităților bibliotecare înscrise în programele naționale consacrate A.I.C. Este subliniat că, din informațiile care sosesc la UNESCO, reiese nu numai faptul că cea mai mare parte a guvernelor pînă accentul pe dezvoltarea bibliotecilor și pe formarea de cadre calificate, ci și acela că bibliotecarii înșiși — fie individual, fie în cadrul asociațiilor lor profesionale — participă activ la transpunerea în viață a A.I.C. Informațiile propriu-zise consacrate acestui subiect se referă la 11 țări: R. F. a Germaniei, Canada, S.U.A., Franța, Guatemala, Israel, Sudan, U.R.S.S., Ciad și Republica Zair (în ordinea inserării lor în buletin). Dintre acestea rețin atenția în mod special: U.R.S.S., organizarea în luna aprilie a. c., la Moscova și Tașkent, a unui seminar internațional pe tema „Bibliotecile publice: activitatea și rolul lor în dezvoltarea economică și socială”, la care au participat reprezentanți ai bibliotecilor din 27 de țări în curs de dezvoltare; desfășurarea, în luna martie a. c., a unei reuniuni internaționale a experților privind bibliotecile școlare și anunțarea unei campanii vizînd crearea, prin donații de cărți, a cinci biblioteci școlare și a unui bibliobuz ce va servi drept model pentru mediul rural (R.F. a Germaniei); tradu-

cerea în viață a unui proiect special al Bibliotecii publice din Toronto care, pe baza unei colecții de cărți, vizează sprăjinirea unui program de alfabetizare în unele țări în curs de dezvoltare (Canada); întocmirea unui amplu studiu asupra lecturii publice în orașul Dijon, în care sînt făcute propuneri privind orientarea în viitor a dezvoltării bibliotecilor (Franța); dedicarea primei conferințe a Asociației bibliotecarilor sudanezi, organizată în colaborare cu Ministerul Informației și al Culturii, Anului internațional al cărții. Cu acest prilej, alocuțiunea secretarului Asociației s-a referit la rolul bibliotecilor în dezvoltarea economică și socială și la obiectivele A. I. C. (Republica Sudan).

O a doua rubrică foarte cuprinzătoare a nr. 9/1972 al buletinului UNESCO se referă la activități din statele membre ale UNESCO. Tot în ordinea inserării lor, știrile — ample — parvin din R. F. a Germaniei, Bulgaria, Cuba, Guatemala, Israel, Italia, Irak, Liberia, România, Paraguay, Ciad, Uniunea Sovietică și Republica Zair. Din programele bogate alcătuite în aceste țări pentru A.I.C. spicăm cîteva acțiuni mai deosebite: organizarea de către Comisia națională pentru UNESCO a R.F. a Germaniei, în cadrul Tîrgului internațional de la Frankfurt/Mein, și prezentarea ulterioară la UNESCO, cu ocazia celei de a 17-a Sesiuni a Conferinței Generale a UNESCO, a unei expoziții internaționale de cărți intitulată *Cărțile despre cărți*, la care vor lua parte circa 2.500 de edituri din întreaga lume; inaugurarea oficială, în luna februarie a.c. a A.I.C. în Bulgaria, manifestare aflată sub înaltul patronaj al Președintelui Consiliului de Stat al R.P. Bulgaria, Todor Jivkov. Deschiderea manifestărilor a fost marcată printr-un mesaj adresat de Todor Jivkov autorilor și cititorilor bulgari, consacrat A.I.C., iar inaugurarea propriu-zisă a programului A.I.C. a avut loc în cadrul unei reuniuni festive, prezidată de Gheorghe Djaarov, vicepreședinte al Consiliului de Stat și președinte al Uniunii Scriitorilor din R. P. Bulgaria; elaborarea de către Comitetul național pentru A.I.C. din Cuba, condus de ministrul educației, Belarmino Castilla Măs, a unui vast program național pentru A.I.C.; inaugurarea programului național consacrat A.I.C. în Liberia printr-o proclamație dată de președintele Republicii. Este de subliniat că în programul variat elaborat de Comitetul special al Comisiei naționale pentru UNESCO un accent special este pus pe producția și difuzarea cărții și pe dezvoltarea bibliotecilor; inaugurarea, la București, la 20 februarie a. c., a Salonului național al cărții,

manifestare de prestigiu avînd ca temă deviza A.I.C., *Cărți pentru toți*. Sînt inserate date amănunțite despre festivitatea de deschidere a salonului național, ca și despre conținutul foarte bogat al expoziției organizate cu concursul a 23 de edituri din România; inaugurarea oficială a A.I.C. în Uniunea Sovietică prin festivitatea care a avut loc la 7 februarie a.c. la Moscova și la care au participat peste 3.000 de reprezentanți ai opiniei publice sovietice — savanți și muncitori, scriitori, editori și bibliotecari, cititori de toate vîrstele și de toate profesiile. Cu acest prilej, ministrul culturii al U.R.S.S., Ekaterina Furțeva, președinte al Comitetului unional de organizare a A.I.C., a făcut o amplă trecere în revistă a programului vast de activități ce vor fi consacrate A.I.C. în Uniunea Sovietică, subliniind totodată rolul cărții în formarea spirituală și morală a omului și importanța editării și a traducerilor în U.R.S.S.; în sfîrșit, înființarea, în Republica Zair, a unei comisii speciale pentru pregătirea A.I.C. și întocmirea unui program național zairez de acțiuni consacrate A.I.C. și — concursuri de creație literară, conferințe-dezbateri asupra rolului cărții în procesul de alfabetizare, expoziții de cărți, o campanie de informare a publicului, cuprinzînd o Zi a cărții, programe radio-televizate etc.

George SEBASTIAN

(Urmare din pag. 358)

pentru copii. Posturile de bibliotecari sînt înlocuite în raport cu numărul cititorilor: pentru fiecare 500 de cititori se acordă un post de bibliotecar cu normă întreagă, iar peste 800 de cititori trebuie să existe un post de funcționar pentru administrarea împrumuturilor de carte.

Apariția acestor Directive încheie o epocă caracterizată prin eforturi însemnate pentru înființarea și dezvoltarea bibliotecilor publice pentru copii, prin căutări febrile pentru conturarea unui sistem de bibliotecă școlare. Prezentul document pune temelia unei noi concepții, potrivit căreia școala și biblioteca formează o unitate indisolubilă, avînd același scop: educarea în spirit comunist a tinerei generații. Pe această bază, colaborarea între bibliotecă publică și cea școlară, ca și coordonarea activităților lor apar ca o premisă firească, absolut necesară pentru asigurarea succesului muncii instructiv-educative în rîndul tinerei generații.

Traducere și preluare de
Val. Alexandru

DE PESTE HOTARE

În Republica Democrată Germană, Anul internațional al cărții

...se desfășoară sub semnul sprijinirii cauzei păcii și al promovării colaborării internaționale între popoare. Pentru pregătirea și coordonarea tuturor activităților, a fost constituit încă din decembrie 1971 Comitetul Republicii Democratice Germane pentru Anul internațional al cărții, sub înalt patronaj al ministrului culturii, Klaus Gysi, și prezidat de prof. dr. Helmut Röttsch, președintele Asociației bibliotecilor germane, și de Siegfried Hoffmann, președintele Uniunii librarilor germani.

În afara manifestărilor tradiționale (Săptămâna cărții, Tîrgul internațional de carte de la Leipzig, Zilele literaturii pentru copii și tineret etc.), în 1972 va fi sărbătorită într-un cadru special a 175-a aniversare a nașterii lui H. Heine. Vor fi organizate mai multe expoziții de carte germană în străinătate, va avea loc a 20-a ediție a expoziției „Cele mai frumoase cărți din Republica Democrată Germană” și expoziția „Cele mai frumoase cărți din toată lumea” la Leipzig.

Tîrgurile și expozițiile internaționale de carte din anul 1972

...Vor sta sub semnul celebrării Anului internațional al cărții. Dintre ele, enumerăm pe cele mai importante: Tîrgul internațional al cărții de la Bruxelles (11-19 martie); Tîrgul cărții pentru copii de la Bologna (8-11 aprilie); al 16-lea Congres internațional al tinerilor librari de la Saint-Etienne - Franța (15-23 aprilie); Tîrgul internațional al cărții de la Varșovia (14-21 mai); al 4-lea Festival internațional al cărții de la Nisa (19-25 mai); a 17-a Expoziție internațională a cărții din S.U.A. (25-29 iulie); a 8-a ediție a expoziției „Cele mai frumoase cărți din lumea întreagă” de la Leipzig (3-17 septembrie); al 24-lea Tîrg de carte de la Frankfurt pe Main (28 septembrie-octombrie); al 5-lea Tîrg al cărții de la Sofia (15-22 octombrie); Tîrgul internațional al cărții de la Belgrad (24-30 octombrie); Expoziția internațională de carte de la Berlin (10-26 noiembrie).

Un nou colegiu suedez de biblioteconomie

...va fi inaugurat la Borås în iulie a.c. Colegiul va putea primi anual 350 de elevi, iar durata de școlarizare va fi de 2 ani, timp în care cursanților li se vor preda noțiuni temeinice de biblioteconomie clasică, de planificare și de cercetare prospectivă. (Giornale della Libreria, 85, nr. 1, Genova 1972)

Școala tehnică de bibliotecari „Erich Weinert” din Leipzig (R. D. Germană)

...a sărbătorit, la 12 octombrie 1971, împlinirea a 25 de ani de la înființarea sa. Această aniversare a școlii din Leipzig, centrul al formării cadrelor medii din bibliotecile publice din R. D. Germană, a prilejuit, pe lângă manifestări festive, înțrea unor conferințe și expuneri pe teme biblioteconomice, din care reține atenția referatul **Probleme ale biblioteconomiei socialiste**, prezentat de Bruno Haid, ministru adjunct al culturii. (Der Bibliothekar, 26, nr. 4, apr. 1972)

La începutul acestui an, Bibliografia națională curentă a Bulgariei

...a împlinit 75 de ani de existență. Începutul ei este marcat de editarea de către Biblioteca Națională din Sofia, încă din 1897 - anul înființării ei -, a unui repertoriu trimestrial al cărților și al periodicelor bulgare. Din 1920, în acest repertoriu au fost cuprinse și dizertațiile, iar din 1930/31 a început înregistrarea analitică a articolelor din periodice. Un buletin bibliografic special, înregistrând ziarile și revistele bulgare, a început să apară, anual, din 1908. Ordonarea materialului cuprins în bibliografia națională se făcea alfabetic, iar din 1928 s-a trecut la ordonarea sistematică. După Elberare, elaborarea bibliografiei naționale curente a Bulgariei a cunoscut remarcabile îmbunătățiri calitative și o continuă creștere cantitativă a materialului bibliografiat (în 1972 vor începe să fie înregistrate și discurile).

Grupul de lucru RISM (Repertoriul internațional al surselor muzicale) din cadrul Bibliotecii Germane de Stat din Berlin ...a terminat, la începutul a-

cestui an, catalogarea fondului de note muzicale din arhiva Mănăstirii evanghelice din Herrnhut (Oberlausitz) pentru Internaționale Quellenlexikon der Musik (Lexiconul internațional al surselor muzicale). Acest fond prezintă o importanță deosebită pentru cercetarea științifică, fiind vorba de o colecție unică în felul ei - compoziții de muzică bisericească alcătuite de compozitori laici. În colecție se găsesc numeroase tipărituri valoroase în primă ediție, cum sînt lucrări de Haydn sau aparținînd unor compozitori mai puțin cunoscuți. (Zentralblatt für Bibliothekswesen, 86, nr. 2, feb. 1972)

În cadrul celui de-al 16-lea Tîrg internațional de carte de la Varșovia,

...firma poloneză „Orpanimport” a organizat, în februarie 1972, în colaborare cu Anticariatul central din R. D. Germană, o expoziție de reproduceri de ediții științifice și bibliofile, la care au participat de asemenea și Bulgaria, România, Ungaria și Uniunea Sovietică.

Redacția revistei PROGRES ÎN BIBLIOTECONOMIE din Tilburg (Olanda)

...organizează un muzeu internațional al biblioteconomiei. Pentru început, a fost constituită o colecție de documente privind istoria bibliotecilor și a biblioteconomiei. Redacția revistei olandeze adresează tuturor bibliotecarilor din orice țară rugămîntea de a anunța Comitetului de organizare a muzeului (prof. Cobbenhagen, Jann 520, Tilburg, the Netherlands) dacă posedă materiale ce prezintă interes pentru muzeu și dacă vor să le trimită - în special, materiale privind istoria bibliotecilor, afișe, broșuri, ex libris-uri, cataloage tipărite, ghiduri etc. (Bibliothekar - Sofia, 19, nr. 2 feb. 1972)

Asociația de educație populară „Millenium”, cu sediul în nordul Franței,

...a inaugurat la sfîrșitul lunii februarie a.c., în cadrul Anului internațional al cărții, o bibliotecă de literatură străină („bibliotecă europeană”). Dotată cu o modernă sală de lectură și cu un fond de 5.000 de lucrări în diferite limbi europene, noua bibliotecă este destinată mîncrului și întregii populații a regiunii respective. (Anuete internationale du livre, nr. 8, mai 1972)

În Franța, „Uniunea națională franceză a culturii și bibliotecilor pentru toți”

...a organizat, la 18 martie 1972, „ziua deschisă a bibliotecii” în 2.500 de biblioteci din țară, lansînd totodată un concurs de afișe destinat copiilor între 10 și 15 ani și adulților, pe tema „Cartea privește spre lume”.

ANIVERSĂRI

DESIN DE ISIR

Caragiale

Șt. CAZIMIR

Se împlinesc anul acesta 120 de ani de la nașterea lui Caragiale și șase decenii de la încetarea sa din viață. Numele scriitorului nu face parte dintre acelea pe care numai ocaziile festive le readuc în atenția generală. Așezată în rindul valorilor supreme ale patrimoniului nostru clasic, opera lui beneficiază de o actualitate permanentă. Aceasta nu înseamnă desigur o imagine împietrită în propria perfecțiune, ci una supusă devenirii neîncetate. Scrierile nemuritoare sînt mobile prin definiție, căci viața e un proces al schimbării continue. Receptarea *Scrisorii pierdute* la 1884 diferă substanțial de receptarea ei în perioada interbelică, diferă și mai mult — nu mai e nevoie s-o spunem — de receptarea ei în zilele noastre. Neatînsă rămîne doar puterea operei de a trezi admirația și a stimula gîndirea, neatînsă rămîn — cu alte cuvinte — sigiliile perenității ei.

Certitudinile noastre în legătură cu Caragiale ne îngăduie să aruncăm o privire indulgentă asupra onora din opiniile cri-

tice care i-au însoțit traiectoria. Nici un alt scriitor român n-a provocat discuții mai întinse privind viabilitatea operei sale, probabil pentru că nici o altă operă nu concura mai puternic existența reală. Adevărul în această privință îl rostise de la început Titu Maiorescu, în chip limpede și răspicat: comediile lui Caragiale „au viața lor organică” și ca atare „vor avea și puterea de a trăi”. Glasuri contestatate n-au întîrziat totuși să se ridice, prevestind grabnica uzură a operei o dată cu dispariția realităților evocate. Pronosticurile de acest gen, invite mai întîi sub condeila lui N. Petrașcu și Pompiliu Eliade, vor obține și adeziunea lui E. Lovinescu: „...opera lui Caragiale — scria criticul în 1912 — e săpată într-un material puțin trainic, pe care timpul a început să-l macine. [...] după ce s-a bucurat de prestigiul unei literaturi prea actuale, [ea] va rămîne mai tîrziu cu realitatea unor valori mai mult documentare”. O îndoită confuzie de ordin social și estetic deopotrivă, făcea posibile asemenea

asertiuni. În primul rând un optimism facil, dacă nu cu totul gratuit, tăgăduind operei dreptul de a-și prelunge acțiunea critică dincolo de epoca zămisirii ei. În al doilea rând, ignorarea faptului că marile creații — și opera lui Caragiale este una dintre ele — înfăptuiesc o sinteză indisolubilă între temporal și universal, că vocea lor adună contemporanii și posteritatea într-un auditoriu unic și vast. Resorturile neînțelegerii amintite mai sus n-au scăpat de altfel unor spirite avizate. În 1930, Paul Zarifopol observa acid, cu privire la destinul operei lui Caragiale: „Unele părți din publicul românesc actual se grăbesc a o numi învechită. Această grabă e un simptom bun pentru caracterizarea celui public. Pentru Caragiale ea probează, cred, numai că fondul și direcția satirei sale irită foarte rău, e deci încă foarte vie“. În același spirit, M. Sebastian nota cu citiva ani mai târziu: „Această «inactualitate» care ne obsedează, această «unitate» care nu ne lasă să dormim, este o glumă fără sfârșit în istoria noastră literară“. Astăzi, respectiva „glumă“ e o piesă de mult clasată în dosarul erorilor critice, pe care numai dorința de amuzament ne mai face să-l răsfotăm în răsturnări puri. Triumfând asupra întunecatelor preziceri, înțelegerea și prețuirea lui Caragiale n-au suferit nici o eclipsă, ci s-au extins și adâncit continuu.

Intr-o însemnată parte a ei, opera comică a lui Caragiale ne apare ca un vast studiu asupra vanității, asupra înfrunghirilor și metamorfozelor acesteia într-un spațiu istoricește determinat, revelatoare în egală măsură pentru anume trăsături ale eternului uman. *Noaptea furtivoasă* ne dă senzația situației la înseși izvoarele fenomenului, în prezența formelor sale cele mai simple și cele mai vii. Faptul poate să se explice prin abordarea unei păături sociale caracterizate printr-un straniu contrast între umilitatea nivelului de viață și de cultură și sentimentul hipertrofiat al propriei demnități. *Conul Leonida față cu reacțiunea* mută centrul de observație în zona vanității înăbușite, care izbucnește din nou într-o direcție neașteptată. Om al satisfacțiilor minime pe tărîmul practic, în cadrul existenței sale plafonate și nesigure, micul burghez obține o compensație evadînd în lumea teoriei. Primele două comedii caragialești întreprind studiul vanității în cadrele fixate acestea de mediocritatea situației sociale. Prin abordarea unei zone mai înalte, aceea a elitei politice, *Scrisoarea pierdută* marchează o schimbare și îmbogățire a perspectivei, prilej de a descoperi aspecte și semnificații noi. Identificată în comedii anterioare cu automulțumirea sau cu autoînșelarea, vanitatea devine acum sinonimă cu ambiția. Ultima comedie a lui Caragiale,

D-ale carnavalului, cuprinde puternice elemente de parodie. Mișcarea personajelor este în largă măsură subordonată unor modele, iar prezumția situației la înălțimea acestora definește esența orgoliului lor. În cadrul schițelor, autorul efectuează un larg tur de orizont social și psihologic, veritabilă sinteză a universului său satiric. Proiecția comică aduce încă o dată pe primul plan mulțumirea de sine a indivizilor.

Critica literară a relevat în multe rânduri, prin intermediul celor mai buni reprezentanți ai săi, calitățile eminente ale operei lui Caragiale: adinca intuiție a vieții, bogăția și varietatea universului uman, ascuțimea observației social-psihologice, generozitatea risului purtător de largi semnificații. Darul cel mai de preț al scriitorului, însușire excepțională ce nu se capătă prin nici o stăruință, este de a crea oameni vii, individualități puternice și adevărate, „mai adevărate decît cele din viața reală“, cum zicea Dobrogeanu-Gherea, întrucît tot ceea ce fac și tot ceea ce se spun e consecvent și caracteristic.

Cu specială referire la arta comicului, s-a remarcat faptul că scriitorul îi stăpînește în chip magistral toate resursele, că există la el o unitate indisolubilă între comicul de moravuri și acela de caracter, că pentru valorificarea acestora îi stă meret la îndemînă o mare diversitate de situații, de expresii și de gesturi, care unesc întotdeauna potențialul comic cu însușirea de a fi revelatoare.

Sentimentul lui Caragiale față de propriile plasmuri exclude pornirea de ostilitate pe care unele întreprinderi au întreprins să i-o atribuie. Scriitorul s-a revoltat împotriva mediului, în indivizi a văzut însă un produs al împrejurărilor și nu le-a refuzat superioara sa înțelegere. Aliajul de simpatie și ironie se situează în miezul artei comice a lui Caragiale. Rîsul lui nu este crispat, ci limpede și sonor, de o invincibilă robustețe morală. În felul acesta nu putea rîde decît un om care înțelesese efemeritatea rînduieilor vicioase, neputința lor de a supune destrămării valorile perene ale vieții naționale.

Recunoscînd în autorul *Scrisorii pierdute* un neprețuit aliat ideologic, vremea noastră i-a receptat cu plenitudine mesajul artistic, în alcătuirea căruia a deslușit mai limpede patriotismul constructiv și adîncimea realistă. Renumele lui Caragiale a străbătut și dincolo de hotarele țării, comedii sale fiind întimpinate cu aplauze pe cele mai diverse meridiane ale globului. Se împlinește astfel un gînd al scriitorului însuși, încrezător în forțele creatoare ale poporului român, pe care-l știa merit să îmbogățească prin „concursul lui specific“ tezaurul de cultură al umanității.

lucrări de specialitate

**ALMANAHURI, ANALE, ANUARE
SIBIENE.** Sibiu, 1971. 148 p + 10 f.
pl. (Biblioteca „Astra” Sibiu).

Încă o dată, Biblioteca „Astra” din Sibiu oferă cititorilor săi și cercetătorilor din diverse domenii legate de istoria culturii românești o valoroasă bibliografie a almanahurilor, analelor și anuarelor sibiene. Elaborată, în cadrul Serviciului de informare bibliografică, de către Elena Dunașanu, ea cuprinde periodicele din categoria celor arătate mai sus apărute la Sibiu, Râșinari și Gușterița, însumând un număr de 36 de publicații și 347 de titluri a căror cronologie se înscrie între anii 1880—1948.

Volumul, care încheie seria de bibliografii ale publicațiilor periodice românești sibiene, nu se rezumă la o simplă descriere a acestora ci, pe lângă cuprinsul lor, reproduce și prefețele ce conțin date referitoare la publicația respectivă. Titlurile bibliografiate sînt așezate în ordine alfabetică dar, pentru a ușura consultarea ei, la sfîrșitul lucrării se află și un indice cronologic, precum și un indice de nume și unul de edituri și tipografii. La utilitatea consultării noului instrument de lucru elaborat de Biblioteca „Astra” se adaugă, ca în cazul tuturor publicațiilor editate de această instituție, și plăcerea oferită de răsfoirea unui volum tipărit în condiții grafice deosebite.

L. BACĂRU

**DIN ISTORICUL BIBLIOTECILOR
MILITARE ROMÂNEȘTI.** Culegere de studii. Buc., Editura militară, 1971. 85 p.

Comunicările prezentate cu ocazia simpozionului prilejuit de aniversarea a 125 de ani de existență a bibliotecilor militare românești fac obiectul acestui volum apreciat de toți cei care urmăresc istoria cărții și a bibliotecilor militare.

Prima dintre comunicări, cea a profesorului dr. docent Dan Simonescu, intitulată *Cartea militară românească tipărită*

pină la 1830. *Tipărituri românești cu conținut militar (1766—1830)*, este urmată de câteva studii semnate de autori militari. Col. Marius Andone tratează tema *Rolul bibliotecii în viața spirituală a ostașului*, col. Dumitru Matei, în cel mai amplu material publicat în volum, se ocupă de *Cartea veche militară în colecțiile Bibliotecii centrale a Ministerului Forțelor Armate* urmat de col. Aurel Lupășteanu cu *Cartea și bibliotecile în armata română în timpul războiului antihitlerist*, de col. Tudor Tamaș cu *Cartea contemporană cu tematică patriotică-ostășească și de col. ing. Emil Dulgheru cu Cartea tehnico-științifică și rolul ei în formarea culturii militare a ofițerilor*. În încheiere, sub semnătura lui Gheorghe Popescu, se urmărește drumul parcurs de la începuturi și pînă azi de *Conceptul biblioteconomic modern la baza organizării militare românești*.

În *Anexă* volumul conține două articole editate și anume: *125 de ani de la înființarea primei biblioteci militare românești* de prof. univ. dr. docent Dan Simonescu și *Legenda cărții în oglinzile paralele ale unei mari biblioteci de Traian Filip*.

Cei ce vor citi această culegere de studii vor cunoaște nu numai aspecte istorice din activitatea bibliotecilor militare ci și teme actuale privind munca cu cartea în mijlocul militarilor, linii directoare ale politicii editoriale precum și căile de realizare, prin mijlocirea cărții, a unei bune pregătiri tehnico-științifice și militare a ofițerilor. Considerăm că un volum cu un asemenea profil tematic nu poate fi decît util celor care sînt strîns legați de munca cu bibliotecile militare, în interiorul acestora, sau colaborează cu ele din exterior. El poate informa și pe un cititor profan asupra cărților și bibliotecilor de care dispuneau militarii în trecut și asupra dezvoltării acestora în viitor.

L. B.

KNIGA. ISLEDOVANIA I MATERIALI. [Cartea. Studii și cercetări. Culegere]. Vol. 22. Moscova, 1971. 256 p.

Culegerea intitulată *Kniga* [Cartea], editată de Camera unională a cărții din U.R.S.S., a început să fie publicată din anul 1958, mai întîi cu o apariție mai sporadică (pînă în 1960 au apărut doar 2 volume). Curînd, ea a devenit o publicație de prestigiu internațional, în care sînt abordate o seamă de probleme fundamentale ale științei cărții. Culegerea are 8—10 rubrici permanente, ca: Problemele generale ale științei cărții; Editarea cărții sovietice și difuzarea ei; Teoria și practica redactării; Istoria cărții în U.R.S.S.; Cartea în străinătate; Creatori de carte și altele. Volumul la care

ne referim prezintă un interes deosebit, deoarece el este consacrat pregătirii Anului internațional al cărții și conține o serie de studii de mare importanță. Vom reține atenția cititorilor doar asupra câtorva dintre acestea.

Abram Ilici Barsuk, conferențiar la catedra de bibliografie a Institutului de cultură din Leningrad, abordează în studiul său problemele majore ale teoriei generale a științei cărții (p. 5—34). Autorul înfățișează evoluția pe care a cunoscut-o această disciplină în U.R.S.S., studiul oferind o informare completă asupra lucrărilor de specialitate sovietice și o trecere în revistă a punctelor de vedere exprimate. Un interes aparte prezintă încercarea autorului de a defini principalele ramuri referitoare la studierea cărții. Prima disciplină, ar fi, după Barsuk, *Știința cărții*, care trebuie să fie o disciplină complexă, multilaterală. Ea este urmată, în schema propusă de Barsuk, de următoarele discipline: *istoria, teoria, metodică și organizarea tipăririi cărții; istoria, teoria, metodică și organizarea muncii de redactare; istoria, teoria, metodică și organizarea prezentării grafice a cărții; istoria, teoria, metodică și organizarea elaborării statistice a producției editoriale; biblioteconomia; istoria, teoria, metodică și organizarea comerțului de carte.*

Este interesantă încercarea autorului de a defini principalele obiective ale științei cărții în contextul general al rolului cărții în societate. Reține de asemenea atenția articolului semnat de Gherman Afa-failovici Driubin, redactor principal la secția de știință a cărții din cadrul Camerei unionale a cărții, despre literatura sovietică de popularizare în domeniul științelor umanistice. Autorul, pe lângă faptul că propune o clasificare a acestui gen de literatură, pe baza unui material interesant demonstrează că în etapa actuală cartea de popularizare în U.R.S.S. trebuie să fie scrisă de însuși omul de știință, de specialitate, care singur poate formula mai precis, mai explicit și mai atractiv concluziile unei cercetări de înaltă calificare.

Vitali Ivanovici Svințov, conferențiar la catedra de filozofie a Institutului poligrafic din Moscova, dezbate modalitatea de rezolvare redacțională a cuvintelor inaccesibile din text pentru publicul larg, abordând problema accesibilității lexicale a textului. Autorul înclină spre o rezolvare redacțională a cuvintelor inaccesibile (necunoscute) în care ele sînt explicate la sfîrșitul cărții printr-un glosar.

Deosebit de bogat în fapte este studiul cercetătorului Boris Viktorovici Sapunov, de la secția de cultură rusă a Muzeului Ermitaj din Leningrad, privitor la pătrunderea cărții străine în Rusia mosco-

vită din secolele XVI—XVII. Studiul tratează despre comerțul de carte străină în Rusia moscovită, poziția bisericii ortodoxe ruse față de cartea străină, instituirea cenzurii, formarea bibliotecilor mănăstirești și particulare, rolul și locul bibliotecii de pe lângă curtea țarilor unde se strîngea în mod sistematic toată producția străină referitoare la Rusia (Roscica). Autorul a studiat un număr mare de inventare și cataloage de cărți ale bibliotecilor din Rusia secolelor XVI—XVII (127 de inventare din secolul al XVI-lea și 96 din secolul al XVII-lea).

Din totalul de 16914 cărți cuprinse în aceste cataloage, 3002 erau străine. Este interesant faptul că în bibliotecile particulare procentul de cărți străine ajungea la 40 la sută din totalul cărților, pe cînd în cele bisericesti, abia la 3 la sută.

Alexandr Ivanovici Anușkin prezintă activitatea cărțurării din Lituania, Beni-aș Budni, presupus fiu al lui Simion Budni, cel care a tipărit *Catehismul luteran* la Nesvij, în 1562. Tamara Serghieevna Karlova, de la catedra de jurnalistică a Universității din Kazan, expune pe larg împrejurările și felul în care s-a reauzat (între 1928 și 1958) prima ediție jubiliară a operelor complete (90 de volume) ale lui Lev Nikolaevici Tolstoi.

Un mare interes prezintă studiul semnat de Ella Vladimirovna Vengherova-Zilling, de la Biblioteca unională pentru literatură străină, despre documentele privitoare la viața și activitatea lui Gutenberg. Autoarea prezintă toate izvoarele referitoare la viața inventatorului tipăririi mecanice a cărții. Ea grupează aceste izvoare astfel: acte în original sau în copii ce se păstrează în arhivele sau în bibliotecile din Mainz, Strasbourg, Frankfurt pe Main, Würzburg și Darmstadt. Aceste acte (de ordin juridic) au fost create încă în timpul vieții lui Johann Gutenberg și de aceea sînt cele mai importante; edițiile de cărți considerate ca fiind produse de tipografia lui Gutenberg, dar care nu au indicații despre tipografi; știrile provenite de la contemporani — urmași ai lui Gutenberg, tipografi germani, italieni și francezi, cronici și oameni de știință, care se referă la invenția lui Gutenberg.

După o scurtă prezentare istoriografică, Vengherova-Zilling arată că în total sînt 27 de izvoare privitoare la Gutenberg, din care doar 11 s-au păstrat în original. Autoarea analizează în parte fiecare izvor, reproducînd în limba rusă conținutul lor. Se arată că din aceste izvoare se pot reconstitui în linii generale cele trei perioade din activitatea lui Gutenberg șederea la Mainz, pînă la 1430; perioada dintre 1434 și 1444 de la Strasbourg și

activitatea tipografului la Mainz între 1448 și 1468. David Iosifovici Vinokurov, redactor științific principal la Marea enciclopedie de medicină a Academiei de științe medicale a U.R.S.S., prezintă o seamă de știri interesante despre participarea lui Marx și Engels la redactarea Noii Enciclopedii americane (*The New American Cyclopedic*), publicată la New York între 1857 și 1863, în 16 volume. Nadejda Korneeva Krivanos, de la Muzeul de istorie din Lvov, prezintă date interesante despre bibliotecile particulare ale unor membri ai coloniei armenice din acest oraș în secolele XVI-XVII, iar V.I. Davidov se referă într-un alt studiu la primul dicționar de artă militară redactat de Suvorov și editat la Sanctpetersburg în 1724. Anatoli Mihailevici Sorokin, de la Institutul de cultură „N. K. Krupskaja” din Leningrad, aduce unele știri despre participarea Rusiei la Expoziția internațională a cărții din 1914, organizată la Lipsca.

Dintre revizuirile publicate în culegere reține atenția în mod deosebit aceea a dării de seamă a vicepreședintelui Academiei de științe pedagogice a U.R.S.S. Alexei Ivanovici Markusevici, despre catalogul cumulativ al incunabulelor din Ungaria, publicat în 2 volume în 1970.

L. DEMÉNY

Chivu-Manolescu, Maria și Lăzărescu, Georgeta. **METODE ȘI SISTEME MODERNE ÎN INFORMAREA TEHNICO-ȘTIINȚIFICĂ**. Buc., Editura tehnică, 1972, 265 p.

Apărută la peste zece ani de la masiva *Introducere în documentarea științifică* a lui A. Avramescu și V. Cădea, recenta lucrare semnată de două autoare cunoscute își propune, într-o măsură, alte criterii, pornește de la o altă realitate documentară. În structura celor șapte capitole sînt distribuite subdiviziuni expozițive și problematice care împlinesc un taboul edificator al interreferențelor pe care le presupune informarea și al tehnicilor și obișnuințelor pe care le implică. Sînt prezentate astfel nu numai aspecte privind „Publicații primare”, „Publicații secundare și terțiare”, „Sisteme de informare tradiționale” și „Sistemul de informare moderne” ci, alături de acestea, este înfățișat locul informării în lumea contemporană, tendințele procesului, extrase din norme internaționale care urmăresc reglementarea unor activități.

Scrisă de pe poziția beneficiarilor, cartea își impune criterii de conținut justificate de înseși necesitățile acestora. Lectura ei limpește conținutul procesului de in-

formare, analizează natura cerințelor, modul de satisfacere a acestora, explică specificul participării diversilor factori și dozează adecvat gradul de aprofundare a cunoștințelor vehiculate. Astfel, în timp ce peste unele informații considerate unanim cunoscute se trece repede, prezența lor fiind justificată numai de logica lucrării, în alte cazuri, mai ales atunci cînd sînt discutate aspectele de modernizare, expunerea se lărgeste, exemplificările se înmulțesc (prelucrarea, înmagazinarea, regăsirea informațiilor etc.).

Ne-am bucurat să înțîlnim în lucrare concluzii valoroase, rezultat al unei înțelegeri globale și unire a procesului informațional, cu atît mai mult cu cît multe din lucrările de acest gen arborează un păgubitor exclusivism documentar. Semnalăm de asemenea în acest sens sublinierea utilității prelucrării unice, sursă a unei eficiențe superioare în activitatea de informare. Unul din punctele de vedere centrale ale lucrării și de o deosebită însemnătate privește importanța fazelor de elaborare în organizarea transferului de informații, adică implicarea beneficiarilor. Este o idee generoasă de a cărei concretizare va depinde, după opinia noastră, însuși viitorul informării.

Alături de aceste aspecte care fac meritul lucrării, există și rezolvări cu privire la care, considerăm, pot fi formulate îndoieli. Unele sînt, în parte, ale autorilor înșiși, cum ar fi de pildă dubiile terminologice (informatică documentară). Alteori sînt preluate unele confuzii „la modă”. De exemplu: „Realitatea arată însă că informarea tehnico-științifică a depășit de mult dimensiunile unei simple activități de bibliotecă” (p. 11). Falsa identificare: bibliotecă = activitate tradițională, centru de documentare = activitate modernă trebuie eliminată din literatura de specialitate așa cum atîtea exemple din întreaga lume arată că a fost eliminată din practica muncii. De pe o asemenea poziție ar fi, poate, de discutat utilitatea separării capitolelor 5 — *Sisteme de informare tradiționale* și 6 — *Sisteme de informare moderne*. De asemenea, în cadrul subdiviziunii 6.2 s-ar impune, credem, identificarea memoriei bibliotecare cu memoria documentară pentru că, cel mai adesea, documentele primare și interlocutorii lor sînt tratate împreună în cadrul sistemelor de bibliotecă. Dar acestea nu sînt decît aspecte minore într-o sinteză atît de amplă. Lucrarea semnată de Maria Manolescu-Chivu și Georgeta Lăzărescu este o carte de îndrumare și una de probleme în același timp, echilibrată și accesibilă, care răspunde unei necesități reale în mișcarea noastră bibliologică și documentară.

Ion STOICA

FIȘIER

**PREMIILE
UNIUNII
SCRIITORILOR
PE ANUL 1971**

POEZIE

GHEORGHE TOMOZEI pentru volumul *Misterul clepsidrei*; **VASILE NICOLESCU** pentru volumul *Clopotul nins*.

PROZĂ

CONSTANTIN CHIRIȚĂ pentru romanul *Întâlnirea* (două volume); **RADU CIOBANU** pentru romanul *Crepusul*.

DRAMATURGIE

Paul EVERAC pentru piesa *Urme pe zăpadă*; **HORIA LOVINESCU** pentru piesa *Și eu am fost în Arcadia*.

PUBLICISTICĂ ȘI REPORTAJ

RADU COSAȘU pentru volumul *Un august pe un bloc de gheață*; **GEORGE IVAȘCU** pentru volumul *Jurnal ieșean*.

LITERATURA PENTRU COPII ȘI TINERET

VERONICA PORUMBACU pentru volumul de versuri *Ferestre deschise*; **ION BRAD** pentru volumul de versuri *Cele patru anotimpuri*.

CRITICĂ LITERARĂ ȘI ESEISTICĂ

VICTOR FELEA pentru volumul *Poezie și critică*; **ALEXANDRU GEORGE** pentru volumul *SEMNE ȘI REPERE*.

ISTORIE LITERARĂ

ROMUL MUNTEANU pentru volumul *Literatura europeană în epoca luminiilor*; **OV. S. CROHMĂLNICEANU** pentru volumul *Literatura română și expresionismul*.

TRADUCERI DIN LITERATURA UNIVERSALĂ

AUREL RĂU pentru volumul de traduceri din poezia poetului grec contemporan

C. P. Kavafis; **AUREL COVACI** pentru volumele de traduceri din poezia scriitorului italian Corrado Alvaro și pentru volumul de traduceri din creația poetului american William Carlos Williams.

TRADUCERI DIN LITERATURA ROMÂNĂ ÎN LIMBILE MAGHIARA ȘI GERMANĂ

KISS JENŐ pentru volumul *Feciori de cerbi* (Colinde românești); **THEA CONSTANTINIDIS** pentru traducerea în limba germană a romanului *Nicoară Potcoavă* de Mihail Sadoveanu.

LITERATURA NAȚIONALITĂȚILOR CONLOCUITOARE

KACSO SANDOR pentru volumul de memorii *Flori și nămol*; **LASZLOFFY ALADAR** pentru volumul de poezii *Anii '70*; **BENKŐ SAMU** pentru volumul de eseuri *Rățiunea existenței*; **HANS LIEBHARDT** pentru volumul de nuvele *Din nou despre cei din Weiskirche*; **OREST MASECHIEVICI** pentru volumul de poezii *La răspântiile lumii*.

DEBUTURI

DANA DUMITRIU pentru volumul de proză *Migrații*; **FLORIN MANOLESCU** pentru volumul de critică *Poezia criticilor*; **ANEMONE LATZINA** pentru volumul de poezii *Despre ce să mai scriu azi poezii* (limba germană); **ADRIAN POPESCU** pentru volumul de poezii *Umbria*; **LUMINIȚA COLER** pentru volumul de proză *Nisip sub pleoape*; **MIRCEA DINESCU** pentru volumul de poezii *Invocație nimănu*.

GHEORGHE TOMOZEI

Gheorghe Tomozei a ajuns la o deplină maturitate a scrisului care îl face inconfundabil printre colegii de generație. *Misterul clepsidrei* nu propune o imagine inedită a poeziei sale ci îi fixează mai hotărât contururile, de parcă poetul, de teamă ca nu cumva mesajul său să nu fi fost greșit înțeles, apare din nou în fața publicului.

Gheorghe Tomozei este un melancolic care caută alinarea în preajma lucrurilor demodate, îngropate sub straturi de colb. În viziunea lui lumea se clădește aidoma bazarelor multicolore unde se găsește cele mai neașteptate obiecte, strânse parcă de fantezia capricioasă a unui colecționar.

Minere de mahon, roți dințate, plinii de zinc, ocheane magice, cutii cu muzici, porcelanuri, tabachere, lipsite de finalitate practică precum niște piese de muzeu, se oferă contemplării estetice devenind obiecte din universul poeziei. Aceeași plăcere de a întârzia printre relicve îl îndeamnă pe poet să învie cuvinte uitate în cronici și să le strecoare în poemele sale ca pe giuvaieruri de mare preț. Versurile capătă astfel sonorități neobișnuite, ca și cum ar fi fost scrise în alt veac. Foarte frumoase sînt poeziile lui Gheorghe Tomozei dedicate copilăriei: *Cina cea de taină a copiilor*, *Coloniale*. Uneori, poetul evocă un „București” fabulos, cu hanuri și petreceri, cu domnițe și

curtezani. Alteori, el cîntă drame mărunte, fapte fără importanță: *Sfîrșit de roman, O viață, Sora băiatului bătrîn, Condamnatul și umbrela.*

Gheorghe Tomozei s-a născut în anul 1936. Este redactor șef la revista *Argeș* din Pitești.

Bibliografie selectivă

- Fintina culorilor.* Buc., Editura tineretului, 1964. 44 p.
Noapte de echinox. Poeme. Buc., Editura pentru literatură, 1964. 143 p.
Cinzece de toamnă mică. Buc., Editura tineretului, 1967. 72 p.
Aitair. Poezii. Buc., Editura pentru literatură, 1967. 224 p.
46 poezii de dragoste. Buc., Editura tineretului, 1967. 108 p.
Filigran. Buc., Editura pentru literatură, 1968. 192 p.
Suav anapoda. Poezii. Buc., Editura pentru literatură, 1969. 111 p.
Miradoniz. Roman. Buc., „Ion Creangă“, 1970. 252 p.
Poezii de dragoste. Buc., „Albatros“, 1970. 83 p.
Atlantis. Buc., „Albatros“, 1971. 65 p.
Misterul clepsădrei. Buc., Editura Eminescu, 1971. 176 p.

VASILE NICOLESCU

Dacă în volumul *Parabola focului* Vasile Nicolescu jubila, de cele mai multe ori, în fața spectacolului existenței, în poemele din *Clopotul nins* el renunță la atitudinea extatică și își întoarce privirea în sine scrutîndu-și neliniștile. În poezia care deschide volumul poetul se întreabă dacă va descoperi calea care să-i înlesnească intrarea în lumea necunoscută a sufletului: „Și dacă n-am să mai pot găsi unghiul acela de fulger / tăcerea aceea de moarte, / asurzitoarea niște care ne readuce în noi înșine, / pe galbena orbită dintre vise, / cînd stelele sînt în tranșă, și iarba se agită, / pierdut prin dezacordatele spații“, / (*Cosmos*)
 Părăsind tonul imnic, versurile lui se purifică, se innobilează, capătă gravitate. Poezia se naște mai greu, se ghicește o tensiune creată între pudoarea confesiunii și dorința de a face publică suferința.

Gheorghe Tomozei

Vasile Nicolescu

Multe lucruri abia se ghicesc în aceste poeme în care cuvintele sînt alese și pentru muzicalitatea lor. Aceasta nu duce la ermetizare ci sporește bogăția de sensuri a versurilor, așa cum amurgul face dintr-un peisaj umil unul neobișnuit.
 Vasile Nicolescu descoperă tristețea calmă, stăpînită, mai tulburătoare decît orice țipăt deznădăjduit.

Vasile Nicolescu s-a născut în anul 1929.

Bibliografie selectivă

- Enescu.* Suită lirică. Buc., E.S.P.L.A., 1953. 60 p.
Poeme. Buc., Editura pentru literatură, 1963. 124 p.
Din lirica mării. Antologie și prefață de Vasile Nicolescu. Buc., Editura pentru literatură, 1964. 292 p.
Cîntecul iubirii. (Din lirica românească de dragoste. Antologie, text îngrijit și prefață de Vasile Nicolescu) Buc., Editura pentru literatură, 1966. XXVII+419 p.
Parabola focului. Poeme. Buc., Editura pentru literatură, 1967. 68 p.
 Desnos, Robert *Noaptea nopților fără iubire.* Antologie și traduceri de Vasile Nicolescu și Tașcu Gheorghiu. Buc., Editura pentru literatură universală, 1969. 198 p.
 Michaux, Henri. *Spațiul dinăuntru.* (Cuvînt înainte, culegere și traducere de Vasile Nicolescu). Buc., „Univers“, 1970. 168 p.
Clopotul nins. Buc., Editura Eminescu, 1971. 95 p.

CONSTANTIN CHIRIȚĂ

Constantin Chiriță s-a născut în anul 1925.

Bibliografie selectivă

- Ofelul.* Roman. Buc., Editura tineretului, 1960. 600 p.
Pasiuni. Roman. Buc., Editura pentru literatură, 1964. 488 p.
Creșterea. Roman. Vol. 1-5. Buc. Editura tineretului, 1968. Vol. 1. *Teroarea neagră.* 336 p.; Vol. 2. *Castelul fetei în alb.* 360 p.; Vol. 3. *Roata norocului.* 344 p.; Vol. 4. *Teroarea albă.* 335 p.; Vol. 5. *Drum bun, creșterea!* 364 p.
Trilogia în alb. Enigmele doctorului Alexandru Tudor. Vol. 1-3. Buc., Editura pentru literatură, 1969. Vol. 1. *Trandafirul alb.* 272 p.; Vol. 2. *Pescărușul alb.* 319 p.; Vol. 3. *Ingerul alb.* 263 p.
Intîlnirea. Vol. 1-2. Buc., Editura Eminescu, 1971. Vol. 1. 520 p.; Vol. 2. 456 p.
 Prezentarea cărții *Intîlnirea* a fost făcută în nr. 1/1972 al revistei noastre.

Constantin Chiriță

Hans Liebhardt

RADU CIOBANU

Crepusul este scris în buna tradiție a prozei ardelenesti, prea puțin permeabilă la înnoirile formale și credincioasă unui realism care nu și-a epuizat încă resursele. Narațiunea are soliditatea construcțiilor clădite cu grija, unde nici un element care ar contribui la sporirea trăinicieii nu este uitat. Autorul notează cu mîgală comportamentul eroilor, le povestește pe indelete biografia, le reține gesturile și cuvintele semnificative. La sfîrșitul cărții dosarul personajelor apare complet. Radu Ciobanu își permite o singură abatere de la canoanele prozei tradiționaliste. El nu narează întîmplările urmînd firul cronologic așa cum ar fi făcut un Rebreanu. Prozatorul orînduiește capitolele cărții după alte criterii, astfel încît pînă la urmă romanul oglindește o epocă vastă, cuprinsă între perioada premarșatoare primului război mondial și vremurile noastre. Aceste deplasări în timp nu derutează pe cititori și sînt cerute tocmai de ambiția romancierului de a întocmi fișa completă a personajelor sale. Tabloul social înfățișat este vast deși nu a stat în intenția autorului să scrie un roman frescă. Radu Ciobanu a desprins fragmente esențiale din viața unui oraș ardelenesc unde se consumă dramele eroilor săi. Protagonistul romanului, doctorul în drept Sever Moldovanu domină întreaga scenă. El este smuls din confort și indiferență de evenimente mai presus de înțelegerea sa (mișcarea fascistă, războiul, instaurarea puterii populare) și autorul urmărește „crepusculul”, firesc de altfel, de reprezentant al clasei burgheze, condamnat la dispariție. Fără a fi odios, „bătrînul domn” trece prin experiențe dureroase care însă nu-l determină să renunțe la atitudinea aristocratică, ridicolă în noile împrejurări. El își pierde fiul pe front, asistă cu neputință la demența so-

ției, pleacă din impunătoarea lui casă deposedat de avere și sfîrșește neștiut de nimeni la marginea unui lan de porumb.

Bibliografie

După amiaza bătrînului domn. Povestiri. Buc., „Albatros”, 1970. 143 p.
Crepusul, Roman. Buc., Editura Eminescu, 1971. 296 p.

PAUL EVERAC

Volumul *Urme pe zăpadă*, subintitulat — teatru scurt— adună nouă piese reprezentate deja de diferite teatre din țară sau difuzate la radio. Dramaturgia lui Paul Everac se caracterizează prin problematica socială plină de rezonanță. Fără să cadă în didacticism autorul conține scena ca pe o tribună de dezbateri etice. Preocupat de audiența mesajului său el crede că modernismul se obține prin profunzimea tratării subiectelor iar nu prin inutile sforțări de obscurizare a textelor. Dintre piesele volumului câteva se impun mai pregnant. *Iancu la Hălmașiu* reinvie figura cu nimb legendar a lui Avram Iancu. Autorul nu-l prezintă pe erou în culmea puterii sale ci la bătrînețe, cînd își poartă prin sate dezamăgirea provocată de prăbușirea unui vis. *Urme pe zăpadă* înfățișează momentul prinderii lui Horia și Cloșca după înăbușirea răscoalei. În piesele de evocare istorică Paul Everac creează cu discreție atmosfera epocilor respective. Ea se conturează în deosebi prin limbajul personajelor, ceremonios, plin de gravitate. Cînd tratează subiecte din contemporaneitate autorul folosește dialogul sprintar, lipsit de încordare. *Discurs pentru o floare și Circuit pe două voci* sînt cele mai reușite în acest sens.

Paul Everac

Radu Ciosașu

Veronica Porumbacu

Ion Brad

Paul Everac s-a născut în anul 1924.

Bibliografie selectivă

- Ferestre deschise*. Piesă în trei acte. Buc., Editura pentru literatură, 1963. 96 p.
5 piese de teatru — Poarta — Explozie întinziată — Ochiul albastru — Stafeta nevăzută — Simple coincidențe. Buc., Editura pentru literatură, 1967. 468 p.
Reflecții despre inteligență. Opinii. Buc., Editura politică, 1967. 176 p.
Don Juan din grădina Icoanei. Buc., Editura pentru literatură, 1968. 151 p.
Urme pe zăpadă. Buc., Editura Eminescu, 1971. 248 p.

HORIA LOVINESCU

Horia Lovinescu este unul dintre cei mai importanți dramaturgi contemporani. Teatrul lui s-a impus prin gravitatea meditației asupra destinului omenesc. *Citadela sfărâmată*, prima piesă cu care Horia Lovinescu a obținut un mare succes își desfășoară acțiunea în epoca de naștere a lumii socialiste și înfățișează destrămarea unei familii burgheze. *Omul care și-a pierdut omenia* și *Moartea unui artist* sînt parabole despre menirea artistului și a artei în societate. Autorul își alege cu predilecție personajele din mediul intelectualilor. Construcția pieselor se păstrează în general pe linia unui tradiționalism cuminte. Ultimul volum al lui Horia Lovinescu cuprinde patru piese care nu modifică imaginea consacrată a autorului *Citadela sfărâmată*. *O casă a norabilă* (falsă piesă polițistă) dezvăluie jocosia care se ascunde sub aparenta respectabilitate. *Jocul vieții și al morții în deșertul de cenușă* reinterpretează mitul biblic al lui Abel și Cain. *Al patrulea anotimp* are o viziune socială mai amplă și condamnă lășitatea și impostura. Cea mai izbutită dintre piese, *Și eu am fost în Arcadia*, este o dramă-eseu despre efemeritatea fericirii.

Aurel Rău

Alexandru George

Horia Lovinescu (n. 1917) este directorul teatrului C. I. Nottara.

Bibliografie selectivă

- Teatru*. Citadela sfărâmată — O întâmplare — Hanul de la răscruce — Moartea unui artist — Omul care și-a pierdut omenia — Petru Rareș. Buc., Editura pentru literatură, 1967. 584 p.
Și eu am fost în Arcadia. Buc., „Cartea românească”, 1971. 304 p.

RADU COSAȘU

Un august pe un bloc de gheață strînge laolaltă „cronicile de trei secunde” publicate de Radu Cosașu în revista *Flacăra*. Reluete într-un volum, aceste „microeseuri” nu-și pierd savoarea provenită din verva inepuizabilă a autorului. Radu Cosașu oferă o carte neobișnuită, oscilație între seriozitate și umor, scrisă cu febrilitatea celui care află vești și le transmite mai departe, nu înainte de a le interpreta potrivit sensibilității și culturii sale. Autorul scoate zierele Pămîntului, le despoaie de noutățile senzaționale sau de evenimentele oarecare cu o patimă nedisimulată: „Eu am degetele negre de cerneala ziarelor devorate; mi-e dragă această murdărie; sînt vîrit cu mîinile pînă la coate în colecțiile de reviste ale lumii și le cunosc pînă la știrile de două rînduri, pînă la milul fertil din care se înalță neîncetat aburul vieții pe pămînt”. Radu Cosașu atribuie întâmplărilor efemere, merite să dănuie o zi într-o pagină de ziar, semnificații mai ample. Ca urmare, din comentarea unor tapete petrecute pe meridianele lumii *Un august pe un bloc de gheață* conturează imaginea omului modern, măreția și drama destinului său. Paginile cărții sînt scrise fluent și atractiv, mențin în permanență trează atenția cititorului care le parcurge cu răsuflarea tăiată, dornic să afle urmarea ca și cum ar răsfoi un roman polițist. Radu Cosașu se teme de monotonie și de aceea volumul recent premiat ni-l arată rînd pe rînd ironic, jovial, duios, grav, condamînd cu vehemență sau iertînd surizător.

Ov. S. Crehălniceanu

Aurel Covaci

Radu Coșasu (n. 1930) lucrează în cadrul redacției revistei *Cinema*.

Bibliografie selectivă

- Opinile unui pămintean*. Editura tineretului, 1957. 100 p.
Energii. Povestiri. Buc., E.S.P.L.A., 1960. 156 p.
Noaptele tovarășilor mei. Schițe și povestiri. Buc., Editura tineretului, 1962. 144 p.
Omul, după 33 de ani, scapă. Nuvele. Buc., Editura tineretului, 1966. 156 p.
A înțelege sau nu. Roman. Buc., Editura pentru literatură, 1955. 488 p.
Maimuțele personale. Roman. Buc., Editura pentru literatură, 1968. 272 p.
Un august pe un bloc de gheață. Buc., Editura Eminescu, 1971. 232 p.

Jurnal ieșean este o mărturie emoționantă a felului în care s-a reflectat o epocă zbuciumată în conștiința unui intelectual comunist. Din rindurile ei, scrise cu distincție, transpare credința în misiunea înaltă a gazetarului, de a contribui la triumful dreptății și adevărului.

George Ivașcu (n. 1911) este profesor la Facultatea de limba și literatura română și directorul revistei *România literară*.

Bibliografie selectivă

- Confruntări literare*. Buc., Editura pentru literatură, 1966. 511 p.
Din istoria teoriei și a criticii literare românești. Vol. 1. Buc., Editura didactică și pedagogică, 1967. 719 p.
Istoria literaturii române. Vol. 1. Buc., Editura științifică, 1969. 632 p.+80 f. pl. portr. și faes.
Jurnal ieșean. Buc., „Cartea românească”, 1971. 359 p.

GEORGE IVAȘCU

Criticul și istoricul literar George Ivașcu este în același timp și unul dintre cei mai interesați gazetari ai noștri. *Jurnal ieșean* înmănușează articole scrise între 1935—1940 în diverse publicații — *Iașul*, *Jurnalul literar*, *Insemnări ieșene*, *Lunea* etc. După mărturisirea din prefața a autorului un rol hotărâtor în formarea sa ca publicist l-a avut contactul cu mișcarea comunistă prin intermediul lui Lucrețiu Pătrășcanu, evocat cu o caldă simpatie. Aderarea la concepția marxist-leninistă l-a determinat să adopte o poziție angajată, să considere jurnalistică drept o luare de atitudine politică plină de curaj împotriva amenințării fasciste. Volumul are o structură mozaicală datorită diversității problemelor abordate de G. Ivașcu. Unele articole sînt meditații asupra rolului intelectualității în societate (*Despre unii intelectuali*, *Demnitatea intelectualilor*, *Datoria intelectualilor*, *Integrarea intelectualilor*). Cu o mare vi brație sînt scrise paginile care relatează despre activitatea criminală a Gărzii de fier și despre procesul conducătorului ei. Din numeroase alte articole răzbate neliniștea provocată de războiul ce se pregătea să izbucnească în Europa.

VERONICA PORUMBACU

Veronica Porumbacu este una dintre figurile reprezentative ale liricii noastre de astăzi. Versurile sale publicate în ultima vreme se caracterizează printr-un emoționant dramatism. Pline de sensibilitate, dar fără sentimentalisme, poeziile mai recente ale Veronicăi Porumbacu plîng cu discreție sosirea senectuții. Dar poeta renunță uneori la gravitatea versurilor sale și scrie amuzante cărți pentru copii. Ultimul său volum destinat celor mici, *Ferestre deschise* este o culegere de poezii pentru preșcolari. Versurile cuprinse în carte se remarcă prin aerul lor jucăuș și degajă o bună dispoziție molipsitoare.

Veronica Porumbacu s-a născut în anul 1921.

Bibliografie selectivă

- Întreg și parte*. Versuri. Buc., E.S.P.L.A., 1959. 108 p.
Diminețile simple. Versuri. Buc., Editura pentru literatură, 1961. 132 p.
Poezii. Buc., Editura tineretului, 1962. 212 p.
Memoria cuvintelor. Poezii. Buc., Editura pentru literatură, 1963. 124 p.

Romul Munteanu

Kiss Jenő

Thea Constantinidis

- Bilet în circuit.* File de drum. Buc., Editura pentru literatură, 1965. 228 p.
Intoarcearea din Cythera. Versuri. Buc., Editura tineretului, 1956. 87 p.
Histriona. Versuri. Buc., Editura tineretului, 1968. 72 p.
Porțile. Amintiri. Vol. 1. Buc., Editura pentru literatură, 1968. 251 p.
Drumuri și zile. Jurnal de călătorii. Buc., Editura tineretului, 1969. 207 p.
Mineralia. Versuri. Buc., Editura Eminescu, 1970. 92 p.
Cerc. Versuri. Buc. Editura Eminescu, 1971. 116 p.
Ferestre deschise. Buc., „Ion Creangă”, 1971. 83 p.

ION BRAD

Bogata activitate poetică a lui Ion Brad include și câteva cărți pentru copii. Scriitorului îi place să regăsească din când în când, prin intermediul versurilor, lumea fascinantă a copilăriei. În *Cele patru anotimpuri* volum premiat de Uniunea scriitorilor, poetul descrie cu delicatețe și umor întâmplări petrecute în universul celor mici.

Ion Brad (n. 1929) este vicepreședinte al Consiliului Culturii și Educației Socialiste.

Bibliografie selectivă

- Cintecela pământului natal.* Buc., E.S.P.L.A., 1956. 167 p.
Cu timpul meu. Poezii. Buc., Editura tineretului, 1958. 104 p.
Mă uit în ochii copiilor. Versuri. Buc., Editura pentru literatură, 1962. 164 p.
În luna mai. Versuri. Buc., Editura tineretului, 1963. 88 p.
Fintini și stele. Versuri. Buc., Editura pentru literatură, 1965. 80 p.
Ecce tempus. Versuri. Buc., Editura pentru literatură, 1968. 176 p.
Orga de mestecenii. Versuri. Cluj, „Dacia”, 1970. 60 p.
Poeme. Buc. „Albatros”, 1970. 232 p.
Descoperirea familiei. Roman. Cluj, „Dacia”, 1971. 379 p.
Cele pentru anotimpuri. Buc., „Ion Creangă”, 1971. 32 p.

VICTOR FELEA

Poezie și critică cuprinde două secțiuni. În prima parte este analizată lirica unor poeți contemporani iar în cealaltă se comentează câteva cărți de critică apărute în ultima vreme. Victor Felea descrie exact operele cercetate iar impresiile sale de lectură sînt comunicate so-

bru, fără entuziasme sau iritări. El crede că un ton potolit este mai prielnic demersului critic care are datoria să explice cititorilor literatura și nu s-o înconjoare de divagări inutile. În paginile lui Victor Felea opera analizată ocupă primul plan în vreme ce comentatorul se retrage cu discreție în umbră. Partea de greutate a cărții este cea în care se explorează universul liric al citorva poeți de astăzi. Criticul nu scrie despre oricine și alege din peisajul divers al poeziei noastre vocile într-adevăr remarcabile. El însuși poet, autorul volumului *Poezie și critică* serie cu o înțelegere superioară despre opera lui Ion Alexandru, Zaharia Stancu, Adrian Păunescu, Șt. Aug. Doinaș, A. E. Baconsky, Ana Blandiana, Marin Sorescu, Dan Laurențiu, pentru care găsește deseori formulări memorabile.

Victor Felea (n. 1923) este redactor șef adjunct la revista *Tribuna* din Cluj.

Bibliografie selectivă

- Dialoguri despre poezie.* Buc., Editura pentru literatură, 1965. 272 p.
Revers citadin. Versuri. Buc., Editura pentru literatură, 1966. 111 p.
Opusul modern. Poeme. Buc., Editura tineretului, 1957. 84 p.
Reflexii critice. Buc., Editura pentru literatură, 1968. 311 p.
Ritual solitar. Versuri. Buc., Editura pentru literatură, 1969. 159 p.
Poezie și critică. Cluj, „Dacia”, 1971. 251 p.

ALEXANDRU GEORGE

Semne și sepe continuă atitudinea polemică din *Marele Alpha*, prima carte de critică a lui Alexandru George. Chiar din prefața volumului premiat autorul declară război criticilor în breasla cărora nu vrea să se numere. El ne propune să-i înțelegem paginile ca pe însemnările unui om care, citind cărți, a simțit nevoia să-și organizeze impresiile de lectură. Aprecierile lui Alexandru George se înalță numai în dezacord cu părerea celorlalți comentatori. Dacă în eseu *Nu țin nărul* Eugen Ionescu putea fi bănuț că vrea să atragă atenția asupra sa prin judecăți de valoare voit curioase, autorul

Kacsó Sándor

Lászlóffy Aladár

Benkő Samu

Anemone Latzina

Marelui Alpha afirmă răspicat convingeri intime. El este un om cu o întinsă cultură care examinează cazul citorva scriitori români și caută cu sinceritate să corijeze unele erori ale criticii. Studiile consacrate lui Camil Petrescu îi neagă acestuia proustianismul, etichetă de multă vreme aplicată de critică și îi prezintă originalitatea de romancier (*În jurul romanelor lui Camil Petrescu, Eros și luciditate, Camil Petrescu și problema criticii literare*). Eseurile despre arta și destinul lui Matei Caragiale (*Matei Caragiale sub pecetea tainei, Între Lon Luca și Matei, Matei Caragiale și stilul evocării* etc.) conțin numeroase observații subtile asupra artei și destinului celui care a creat *Craii de Curte-veche*. Romanele călinescienne și poezia scrisă de Ion Barbu sînt supuse unui tratament deconcertant prin asprimea lui. Cît despre Urmuz, acestuia autorul îi refuză pur și simplu dreptul la existență literară. Doar Tudor Vianu se bucură de o simpatie fără rezervă (*Nobil profil*). Nicăieri unde fixează „semne” și „reper” Alexandru George nu simte teama că s-ar putea înșela la rîndul său, ca și ceilalți confrăți critici între care, vrînd-nevrînd, trebuie să-l includem.

Alexandru George (n. 1930) lucrează la Biblioteca Academiei R.S.R.

Bibliografie

- Simple întimplări cu sensul la urmă.* Buc., Editura Eminescu, 1970. 199 p.
Marele Alpha. Buc., „Cartea românească”, 1970. 199 p.
Clepsidra cu venin. Buc., Editura Eminescu, 1971. 263 p.
Semne și reper. Buc., „Cartea românească”, 1971. 330 p.

ROMUL MUNTEANU

Literatura europeană în secolul luminilor impresionează prin erudiție și comentari-

ile la obiect. Autorul a parcurs o vastă bibliografie din care nu lipsesc informații de ultimă oră. Romul Munteanu și-a conceput volumul ca pe un studiu serios, doct, merit să instruiască pe cititorul lui. Frazele cărții sînt sobre, lipsite de artificii inutile, de parcă ar fi rostite de un orator care își comprimă emoțiile pentru ca auditoriul să fie atent la conținutul discursului și nu la modul cum este spus. Înainte de a comenta situația complexă a literaturii pe continentul european în secolul al XVIII-lea, Romul Munteanu fixează coordonate esențiale pentru înțelegerea ei. Autorul descifrează premisele social-istorice precum și pe cele ideologice în care s-a dezvoltat mișcarea literară în secolul luminilor. El trece apoi la analiza prozei și remarcă „hegemonia romanului pe plan literar”. Operele lui Lesage, Marivaux, Diderot, Smollett, Defoe, Fielding, Sterne etc. sînt interpretate dintr-un unghi inedit care le dezvăluie surprinzătoarea modernitate. Alte capitole ale cărții sînt consacrate dramaturgiei. Se dezvăluie tendințele inovatoare manifestate și în acest domeniu, ca reflex al noilor condiții sociale. Tragedia se „degradează” și este treptat înlocuită de drama burgheză. Autorul discută și criza creației lirice scrise în veacul al XVIII-lea și îl descoperă cauzele în „înțelegerea falsă, deformată a surselor autentice ale poeziei”. Volumul se încheie cu considerații despre preromantism și *Sturm und*

Drang. Romul Munteanu (n. 1926) este directorul Editurii „Univers”.

Bibliografie selectivă

- Bertolt Brecht.* Buc., Editura pentru literatură universală, 1966. 352 p.
Noul roman francez. Buc., Editura pentru literatură universală, 1963. 228 p.
Farsa tragică. Buc., „Univers”, 1970. 304 p.
Literatura europeană în epoca luminilor. Buc., Editura enciclopedică română, 1971. 393 p.

Orest Masechievici

Florin Manolescu

Dana Dumitriu

Luminița Coler

OV. S. CROHMĂLNICEANU

Ov. S. Crohmălniceanu (n. 1921) este conferențiar la Facultatea de limba și literatură română din București.

Bibliografie selectivă

- Tudor Arghezi. Buc., E.S.P.L.A., 1960. 336 p.
Lucian Blaga. Buc., Editura pentru literatură, 1963. 180 p.
Literatură română între cele două războaie mondiale. Buc., Editura pentru literatură, 1967. 688 p.
Literatură română și expresionismul. Buc., Editura Eminescu, 1971. 280 p.
Prezentarea volumului *Literatură română și expresionismul* a fost făcută în nr. 1/1972 al revistei noastre.

AUREL RĂU

După ce mai demult ne-a oferit o traducere din poeziile lui Ghiorgios Seferis, Aurel Rău a facilitat pătrunderea în conștiința literară românească a unui alt mare scriitor grec: Constantin P. Kavafis. Poemele tălmăcite de poetul român păstrează atmosfera gravă, încărcată de sugestii, a originalului. Aurel Rău scrie și o prefață plină de simpatie pentru opera lui Kavafis care reînvie în poeziile sale evenimentele istorice și le interpretează într-o viziune personală.

Bibliografie

- Focurile sacre. Buc., E.S.P.L.A., 1956. 144 p.
Unde apele vorbesc cu pământul. Buc., Editura tineretului, 1961. 76 p.
Jocul de-a stelele. Buc., Editura pentru literatură, 1963. 96 p.
Stampe. Buc., Editura tineretului, 1964. 108 p.
Seferis, Ghiorgios. Poezii. (În românește de Aurel Rău). Buc., Editura tineretului, 1965. 208 p.
Pe înaltele reliefului. Buc., Editura pentru literatură, 1967. 100 p.
La marginea desertului Gobi. Cluj, „Dacia”, 1971. 71 p.
1970. 187 p.
Kavafis, Constantin P. Poezii. (În românește de Aurel Rău). Buc., „Univers”, 1971. 252 p.

AUREL COVACI

Aurel Covaci este un excelent traducător care a transpus în românește numeroase opere din literatura universală. Cunoscutor avizat al mai multor limbi el traduce cu egală măiestrie pe scriitorii englezi, portughezi, italieni, spanioli. După cum au remarcat specialiștii, echivalențele românești propuse de Aurel Covaci se disting prin respectul față de textul original. Premiul pentru traducere obținut este o încredințare a laborioasei sale activități în domeniul tălmăcirilor.

Aurel Covaci s-a născut în anul 1932.

Cîteva cărți transpuse în românește de Aurel Covaci:

- Camoens, Luis de. *Lusida*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1965. 348 p.
Basile, Glambattista. *Pentameronul sau povestea poveștilor*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1968. 465 p.
Keats, John. *Versuri*. Buc., Editura tineretului, 1969. 176 p.

Elliot, Thomas Stearns. *Poeme*. Buc., „Albatros”, 1970. 184 p.

Quevedo y Villegas, Francesco Gomez de. *Don Pablos Buscón și alte povestiri*. Buc., „Univers”, 1970. 263 p.

Alvaro, Corrado. *Intîlniri de dragoste*. Vol. 1-2. Buc., „Univers”, 1971. Vol. 1. 358 p.; Vol. 2. 351 p.

Williams, William Carlos. *Poeme*. Buc., „Albatros”, 1971. 184 p.

KISS JENŐ

Kiss Jenő (n. 1912) s-a făcut cunoscut atît prin opera lui poetică originală cît și prin numeroasele transpunerii în limba maghiară ale unor cărti românești. El a fost un traducător inspirat al lui Eminescu, Coșbuc, Caragiale, Blaga, Bacovia, Baconsky, Labiș. De la un timp, Kiss Jenő s-a dedicat mai ales tălmăcirii folclorului românesc publicînd trei volume dintre care ultimul, *Feciori de cerbi* este o amplă culegere de colinde românești. Traducerile poetului maghiar păstrează intactă frumusețea colindelor românești care au inspirat și pe Bela Bartok în creația sa.

Opere traduse în românește:

- Poezii. Buc., E.S.P.L.A., 1957. 152 p.
Să fii prieten! Buc., Editura tineretului, 1961. 40 p.
Copiii mei, vă spun acum! Buc., Editura tineretului, 1963. 32 p.
Continutul cîntecului. Poezii. Buc., Editura Eminescu, 1971. 243 p.

THEA CONSTANTINIDIS

Thea Constantinidis și-a închinat mulți ani tălmăcirii de opere literare românești în limba germană. Cu o rîvnă neobosită ea a tradus cărți care aparțin scriitorilor clasici (*Răscoala* de Liviu Rebreanu, *Nada Florilor*. *Nunta domniței Ruxandra* de M. Sadoveanu, *Craii de Curte-Veche* de Matei Caragiale, *Aurul negru* de Cezar Petrescu) precum și volume semnate de scriitori contemporani (*Cuscii* de Al. I. Ghilia, *Groapa* de E. Barbu, *Poarta* de N. Velea). La bogata sa listă de tălmăcirii Thea Constantinidis a adăugat anul trecut romanul *Nicoară Potcoavă* al lui M. Sadoveanu. Datorită pasiunii cu care face cunoscute cititorilor de altă limbă frumusețile literaturii române traducătoarei i s-a atribuit premiul Uniunii scriitorilor.

KACSÓ SÁNDOR

Kacsó Sándor (n. 1901) s-a remarcat între cele două războaie mondiale ca un ziarist militant, cu o atitudine consecvent antifascistă. Redactor șef la cotidianul Brassói Lapok, el a publicat numeroase articole de mare răsunset în epocă. În anul 1971 Kacsó Sándor a tipărit primul volum (*Flori și nămol*) dintr-un ciclu de romane cu caracter autobiografic. Ajuns la bătrînețe, scriitorul își rememorează

rează cu o sinceritate copleșitoare drumul parcurs. În *Flori și nămol* autorul își descrie viața pînă în anul 1929. Volumul conturează destinul unui intelectual progresist ridicat din lumea satului.

Opere traduse în limba română:
Pe linie moartă. Roman. Cluj, „Dacia”, 1970, 283 p.

LASZLÓFFY ALADÁR

Laszlóffy Aladár (n. 1937) este un reprezentant al tinerei generații de scriitori maghiari din România. Versurile sale de început păstrează amprenta poeziilor lui Jozsef Attila dar în volumele următoare el își conturează o personalitate proprie. Adept al poeziei moderne, însușind creator experiențe ale avangardei, Laszlóffy Aladár exprimă sentimente ale omului de azi care trăiește în realitatea socialistă. Versurile din volumul *Anii '70* abordează teme diferite. Chiar dacă uneori poeziile evocă epoci îndepărtate, mesajul poetului e actual și atestă răspunderea pe care o poartă generația de astăzi față de lumea contemporană, față de valorile culturale eterne.

BENKŐ SAMU

Istoricul Benkő Samu (n. 1928), profesor la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj, strînge în volumul său *Rafiunea existenței* eseuri despre intelectualitatea maghiară din Transilvania. Lucrarea este rodul unor minuțioase cercetări în bibliotecile și arhivele țării, în scrierile memorialistice tipărite sau rămase în manuscris ale unor personalități precum și a numeroase publicații.

Volumul tratează o epocă îndelungată, întreg secolul al XVIII-lea și prima jumătate a secolului al XIX-lea. Autorul abordează probleme variate, în legătură cu viața economică, cu dezvoltarea învățămîntului sau a instituțiilor din Transilvania. Cunoșcător al relațiilor româno-maghiare, Benkő Samu scoate la iveală în eseurile sale numeroase amănunte necunoscute dar însemnate în legătură cu prietenia și colaborarea intelectualilor români și maghiari din perioada cercetată.

HANS LIEBHARDT

Un univers obișnuit, personaje modeste, așezări simple ca firea celor care trăiesc în ele, o melancolie blîndă și o bucurie a existenței în orice situație, animată de conștiința unei datorii față de viață. Oameni, oameni, oameni. Întîmplări banale, lipsite de eroism, de o sinceritate dezarmantă.

Acesta este în mare volumul de proză scurtă a lui Hans Liebhart (n. 1934) *Im-*

mer wieder Weisskircher (Din nou despre cei din Weisskircher).

Înscriindu-se tematic în seria de povestiri de factură parțial autobiografică, începută de autor cu volumul *Träume und Wege*, 1966, (*Visuri și drumuri*) și continuată de *Die drei Tode meines Grossvaters*, 1969, (*Cele trei morți ale bunicului meu*), ultima carte a lui Hans Liebhart relevă o mai adîncă pătrundere în zona reacțiilor aparent inexplicabile (*Hoffnung; Alter Tango*), un accent tragicomic prezent în mai toate situațiile dramatice, care conferă volumului o ironie subtilă, detașată, stenică.

OREST MASECHIEVICI

În anul 1971 la editura Kriterion au apărut cîteva cărți interesante ale scriitorilor de limbă ucraineană din țara noastră. Printre ele figurează și volumul lui Orest Masechievici, *La răspîntiile lumii*. Poetul nu s-a grăbit să apară în public cu o carte, astfel încît primul său volum nu cunoaște șovăielile care se întîlnesc de obicei în lucrările debutanților. Orest Masechievici se dezvăluie cititorului ca un bun minutor al diferitelor forme prozodice. El trece cu dezinvoltură de la versuri de factură populară, în care sînt valorificate motive din folclorul ucrainean, la poezii ce se caracterizează printr-un modernism de bun gust.

DANA DUMITRIU

Dana Dumitriu s-a remarcat mai întîi prin activitatea ei critică susținută în paginile *României literare* și ale *Argeșului*. Intervențiile sale, guvernate de un gust sigur și de cultură, se caracterizează prin inteligența observațiilor și frumusețea comentariului. Debutul Danei Dumitriu în proză cu volumul *Migrații* poartă amprenta lecturilor. Autoarea este un om care a aflat cum se scrie analizînd opera altora. Totuși, impresia livrescă nu este copleșitoare și nu sufocă cele patru nuvele cuprinse în carte: *Madrigal, Migrații, Impotriva migrațiilor, Fieșc, prea fieșc*. Dana Dumitriu păstrează din ticurile unui critic aplecare pentru analiză, pentru disecția minuțioasă a sentimentelor cu care personajele receptează întîmplările. Stilul ei aparent impersonal amintește pe cel al clinicianului care descrie fără să se emoționeze simptomele unei boli. Situația, apare și mai curioasă dacă ne gîndim că nuvelele sînt scrise la persoana întîi, și ar fi putut deveni confesiuni pline de patetism. Personajele se supun unor adevărate spovedanii, au o mare putere de detașare de propria lor ființă, se contemplă ca pe niște străini și caută duhovnici

sau li inventează pentru a se mărturisi. Povestind întâmplările prin care au trecut sau prin care ar fi putut să treacă, ele nu doresc să-și răscumpere păcate ci caută satisfacția de a se înțelege. Pentru eroinele Danei Dumitriu, excesiv intelectuale, cu jinduri fără obiect, suprema mulțumire a existenței este aceea de a se analiza și de a-și cunoaște cât mai precis reacțiile.

Dana Dumitriu comentează cartea de proză la revista *Argeș* din Pitești.

Bibliografie

Migrații. Buc., Editura Eminescu. 1971. 128 p.

FLORIN MANOLESCU

Florin Manolescu analizează în eseu său *Poezia criticilor* încercările lirice ale criticilor români mai importanți. Conștient că demersul lui nu aduce nimic nou ci numai pune ordine în idei care existau deja, tânărul critic își abordează tema fără a avea aerul că oficiază în slujba unor adevăruri nemaiauzite. El enunță o ipoteză și paginile cărții nu sînt altceva decît demonstrația, spectacolul la care ne invită să asistăm. „Criticii care fac poezie sînt epigoni ai poezilor, epigoni ai curentelor pe care, ca nimeni alții, le înțeleg, epigoni ai ideii de poezie”. Florin Manolescu constată că unui critic îi lipsește capacitatea de invenție, deoarece cultura pe care o posedă îl inhibă și îl îngrunchează smerit modelelor literare. Prin subiectivismul său, poetul se exprimă pe sine, în vreme ce criticul nu uită niciodată cum au scris alții. Cu alte cuvinte „Eminescu ar fi scris versuri oricum, Maiorescu nu ar fi „inventat” poezia dacă ea nu ar fi existat înaintea lui”. Exemplele luate de Florin Manolescu (Radu Ionescu, Aron Densușianu, Titu Maiorescu, Tudor Vianu, G. Călinescu, Vladimir Streinu etc.) confirmă că vocația lirică nu se împacă decît accidental cu cea critică. De aceea, concluzia cărții (care cuprinde și o antologie de texte) sună drastic, ca o sentință fără drept de apel: „În toată literatura noastră nu există un singur critic care să poată intra prin activitatea sa lirică, în primele rînduri ale istoriei poeziei românești”.

Florin Manolescu a fost numit după absolvirea Facultății de limba și literatura română ca asistent la această facultate. În anul studenției l-a remarcat revista *Amfiteatru* care l-a decernat un premiu pentru critică. A colaborat o vreme la *România literară*. În prezent comentează cartea de poezie în coloanele revistei *Argeș*.

Bibliografie

Poezia criticilor. Buc., Editura Eminescu, 1971. 247 p.

ANEMONE LATZINA

Putine sînt acele cărți de poezie care răsoite la împlinire, fără să știi nimic despre cel care le-a scris, te rețin obligându-te să le parcurgi pînă la capăt cu fascinația unei aventuri inexplicabile. Placheta de versuri a poetei de limbă germană Anemone Latzina (n. 1942), intitulată *Was man heute so dichten kann* (*Despre ce să mai scriu azi poezii*) este o astfel de carte.

Un volum de poezie modernă, care trădează un spirit artistic lucid, cenzurat de o inteligență activă, propunîndu-și mereu o atitudine în fața vieții. Pentru un astfel de poet se naște în fiecare clipă situația dilematică a omului care conferă propriilor sale întâmplări o existență poetică. „Mă scol / Plec de acasă / Iau autobuzul / Ajung la redacție / Cafea... Cafea... / Părăsesc redacția / Iau autobuzul / Ajung acasă / Nu capitulez.” (*Descrierea unei dimineți*).

O inventivitate verbală spontană frizînd absurdul din jocurile copilăriei care nu cade niciodată în zona cețoasă a incommunicabilului.

„Odată-ntr-un borcan / albastru gardian / plouat pînă la os / minca un măr frumos / într-o cofetărie / cam pe la trei jumătate / cu limba zmeurie / un ins comandă tarte / Într-o odaie veche / Cînd lampa mai veghează / un om poetizează și azi după ureche / Și de nu i-aș cînta / pe cei trei cavaleri / vai, inima în piept / vai inima în piept / pe loc mi-ar exploda”.

Emoționantă confesiunea aceasta spusă în glumă de teama patetismului.

ADRIAN POPESCU

Adrian Popescu alungă din viziunile sale tot ce ar putea provoca dezgustul sau teama. Privirea lui întirzie numai peste tablouri pline de farmec în care lucrurile și viețuitoarele, scăpate parcă de sub supravegherea gravitației, au tendința să se risipească în spațiu. Poetul condamnă orice complot împotriva gingășiei și purității. „Nevrednic cine consimte la devastarea / Unui templu de roză” / El cîntă în versuri lipsite de obscurității vremea cînd trecea „Prin pulberea lumii, copil, cu părul plin / De viespi mari de aur și fluturi de noapte” / Adrian Popescu încearcă cu îndărătnicie să păstreze intactă amintirea acelor timpuri de nevinovăție. Imaginile lui sînt însă tulburate, au contururi șovăielnice. El crede că și-a înstrăinat pentru todeauna privilegiul de a fi fericit. „Odată am știut să zbor, odată / Dovadă n-am dar îmi aduc aminte” / Suferința poetului este provocată tocmai de imposibilitatea de a-și recăpăta

copilăria. Singură poezia îi mai îngăduie accesul pe acel „tărîm albastru“ pe care îl asediază prin implorări umile: „Să mă teşi de la început / Din albăstrime să-mi fie carnea / Deopotrivă cu întrăripații“.

Adrian Popescu (n. 1947) a terminat Facultatea de limba și literatură română de la Cluj. Alături de Dinu Flămînd și Ion Mircea este socotit unul dintre cei mai interesați poeți formați de către revista studențească *Echinor*.

Bibliografie

Umbria. Cluj, „Dacia“, 1971. 83 p.

LUMINIȚA COLER

Povestirile Luminiței Coler nu sînt lipsite de înțeles, dar acesta este ascuns sub văluri pe care trebuie să le înlături cu stăruință. Autoarei îi este teamă de narațiunea cuminte și preferă, nu întotdeauna justificat, să-și complice scrisul. Artificiile la care recurge spulberă logica înțimplărilor, răvășește raporturile consacrate. Povestirile încep în general firesc, pentru ca mai tirziu, un eveniment oarecare să tulbure ordinea existentă, să imprime acțiunii un caracter insolit. Neobișnuite sînt și personajele, amestec de cruzime și nevinovăție.

Farmecul acestor povestiri constă în lirismul provenit din atmosfera lor feerică. De altfel, ele ar putea fi socotite mai curînd niște basme modernizate. O fată

(Laliameda) părăsită de iubit își regăsește alesul în inchipuire, unde apare și o bună vrăjitoare (*Doa povestiri numai împreună*). Aici, banalitatea cotidianului este clar convertită în poezia visului care compensează nedreptatea suferită de eroină. Destrămarea unei căsnicii este inconjurată și ea de o aură misterioasă (*Nisip sub pleoape*). De o ambiguitate stranie este îmbibată povestirea *Între balta lăloței și balta Brăilei*, poate cea mai bună din volum, pendulare între iluzie și dezamăgire, între monotonie și năzuința către o existență spectaculoasă. Cartea atestă virtuozitate și cititorul familiarizat cu proza modernă poate găsi satisfacții parcurgînd paginile ei.

Bibliografie

Nisip sub pleoape. Buc., „Cartea românească“, 1971. 144 p.

MIRCEA DINESCU

Mircea Dinescu este încă prea tînăr pentru a fi neliniștit de mari întrebări. El scrie însă o excelentă poezie în care își exaltă vîrsta și o socotește un privilegiu. *Invocație nimănu* aduce în memorie volumul lui Ion Alexandru, *Cum să vă spun*. Ca și acolo, în poemele lui Mircea Dinescu bîntuie o extraordinară poftă de viață, un entuziasm nedomolit în fața miracolelor existenței. Poetul seamănă unui suveran care supune țară după țară fără a înțîlni nicăieri vreo împotrivire. Totul se oferă, toți se înclină în calea lui deoarece tinerețea înseamnă putere. Chiar și poeziile lui Mircea Dinescu par scrise cu nonșalanță, de parcă autorul a îmbîlzit cuvintele și acestea se ivesc cumînti la prima chemare.

În volumul *Invocație nimănu* poemele izbutite sînt multe. Rețin îndeosebi atenția *Balanță cu dragoste*, *Bal transparent*, *Flutur*, *Pe cumpănă*, *Batem cerul* din care răzbat o notă melancolică, o ușoară îngrijorare, prevestire a unor încercări abia întrezărite. Totuși, cea mai frumoasă poezie a cărții (*Sînt tînăr, Doamnă*) este o mărturisire a încrederii în tinerețea care apără ca o armură: „Sînt tînăr, Doamnă, tînăr, de-aceea nu te cred/ Ori cît mi-ai spune, timpul nu își ascute gheara / deși arcașii ceții spre mine își reped / săgețile vestirii, sînt tînăr. Bună seara!“

Bibliografie

Invocație nimănu. Buc., „Cartea românească“, 1971. 112 p.

Alte informații despre scriitorii premiați se pot găsi în *Dicționarul de literatură română contemporană* al lui Marlan Popa.

P. Uptis (Riga — R.S.S. Letonia)

Prezentare de BALOGH Josef,
Nora IUȚA și George MAREȘ

8 IULIE — 150 de ani de la moartea (1822) poetului romantic englez PERCY BYSSHE SHELLEY (n. 1792).

Poeme. Editura tineretului, 1957. 112 p. (Cele mai frumoase poezii, 2); *Prometeu descătușat și alte poeme.* E.P.L. 1965. 438 p. (B.P.T., 287).

Grigorescu, Dan. *Shelley.* Editura tineretului, 1962. 304 p. (Oamenii de seamă).

— 475 de ani de când portughezul VASCO DA GAMA începe prima călătorie pe mare, din Europa pînă în India, înconjurînd Africa și deschizînd astfel linia de navigație din Europa spre Asia (1497).

Camões, Luis de. *Lusada.* E.L.U. 1965. 347 p.; Petrescu, Ioana. *Lusitani.* Vasco da Gama și descoperirea drumului spre India. Editura tineretului, 1967. 181 p.

11 IULIE — 1921. Ziua victoriei revoluției populare din Mongolia. Formarea primului guvern popular.

Trecînd peste capitalism. (Date asupra Republicii Populare Mongole). I. P. „Tiparul”, 1968. 56 p.

Buzilă, B. *În întîmpinarea soarelui.* (Note de drum din R. P. Mongolă). Editura tineretului 1962. 192 p.

12 IULIE — 175 de ani de la moartea (1797) lui IENĂCHIȚĂ VĂCĂRESCU, istoric, filolog și poet român premodern (n. 1740).

Poezii Văcărești. Versuri alese. E.P.L. 1961. 318 p. (Scriitorii români).

Plru, Alexandru. *Poezii Văcărești.* Editura tineretului, 1967. 144 p. (Mică monografie).

— 90 de ani de la nașterea (1882) matematicianului român TRAIAN LALESCU (m. 1929).

Traian Lalescu (1882—1929). [Bibliografie]. Editura Academiei R. P. Române, 1955. 52 p. (Biblioteca Academiei R. P. Române. Seria bibliografii).

14 IULIE — 1789. Începe Revoluția burgheză din Franța. Căderea Bastiliei. Sărbațoarea națională a poporului francez.

Soboul, Albert. *Revoluția Franceză.* 1789—1799. Editura științifică, 1962. 568 p.; Almaș, Dumitru. *Căderea Bastiliei.* Revoluția burgheză din Franța. (1789—1794). Editura tineretului, 1959. 720 p. (Pagini de istorie universală).

Rolland, Romain. *Teatrul Revoluției.* 14 iulie. — Danton. — Robespierre. E.L.U., 1966. 520 p. (Teatrul); Almaș, Dumitru. *Trandafirul roșu* (Roman). Editura tineretului, 1963. 232 p.

16 IULIE — 100 de ani de la nașterea (16/28 iulie 1872) lui DIMITRIE ANGHIEL, poet, prozator și dramaturg român (m. 1914).

Caleidoscopul lui A. Mirea. Publicat de D. Anghel și St. O. Iosif E.S.P.L.A., 1957. (B.P.T.). *În grădina.* (Poezii și proză). Editura tineretului, 1966. 272 p. (Biblioteca școlară, 51); *Poezii.* Originale, traduceri și opera în colaborare [cu St. O. Iosif, Victor Eftimiu, Leon Feraru și Ion Mînușescu]. E.P.L., 1968. 426 p. (B.P.T., 445).

— 100 de ani de la nașterea (1872) lui ROALD AMUNDSEN, explorator norvegian, primul care a străbătut Arctica din Groenlanda pînă în Alaska (m. 1928).

Förster, Hans Albert. *Calea albă.* Exploratorii cuceresc Arctica. Editura științifică, 1958. P. 68, p. 84, 86, 89—90, 91, 236—237, 240, 244; Hilt, Vilg. *Columbii mărilor nordice.* Editura științifică, 1967. 96 p. (Orizont); Treșnicov, A. F. *Istoria descoperirii și cercetării Antarctidei.* Editura științifică, 1965. p. 83—103. Lecca, Aurel. *Dincolo de cercurile polare.* Editura tineretului, 1959. p. 203—231.

— 80 de ani de la nașterea (1892) lui ILIE CRISTEA, profesor și publicist comunist (m. 1958).

Cristea, Ilie. *Articole.* (1923—1936). Editura politică, 1961. 175 p.

— 325 de ani de la moartea (1647) lui MASANIELLO (TOMASO ANIELLO), conducătorul unei puternice răscoale populare napolitane împotriva dominației spaniole (n. 1620).

17 IULIE — 90 de ani de la moartea (1882) lui PANTAZI GHICA, scriitor și publicist român (n. 1831).

Un doem român (romant). — *Donjuani din București* [Fragmente]. In: *Pionierii romanului românesc.* E.P.L., 1962, p. 169—202.

19 IULIE — 1965. Între 19 și 24 iulie au avut loc lucrările celui de-al IX-lea Congres al P. C. R.

Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român. 19—24 iulie 1965. Editura politică, 1966. 864 p.

20 IULIE — 100 de ani de la nașterea (1827) lui GHEORGHE MUNTEANU-MURGOCI, geolog, minerolog și pedagog român (m. 1925).

Ilie, Mircea. *Gheorghe Munteanu Murgoci (1827—1925). Omul și viața. Studii și funcțiuni: Activitatea științifică; Activitatea didactică.* In: *Ilie Mircea. Figuri de geologi români.* [Vol.] 1. Editura științifică, 1967, p. 11—64; Morolau, Dinu și Ștefan, I. M. GHEORGHE MUNTEANU-MURGOCI. In: *Morolau, D. și Ștefan, I. M. Pașiunea științei. Oameni și momente din istoria contemporană a științei și tehnicii românești.* E.D.P., 1968, p. 293—305; Codarcea, Al. *Gheorghe Munteanu-Murgoci.* Editura științifică, 1967. 48 p. (S.R.S.C., 223).

— 125 de ani de la nașterea (1847) lui MAX LIEBERMANN, pictor și grafician german (m. 1935).

Der Wunderbaum. Siebenbürgisch-sächsische Volksmärchen. „Ion Creangă” Verlag, 1970. 72 S.

22 IULIE — 110 ani de la nașterea (1862) lui ALEXANDRU IONESCU, militant al mișcării muncitorești din țara noastră (m. 1929).

— 150 de ani de la nașterea (1822) naturalistului austriac G. J. MENDEL, considerat fondatorul geneticii și precursorul aplicării sistemului matematic (statistic) în biologie (m. 1884).

Botnariuc, Nicolae. *Din istoria biologiei generale.* Editura științifică, 1961, p. 439—441; Bernal, J. D. *Știința în istoria societății.* Editura politică, 1964, p. 660, 676—677; *Istoria medicinei universale.* Editura medicală, 1970, p. 303, 347, 350.

— 1944. Ziua eliberării Poloniei de sub jugul fascist.

Moczar, Mieczyslaw. *Culorile luptei.* [Schite]. Editura politică, 1967. 224 p.; Naszkowski, Marian. *Zile de neliniște.* (Amintiri din deceniul al patrulea). E.L.U., 1963. 288 p.; Naszkowski, Marian. *Anii încercărilor.* [Amintiri din timpul războiului antihitlerist.] E.L.U., 1966. 376 p.; Grigorescu, I. *Pasărea Fetei.* Dolan în Polonia populară. Editura tineretului, 1961. 152 p. (În jurul lumii).

23 IULIE — 1949. Se inaugurează primele cooperative agricole de producție din țara noastră.

Vezi: I. T. *Transformarea socialistă a agriculturii, o victorie a întregului popor.* Bibliografie de recomandare. În: *Revista bibliotecilor*, 25, nr. 1, ian 1972, p. 24—28.

— ZIUA CONSTRUCTORULUI

26 IULIE — 1953. A început revoluția cubană.

Lascu, Petre. *Cuba.* Editura științifică, 1962. 240 p. (Pe harta lumii); Pop, Valeriu. *La sud de Tropical Raculul.* Documentar cuban. Editura politică, 1964. 66 p.; Roca, Blas. *Bazele socialismului în Cuba.* Editura politică, 1961. 276 p.; Ivan-Ghilia, Alecu. *Insula speranței.* E.P.L., 1963. 276 p.; Popovici, Titus. *Cuba, teritoriul liber al Americii.* Editura tineretului, 1962. 336 p.

4 AUGUST — 80 de ani de la nașterea (1892) scriitorului realist SIPOS DOMOKOS (m. 1927).

A csoda. Válogatott elbeszélések. Mvhy [Tg. Mures], A.I.M.R. [E.S.P.L.A.], 1958. 202 p.; Szentimrei Jenő. *SiPOS Domokos önéletrajza-hoz.* În: Szentimrei Jenő. *Sablon helyett csillag.* 1868, p. 68—72;

Sőni Pál. *SiPOS Domokos.* În: Sőni Pal. *A romániai magyar irodalom története.* 1969, p. 60—64.

5 AUGUST — 1895. A murit FRIEDRICH ENGELS.

Friedrich Engels. (50 de ani de la nașterea sa). Bibliografie recentă. (1964—1970). Material documentar. [5 fasc.]. Centrul de informare și documentare în științele sociale și politice, 1970. [Multigrafat]; *Engels și contemporaneitatea.* Culegere de studii. 150 de ani de la nașterea lui Friedrich Engels. Editura politică, 1971.

223 p.; Vezi și referințele bibliografice din *Calendar* (octombrie, noiembrie, decembrie 1971). În: *Revista bibliotecilor*, 24, nr. 9, sep 1971, p. 571.

— 1929. A început eroica grevă a muncitorilor mineri de la Lupeni.

Toacă, Ion. *Greva minerilor de la Lupeni din anul 1929.* În: *Din istoria luptelor greviste ale proletariatului din România.* [Vol.] 1. Editura C.C.S., 1957, p. 180—215.

6 AUGUST — 1969. Între 6 și 12 august au avut loc lucrările celui de-al X-lea Congres al P.C.R.

Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român. 6—12 august 1969. Editura politică, 1969. 781 p.

— ZIUA MINERULUI
— ZIUA MARINEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

13 AUGUST — 100 de ani de la nașterea (1872) chimistului german RICHARD WILSTÄTTER, laureat al Premiului Nobel (m. 1942).

14 AUGUST — 100 de ani de la nașterea (1872) filozofului PETRE P. NEGULESCU (m. 1951).

Pagini alese. Editura științifică, 1967. 247 p.; *Serieri inedite.* [Vol.] 1—2. Editura Academiei R. S. România, 1969, 1970. 2 vol. Vol. 1. *Problema cunoașterii.* 1969. 795 p.; Vol. 2. *Destinul omenirii.* Vol. 5. 1971. 784 p.

Ornea, Zei, Trei esteticieni. Mihail Dragomirescu, H. Sanielevici, P. P. Negulescu. E.P.L., 1968. 211 p.

15 AUGUST — 1931. Apare primul număr legal al ziarului ȘCINTEIA, organ al Partidului Comunist Român.

— ZIUA PRESEI ROMÂNE

17 AUGUST — 100 de ani de la nașterea (1872) lui TRAIAN VUIA, inventator român, unul dintre precursorii aviației moderne (m. 1950).

Realizarea zborului mecanic. Mărturii. Editura tehnică, 1954. 160 p.

Carafoli, E. *Un pionier al aviației mondiale: Traian Vuiu.* În: vol. 90 de ani de viață academică în țara noastră. Buc., 1956, p. 143—164; Lipovan, George. *Traian Vuiu.* Mărturii. Editura științifică, 1966. 56 p. (Orizonturi); Morolanu, Dinu și Ștefan, I. M. *Focul viu.* Pagini din istoria invențiilor și descoperirilor românești. Editura științifică, 1963, p. 241—260; Toescu, Crișan. *Traian Vuiu.* Editura tineretului, 1961. 184 p. (Oameni de seamă).

18 AUGUST — 75 de ani de la nașterea (1897) fizicianului român ALEXANDRU CIȘMAN (m. 1967).

Fizica generală. [Vol.] 1—2. Ed. a 3-a. Editura tehnică 1962. 2 vol. Vol. 1. 584 p.; Vol. 2. 556 p.

Marian, Victor. *Ultimii dispăruți: Al Cișman și T. T. Vescan.* În: Marian, Victor. *Figuri de fizicieni români.* Editura enciclopedică română, 1969, p. 79—86.

19 AUGUST — 50 de ani de la moartea (1922) folcloristului și publicistului român ANDREI BÎRSEANU (n. 1858).

Jarník, Ioan Urban și Bârseanu, Andreiu. *Doine și strigături din Ardeal.* E.P.L., 1964.

311 p.; Jarnik, Ioan Urban și Bărsăneanu, Andre-
iu. *Doine și strigături din Ardeal*. Ediție defini-
tivă. Editura Academiei R. S. România, 1968.
968 p.

20 AUGUST — 100 de ani de la moar-
tea (1872) lui DIMITRIE BOLINTINEA-
NĂ, poet român din generația de la 1848
(n. 1819).

Opere alese. Vol. 1—2. E.P.L., 1961. 2
vol. (Scritori români). Vol. 1. Poezii. 392
p.; Vol. 2. Proză. 608 p.; *Călătorii*. [Vol.] 1—2
E.P.L. 2 vol. (B.P.T., 179—480). Vol. 1.
386 p.; Vol. 2. 392 p.; *Legende istorice*. Edi-
tura militară, 1971. 159 p. (Columna); *Legen-
de istorice*. Editura tineretului, 1967. 232 p.
(Biblioteca școlară, 2); *Manoie—Elena*. Edi-
tura Eminescu, 1971. 335 p. (Biblioteca
Eminescu); *Poezii*. Editura Eminescu, 1971.
300 p. (Biblioteca Eminescu).

Păcurariu, Dumitru. *D. Bolintineanu*. Edi-
tura tineretului, 1969. 151 p. (Micromonogra-
fi); Roman, Ion. *Dimitrie Bolintineanu*. Edi-
tura tineretului, 1962. 256 p. (Oameni de seamă).
Virgolic, Teodor. *Dimitrie Bolintineanu și
epoca sa*. „Meridiane”, 1971. 396 p. (Univer-
sitas).

— 100 de ani de la nașterea (1872) lui
RAICU IONESCURION, critic literar și
publicist român (m. 1895).

Scrieri. Editura științifică, 1964. 330 p.; *Da-
toria artei*. Articole și studii de critică literară.
E.S.P.L.A., 1959. 232 p. (Mica bibliotecă cri-
tică, 62).

— 125 de ani de la nașterea (1847) scri-
torului polonez BOLESŁAW PRUS (m.
1912).

Păpușa. Roman. [Vol.] 1—2. Editura Emi-
nescu, 1971. 2 vol. (Romanul de dragoste,
33—34). Vol. 1. 482 p.; vol. 2. 404 p.; *Pa-
raonul* [Roman]. [Vol.] 1—2. Ed. a 2-a revizuată.
E.L.U., 1967. 2 vol. (Clasici literari univer-
sali). Vol. 1. 350 p.; Vol. 2. 337 p.

21 AUGUST — ZIUA CONSTITUȚIEI
În 1965 Marea Adunare Națională a a-
doptat Constituția Republicii Socialiste
România.

Constituția Republicii Socialiste România.
Editura politică, 1969. 32 p.

Ceaulescu, Nicolae. *Raport cu privire la pro-
iectul de Constituție a Republicii Socialiste Ro-
mânia*. Editura politică, 1965. 35 p.

— 90 de ani de la nașterea (1882) fizi-
cianului român AUGUSTIN MAIOR (m.
1964).

Marian, Victor. *Ingineri fizicieni: N. Vasilescu
Karpen și A. Maior*. În: Marian, Victor.
Figuri de fizicieni români. Editura enciclo-
pedică română, 1969. p. 53—60.

23 AUGUST 1944 — ELIBERAREA
ROMÂNIEI DE SUB JUGUL FASCIST
(A XXVIII-A ANIVERSARE).

25 AUGUST — 150 de ani de la moar-
tea (1822) astronomului englez William
HERSCHEL (n. 1738).

Buttman, Günter. W. *Herschel*. Viața și opera.
Editura științifică, 1971. 236 p.

1 SEPTEMBRIE — 125 de ani de la
nașterea (1847) folcloristului și etnogra-
ful român SIMION FLOREA MARIAN.
Legenda ciocirlei. Editura tineretului, 1964.
48 p. (Traista cu povești); *Legendele păsărilor
noastre*. „Ion Creangă”, 1971. 104 p. (Prima
mea bibliotecă, 26).

Chițimia, Ion Constantin. *Simion Florea Ma-
rian, valorificator al creației populare*. În:
Chițimia, Ion Constantin. *Folcloriști și folcloriști-
că românească*. Editura Academiei R. S.
România, 1968, p. 159—192.

— 20 de ani de la moartea (1952) lui
IOSIF RANGHEȚ, militant de seamă al
mișcării muncitorești din țara noastră (n.
1904).

2 SEPTEMBRIE — 50 de ani de la
moartea (1922) scriitorului clasic austra-
lian H. A. LAWSON.

Lawson, Henry. *Rivalul lui Andy Page*. [Po-
vestiri]. E.L.U., 1969. 487 p. (Meridiane, 91).

— 1945. Proclamarea Republicii Demo-
crate Vietnam.

Cirje, Ion. *Vietnamul își potrivește ceasul*.
Impresii de călătorie din R. D. Vietnam. E.P.L.,
1961. 212 p.

Burchett, Wilfred. *Operațiunea „Răsărit de soa-
re”*. Editura politică, 1963. 176 p. *Purcarea
Ilie. Focuri în junglă*. File dintr-un jurnal de
reporter. Editura politică, 1967. 184 p. cu
ilustr.

8 SEPTEMBRIE — 90 de ani de la naș-
terea (1882) lui DUMITRU MARINESCU,
militant de seamă al mișcării muncitorești
din țara noastră (m. 1916).

Pirvulescu, Constantin și Tudor, Georgeta.
Dimitrie Marinescu. Combinatul tipografic
„Casa Școlii”, [1971]. 191 p. (Evocări).

— 9 SEPTEMBRIE 1944. A fost doborâ-
rită dictatura fascistă în Bulgaria. Sărbă-
toarea națională a poporului bulgar.

Andrieș, Mihai Gheorghe. *Republica Populară
Bulgară*. Editura științifică, 1959. 250 p.

— 1948. Proclamarea Republicii Popu-
lare Democratice Coreene. Ziua națională
a poporului coreean.

Radian, Minzu. *Itinerar coreean*. Editura ti-
neretului, 1958. 323 p.

10 SEPTEMBRIE — 100 de ani de la
moartea (1872) lui AVRAM IANCU, de-
mocrat revoluționar român, unul dintre
frunțașii revoluției de la 1848 din Tran-
silvania (n. 1824).

Istoria României. Compendiu. E.D.P., 1969,
p. 291—293. 316—329, 377, 426, 513; Dragomir, Sil-
viu. *Avram Iancu*. Ed. a 2-a. Editura științifi-
că, 1968. 368 p. (Pagini din istoria patriei);
Mihalache, Marin. *Avram Iancu*. Editura mili-
tară, 1968. 144 p. (Filii ai neamului românesc);
Ursu, Horia. *Avram Iancu*. Editura tineretu-
lui, 1966. 256 p. (Oameni de seamă).

12 SEPTEMBRIE — 90 de ani de la
nașterea (1882) scriitorului român ION A-
GÂRBICEANU (m. 1963).

Opere. Vol. 1—6. E.P.L., „Minerva”, 1962,
1971. 6 vol.; *Arhanghelii*. Roman. Vol. 1—2.
E.P.L., 1962. 2 vol. (B.P.T., 141—142).
Vol. 1. 366 p.; Vol. 2. 264 p.; *Ciocirlia*.
Editura tineretului, 1967. 64 p.; *Doi iubiri*.
Povestiri. E.P.L., 1958. 471 p. (B.P.T., 485);
Fefelega. Povestiri. „Minerva”, 1971. 272 p.
(Arcade).

— 75 de ani de la nașterea (1897) fizicienței și chimistei franceze IRENE JOLIOT-CURIE, laureată a Premiului Nobel (m. 1956).

Cotton, Eugénie. *Cel patru Curie și radioactivitatea*. Editura științifică, 1965. 200 p.

— 60 de ani de la nașterea (1912) lui ANDREI DRAGOȘ SAS, militant al mișcării muncitorești din țara noastră (m. 1943).

13 SEPTEMBRIE — 100 de ani de la moartea (1872) lui LUDWIG FEUERBACH, filozof german (n. 1804).

Feuerbach. [Texte alese]. Editura de stat pentru literatură științifică, 1954. 260 p.
Engels, Friedrich. *Ludwig Feuerbach și sfârșitul filozofiei clasice germane*. Ed. a 5-a. Editura politică, 1970. 74 p. (Biblioteca marxist-leninistă).

— ZIUA POMPIERILOR DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA.

14 SEPTEMBRIE — 125 de ani de la nașterea (1847) lui P. N. IABLOCICOV, electrotehnician și inventator rus (m. 1894).

Rahmanov, L. *Iablocicov*. Cartea Rusă [1951]. 101 p. (Știința pentru toți).

15 SEPTEMBRIE — 50 de ani de la moartea (1922) meteorologului român ȘTEFAN HEPITES, organizatorul rețelei de observații meteorologice în România (n. 1851).

Florinescu, Aurelian. *Ștefan C. Hepites, 1851-1922*. Editura Academiei R. S. România, 1964. 147 p. (Seria Bibliografică).

16 SEPTEMBRIE — 70 de ani de la moartea (1902) compozitorului român IOSIF IVANOVICI (n. 1845).

Văturile Durdii. Vals. Muzica: I. Ivanovic. Transcriere pentru cor-soli și orchestră de Ștefan Dinu. Versuri de Al. Cölfescu. [f.l., f.e., 1966]. —14 p. cu n.muz.

— ZIUA METALURGISTULUI

18 SEPTEMBRIE — 10 ani de la moartea (1962) lui KRICOR H. ZAMBACCAN, colecționar și critic de artă român (n. 1889).

Insemnările unui amator de artă. E.S.P.L.A., 1957. 215 p.; Pagini despre artă. „Meridiane”, 1965. 384 p.

19 SEPTEMBRIE — 1924. A avut loc Congresul al III-lea al Partidului Comunist Român.

20 SEPTEMBRIE — 75 de ani de la nașterea (1897) scriitorului secui TAMASI ARON (m. 1966).

Abel a rengetegben. Regény. Kvar [Cluj], Dacia, 1970. 281 p.; Enekes madár. Irodalmi Könyvtársulat, 1968. 118 p. [Pasăre cîntătoare]; Jégrörő Mátpas. Regény. Kriterion, 1970. 175 p. [Matei, Spărgătorul de ghiță]; Rendes feltámadás. Válogatott novelák. Irodalmi Könyvtársulat, 1969. 559 p.

Őnl Pál. Tamási Aron. In: Sóni Pál. *A Romániai magyar irodalom története*. Buk. 1969. p. 71-80; Szentimrei Jenő. *Level Tamási Aronhoz*. In: Szentimrei Jenő. *Eablon helyett csillag*. Buk. 1968. p. 71-80.

23 SEPTEMBRIE — 100 de ani de la nașterea (1872) prozatorului român ALEXANDRU CAZABAN (m. 1966).

Deștept băiat! [Schite și povestiri]. E.P.L., 1961. 422 p.; Din vremea aceea. Schițe și nuvele. E.S.P.L.A., [1951]. 180 p.; Grija stăpînului. Editura tineretului, 1955. 80 p.; Văzute și auzite. E.S.P.L.A., 1958. 335 p.

— 70 de ani de la nașterea (1902) tovarășului ION GHEORGHE MAURER, membru al Comitetului Executiv al Prezidiului Permanent al C. C. al P.C.R., președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Erou al Muncii Socialiste.

25 SEPTEMBRIE — 75 de ani de la nașterea (1897) prozatorului american WILLIAM FAULKNER, laureat al Premiului Nobel (m. 1962).

Cătușul. E.L.U., 1967. 368 p.; Casa cu coloare. E.L.U., 1968. 415 p.; Orașul [Roman]. E.L.U., 1967. 344 p.; Ursul. Nuvele. E.P.L., 1966. 383 p. (B.P.T. 344); Zgomotul și furia. Univers, 1971. 320 p. [Romanul secolului XX]. Alexandru, Sorin. *William Faulkner*. Editura pentru literatură universală, 1969. 576 p. + 4 f. tab. (Seria Monografii); Cunliffe, Marcus. *Literatura Statelor Unite*. E.L.U., 1969. p. 312-316, 319-320.

— 50 de ani de la moartea (1922) militanților mișcării muncitorești din țara noastră — PANDELE BECHEANU (n. 1893).

27 SEPTEMBRIE — 575 de ani de la victoria lui Mircea cel Bătrîn asupra oastei otomane ce invadase Țara Românească pentru a-l pedepsi pe domnul muntean care participase la lupta de la Nicopole — 1396. (Sept—oct 1397).

Mircea cel Bătrîn. In: Giurescu, Constantin C. și Giurescu, Dinu C. *Istoria românilor din cele mai vechi timpuri și pînă astăzi*. „Albatros”, 1971. p. 281-287.

Păscu, Ștefan. *Mircea cel Bătrîn*. In: Păscu, Ștefan. *Pietre de temelie din trecut pentru vremurile de astăzi*. Cluj, [f.e.], 1967. p. 21-24.

Băjenaru, Grigore. *Taina din Mircea-Volevod*. Roman istoric. „Ion Creangă”, 1970. 232 p.; Tărcihăi, Dan. *Io, Mircea Volevod*. Pleșă în trei acte. Editura militară, 1971. 111 p. (Columna).

28 SEPTEMBRIE — 1864. S-a creat la Londra sub conducerea lui K. Marx și Fr. Engels INTERNATIONALA I.

Marx-Engels despre Internaționala I. Culegere. Editura politică, 1964. 424 p.

— 125 de ani de la nașterea (1847) compozitorului român GHEORGHE DIMA (m. 1926).

Voileanu-Nicoară, Ana. *G. Dima. Viața. Opera*. E.S.P.L.A., 1957. 208 p.; Weinberg, Isidor. *George Dima. Momente din viața și opera compozitorului*. In: Weinberg, I. *Momente și sfaturi din trecutul muzicii românești*. Editura muzicală, 1967. p. 150-155.

30 SEPTEMBRIE — 90 de ani de la nașterea (1882) geografului român CONSTANTIN BRĂTESCU (m. 1945).

Opere alese. Editura științifică, 1967. 228 p.

Serviciile de bibliotecă adresate cititorilor-copii (XIII)

Relații cu publicul (urmare)

Antoaneta CORVĂTESCU-TOFAN

Program

În fixarea orarului bibliotecilor publice pentru copii trebuie să se țină seama de mai mulți factori, printre care amintim:

— Programul școlar: unele clase învață dimineața și atunci elevii vor veni să împrumute cărți cu precădere în timpul prânzului; alte clase învață după-amiaza și atunci elevii vor vizita biblioteca fie înainte de intrarea în școală, fie la ieșirea de la ore, adică în orele de seară; de aceea, este bine ca orarul bibliotecii să prevadă cu necesitate și ore de acces în timpul dimineții, și ore de acces în timpul după-amiezii, chiar dacă aceasta ar duce la o alternare a programului dimineață-după-amiază în diferite zile ale săptămânii. Precizăm că este oportun ca programul obișnuit de servire a elevilor să fie realizat în zilele lucrătoare ale săptămânii, pentru că, de obicei, copiii sînt ocupați duminica cu un program fixat de părinți sau de școală, care le zădărnicește vizitele la bibliotecă. Duminica pot fi programate acțiuni speciale cu copiii, mai ales activitatea în cercuri.

— Programul celorlalte instituții culturale sau programul mijloacelor audio-vizuale (radio, televiziune). Desigur, în orele cînd se transmit emisiuni pentru copii, cititorii trebuie să găsească porțile bibliotecii larg deschise, ea fiind prima care va încuraja audierea sau vizionarea acestor emisiuni.

— Programul bibliotecii în ansamblu. Cel mai adesea, serviciul de bibliotecă

pentru copii funcționează în același local sau chiar în aceeași încăpere cu serviciul pentru adulți și în acest caz orele de deschidere a secției pentru copii trebuie să coincidă cu orele de servire a maturilor. Practica în acest domeniu a demonstrat că este oportun, în cazul în care ambele servicii funcționează în aceeași încăpere, să fie rezervate anumite ore exclusiv pentru cititorii-copii, fie pentru vizitele în grup, fie pentru manifestări destinate lor, și pentru o servire mai atentă a acestora. De altfel, orele obișnuite de vizitare a bibliotecii de către adulți nu coincid cu orele de maximă frecvență a copiilor, astfel încît o despărțire parțială a programelor celor două categorii nu ar dăuna nici uneia dintre categorii, din contră, s-ar inoportuna reciproc mai puțin.

Foarte important de reținut: în unitățile în care se instituie un program special de frecvență a bibliotecii pentru copii, acesta să nu fie în nici un caz mai mic ca durată decît cel rezervat adulților; acest program special se referă numai la împrumuturile de carte și la manifestările de propagandă adresate copiilor; micii cititori care vin să citească pe loc trebuie admiși în tot cursul programului bibliotecii, indiferent dacă unitatea este deschisă numai maturilor sau și copiilor.

Bibliotecile publice pentru copii pot înființa puncte de împrumut în: școli generale din sate aparținătoare (cu un bibliotecar-cadru didactic, deocamdată cu

muncă voluntară, care, o dată cu acceptarea sarcinii, trebuie să-și fixeze un program regulat de servicii a cititorilor, pe care să-l respecte); pavilioane pentru copii, din spitale (deservite de un bibliotecar salariat al bibliotecii publice având programul astfel stabilit, încât intrarea lui în saloanele de bolnavi să nu incomodeze personalul medical; de altfel, orarul trebuie fixat de comun acord cu administrația spitalului); case de copii, grădini de vară, cartiere nou înființate sau chiar blocuri mari etc. (În toate cazurile, punctele sînt deservite de un salariat al bibliotecii, cîteva ore pe săptămîna în anumite zile dinainte fixate.) Acolo unde funcționează, bibliobuzele trebuie să aibă o rută bine stabilită, trecînd în anumite zile, între anumite ore, în fiecare localitate deservită; orarul de servicii a fiecărei localități trebuie afișat la locul de staționare a bibliobuzului.

Biblioteca școlară trebuie să-și concorde orarul cu programul de învățămînt. În timpul vacanțelor, bibliotecile școlare sînt accesibile copiilor în orele cele mai propice frecventării, chiar dacă se adoptă un program diferit de cel din timpul anului școlar sau mai restrîns decît acesta. Bibliotecarii școlari cu indemnizație lunară nu au încă fixat, prin nici un normativ, numărul de ore de muncă pe care trebuie să-l presteze; este o datorie, în materie de reglementare, pe care Ministerul Educației și Învățămîntului trebuie să o onoreze cît mai curînd.

Regulament de funcționare, formularistică statistică

Fiecare serviciu de bibliotecă pentru copii trebuie să redacteze, să difuzeze și să popularizeze în rîndul cititorilor lui un regulament de ordine interioară, pe cît de simplu pe atît de accesibil copiilor. Acest regulament are rolul în primul rînd să fixeze în mentalitatea cititorilor, că biblioteca aparține tuturor copiilor și că toți copiii trebuie să profite în mod egal și cît mai deplin de ea, iar în al doilea rînd să clarifice și să definească raporturile bibliotecar-cititor. De asemenea, el contribuie la instaurarea unui sentiment de respect din partea cititorilor față de instituție în sine și a unei ținute disciplinate. Iată ce principii trebuie să transmită cititorului un asemenea regulament:

— Să înapoieze cărțile imediat după lectura lor, pentru a permite și altora să le împrumute. Să nu ia mai multe cărți decît îi sînt necesare. În cazul lecturii pe loc, să nu acapareze prea multe reviste sau lucrări de referință.

— Să aibă o comportare cuvințioasă în bibliotecă. Să nu alerge prin încăperi, să nu vorbească tare, să nu deranjeze pe

ceilalți copii. Pentru lămuriri, să se adreseze personalului bibliotecii.

— Să arate aceeași grijă față de publicațiile bibliotecii ca și față de ale sale. Să contribuie ca în bibliotecă să domnească ordinea și curățenia. Să nu strice mobila și bunurile bibliotecii.

— Să cunoască drepturile pe care le are în bibliotecă, îndatoririle bibliotecarului, condițiile de împrumut (număr de volume și termene — condiții care pot diferi de la o unitate la alta, în funcție de mărimea fondurilor de cărți, de numărul cititorilor și de întinderea zonei deservite), sancțiunile la care se expune, dacă nu înapoiază la termen cărțile și dacă deteriorează ori pierde publicațiile bibliotecii³²).

Este oportun și deosebit de educativ ca, în aplicarea regulamentului de ordine interioară, bibliotecarul să fie ajutat de un colectiv de copii, prieteni ai bibliotecii, recrutați dintre cei mai vechi și mai fideli cititori. În general este bine ca cititorii să participe efectiv la unele activități administrative ale bibliotecii, (intercalarea cărților în rafturi, repararea cărților, corespondența pentru recuperarea cărților împrumutate etc.). În afara faptului că pot da un ajutor real bibliotecarului, aceasta le va stimula interesul și atașamentul față de bibliotecă.

Dreptul de a frecventa biblioteca trebuie acordat oricărui copil indiferent de domiciliu, prin înscrierea sa în evidența bibliotecii.

Strîngerea datelor pentru identificarea cititorului se face de către bibliotecar pe o fișă de înscriere (vezi fig. nr. 1 de pe coperta III) păstrată în bibliotecă într-un fișier aparte, în ordinea numerelor atribuite. La efectuarea unor analize privind cuprinderea populației la lectură, aceste fișe pot fi organizate pe străzi sau pe cartiere, după adresa menționată pe ele; la efectuarea unei analize privind atragerea la lectură a elevilor din diferite școli, aceste fișe pot fi organizate pe școli și pe clase; în cazul unei urmăriri pentru cărți nerestituite, aceste fișe pot fi organizate într-un compartiment aparte, după numele înscrisului sau cel al părintelui care a garantat împrumutul.

Pentru raționalizarea muncii și pentru evidența permanentizării micilor cititori, ar fi bine ca fișa de înscriere să fie valabilă pentru un întreg ciclu de școlarizare (clasele 1—4, clasele 5—8) sau chiar pentru amîndouă (ori fișa de înscriere din ciclul elementar să fie atașată celei din ciclul general). În fiecare an, la reînscrisere, fișa primește un alt număr de ordine, pentru a se evidenția numărul anual al cititorilor.

Pe verso acestei fișe pot fi imprimare extrase largi din regulamentul de funcționare a bibliotecii, în special cele privi-

toare la împrumutul cărților, după care este inserată specificarea: *Am luat cunoștință de prevederile de mai sus, urmata de semnătura cititorului.*

Aceste fișe sînt minuite în exclusivitate de către bibliotecari.

Fiecărui cititor-copil i se eliberează la înscriere un permis de intrare în bibliotecă (vezi figura nr. 2 de pe cop. III), care trebuie să-i dea dreptul de a frecventa toate celelalte servicii ale bibliotecii (în cazul în care activitatea unității este diferențiată pe categorii de cititori sau funcționează în localuri diferite), ca și filialele acesteia din localitate. Permisul are același număr cu fișa de înscriere și aceeași valabilitate în timp.

Pentru înregistrarea împrumuturilor, în majoritatea bibliotecilor din țara noastră se întrebunțează încă fișa de cititor, care cere din partea bibliotecarului un efort destul de mare, atunci cînd frecvența zilnică este ridicată sau cînd cititorii au dreptul de a împrumuta mai multe cărți deodată. Singurul avantaj al sistemului este că se poate urmări foarte ușor lectura fiecărui cititor în parte. În bibliotecile municipale și orașenești în special este oportună introducerea unui alt sistem, existent încă de mulți ani în unele din bibliotecile noastre³⁾, și care constă în lansarea fișei cărții, a plicului cititorului și a tichetelor de împrumut (vezi figurile nr. 3—10 de pe cop. III) în locul fișei cititorului. Datele de pe plicul cititorului trebuie să coincidă cu datele consemnate pe fișa de înscriere și pe permisul de intrare; plicul de cititor trebuie să aibă aceeași valabilitate în timp ca și celelalte două instrumente de evidență. În afară de marele avantaj al de-gajării bibliotecarului de pliculoasă și pedanta muncă de înregistrare a împrumuturilor, creîndu-i timp mai mult pentru îndrumarea lecturii cititorilor, sistemul realizează și o evidență clară a circulației fiecărui exemplar din bibliotecă, ca și o evidență pe termene a împrumuturilor. Iar dacă vrem să studiem lectura cititorilor, nu avem decît să introducem, la anumiți subiecți și pe timp limitat, vechea fișă de cititor, pentru că orice anchetă de acest fel va fi făcută pe bază de sondaj.

În bibliotecile din multe țări se împrumută acasă cititorilor ilustrații, benzi magnetice, diapozitive și chiar reproduceri după lucrări de artă, a căror evidență se ține separat, după același sistem însă.

Recuperarea de la cititori a cărților nerestituite în termen este, pentru majoritatea bibliotecarilor noștri — și în special a celor care lucrează cu copiii, pentru că în acest caz sancțiunea finală, amenda, se adresează părinților — o

muncă migăloasă, care răpește mult din timpul lucrătorului care o efectuează.

Practica de pînă acum a consfințit următorul procedeu de recuperare: la înscriere, cititorul este obligat să achite contravaloarea a 2—3 cărți poștale, care vor servi la sesizarea întirzierilor în restituiri; dacă plicurile cititorilor sînt organizate după termene de restituire (ori dacă termenele de restituire sînt semnalate prin călăreți de metal de diferite culori), atunci bibliotecarul îi va fi foarte ușor să depisteze cazurile de întirzieri flagrante și va trimite copiilor respectivi o carte poștală, cu un text pe cit de politicoasă și îndatoritor pe atît de... memorativ^{*)}; a doua carte poștală va fi trimisă părinților, la un anumit interval de prima (de exemplu, la 2 săptămîni) și va fi tot politicoasă, dar foarte categorică, amintind sancțiunile la care aceștia se expun; dacă această corespondență nu are efect, se trece la aplicarea prevederilor legale cu privire la recuperarea bunurilor bibliotecii, prevederi care vor fi suferite de părintele care a garantat împrumutul.

În ceea ce privește evidența frecvenței zilnice a cititorilor, se poate adopta un sistem pe cit de simplu și eficient, pe atît de atrăgător pentru copii. Pe masa bibliotecarului ar trebui să se afle o casetă asemănătoare unei pușculițe, iar lîngă ea o etichetă-jetoane. Urmează doar ca bibliotecarul să roage pe copii să introducă cite un jeton în caseta-pușculiță, în momentul sosirii lor în bibliotecă. Înainte de închidere, bibliotecarul va număra jetoanele și va obține frecvența zilnică. Dacă va dori o evidență pe vîrste, va introduce jetoane de mai multe forme, fiecare formă corespunzînd unei grupe de vîrstă — triunghiulară pentru cei mici, pătrată pentru vîrsta mijlocie, rotundă pentru cei din grupa mare —, forme care, de altfel, se regăsesc și pe etichetele care marchează apartenența volumelor la diferitele secțiuni ale fondurilor, după vîrstă.

Este absolut necesar ca bibliotecarul să realizeze o evidență după conținut a

^{*)} Propunem un model de text pentru o asemenea scrisoare:

Dragă cititorule... Iată, dumneata care ai fost întodeauna un bun cititor al bibliotecii noastre, ne-ai făcut de data aceasta o surpriză neplăcută! Cercetînd evidențele noastre, am constatat că ai întîrziat cu... zile în restituirea următoarelor cărți...

Poate că ai avut motive obiective să nu-ți respecti angajamentele, dar am fi dorit să ne fi dat un telefon sau să fi trecut pe la bibliotecă pentru a-ți justifica întirzirea; sînt doar că noi acordăm amînări repetate atunci cînd este cazul.

Nu uita, orice carte nerestituită la timp înseamnă o carte în minus pentru ceilalți cititori, prietenii și colegii dumitale. Te așteptăm cit de curînd în mijlocul nostru.

Bibliotecar,

Jocuri distractive

Săritura calului

RE	TĂ	TOA	TE-A	LE	PĂ	BI	STE
TĂ	SCRIS	CA	NI	REA	CUI	ME	CUM
EȘTI	TE-AU	GU	OA	ÎN	A	CÎN	IU
ÎN	PE	ME	RE	RĂ	RA	GAȘ	LOR
DES	CA	VI	SÎN	NU	FLO	TĂ	SĂ
UN	CET	FLOA	RÎ	CA	CE	NI	GÎN
O	CHIS	TE	DE	DI	TĂ	MOA	CÎN
CAR	FIR	GÎN	EȘTI	FRU	PĂR	TA	MÎI

Pornind dintr-un anumit loc și urmînd mersul calului ca la șah, se vor afla versuri din poezia *Ex libris* de Tudor Argezi.

Costel CERNAT

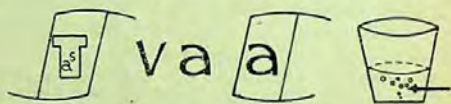
circulației publicațiilor împrumutate. O metodă lesne de aplicat și foarte puțin „scriptologică” este cea care recurge tot la jetoane, divers colorate. Ne amintim din consultația privind prelucrarea colecțiilor³⁴⁾ că s-a preconizat întrebuintarea etichetelor de diverse culori pentru a marca apartenența publicației la o grupa sau alta a schemei de organizare a raftului cu acces liber. Dacă bibliotecarul ar avea în fața sa, în momentul marcării împrumutului de carte, o casetă compartimentată, goală, și o altă casetă, tot compartimentată, cu jetoane divers colorate, în concordanță cu culorile etichetelor, nu ar avea decît să consemneze împrumutul, de exemplu al unei lucrări de beletristică, punînd un jeton alb în caseta de evidență, al unei lucrări social-politice punînd un jeton roșu în cutia de evidență etc. Pentru cărțile făcînd parte din lectura obligatorie sau recomandată de școală pot exista jetoane barate cu o linie. Înainte de închidere, bibliotecarul numără jetoanele și consemnează rezultatele în caietul de evidență zilnică. Procedul este aplicat cu succes în multe biblioteci din străinătate și a fost introdus și la noi în țară, deocamdată cu multă timiditate³⁵⁾.

O corelare trimestrială sau anuală a circulației fondurilor, după conținut, cu achizițiile de carte, tot după conținut, trebuie cu necesitate făcută de către bibliotecar, căci numai cu ajutorul acestor cifre de control se poate realiza o politică de achiziții care să răspundă nevoilor reale de lectură ale cititorilor bibliotecii. În această privință, formularul indicat în consultația apărută în nr. 12/1971 al revistei noastre, la p. 766, poate fi adaptat și pentru circulația cărților.

În încheierea acestui capitol privind plictisitoare dar atît de revelatoare muncă de evidență, înregistrare și statistică, ținem să cităm concludențele cuvinte scrise de L. McColvin: „O bibliotecă pentru copii trebuie administrată în toate privințele, pe cît este posibil, în așa fel încît copiii să o poată face să funcționeze”³⁶⁾.

În bibliotecă

(Rebus criptografic: 2, 4, 4, 4, 6, 10)

Costel CERNAT

³²⁾ Despre sancțiuni — vezi Corvătescu-Tofan, Antoaneta. *Serviciile de bibliotecă adresate cititorilor-copii* (VI). Personal. În: *Revista bibliotecilor*, 24, nr. 9, sep 1971, p. 575.

³³⁾ În privința aplicării lui, vezi discuțiile purtate în anul 1963 în revista noastră și mult mai recente articole semnate de Const. Gilea în numerele 4 și 11/1971 ale aceleiași reviste.

³⁴⁾ Corvătescu-Tofan, Antoaneta. *Serviciile de bibliotecă adresate cititorilor-copii* (IX). Organizarea fondurilor. În: *Revista bibliotecilor*, 25, nr. 1, ian 1972, p. 62.

³⁵⁾ Vezi articolul: Sîrbu, Rodica. *O metodă simplificată de calculare a evidenței zilnice*. În: *Revista bibliotecilor*, 21, nr. 3, mar 1968, p. 149.

³⁶⁾ McColvin, Lionel, *Op. cit.*, p. 29.

Soluția jocului din nr. 5 :
Calcul enigmistic

$$24 \times 4 = 96$$

$$: + = :$$

$$8 - 4 = 4$$

$$3 \times 8 = 24$$

Notă : Atragem atenția cititorilor că, din greșeală, clișeu a apărut inversat.

FIȘA DE ÎNSCRIERE A CITITORULUI Nr. _____ 197__

Numele _____ Prenumele _____
 Prenumele părinților _____
 Născut în _____
 Domiciliul _____ Ocupația _____
 Locul de muncă (școala) _____ str. _____ nr. _____
 Bul.id. saria nr. _____ aliberat de _____
 Studii _____ cat. social-prof. _____ sex _____

REÎNSCRIS ÎN ANUL:

197__ sub nr. _____	197__ sub nr. _____	197__ sub nr. _____	197__ sub nr. _____
---------------------	---------------------	---------------------	---------------------

Schimbări intervenite în datele de mai sus _____

a) nu se completează pentru copii sub 14 ani
 b) se completează de către bibliotecar

Fig. 1

GARANȚIE

Subsemnatul mă oblig să acopăr eventualele daune pricinuite bibliotecii _____ de către titularul acestei fișe de înscriere, legate de împrumutul cărților (pierdere, nerescaltuire, deteriorare). Mă oblig să înștiințez biblioteca în cazul schimbării domiciliului sau locului de muncă.

Această garanție este valabilă pină la retroagrea ei de către subsemnatul.

Numele girantului _____	Ocupația _____
Prenumele _____	Adresa _____
Locul nașterii _____	
Data nașterii (an, lună, zi) _____	Semnătura _____
Prenumele părinților _____	Locul de muncă _____
Bul.id. saria nr. _____	
aliberat de _____	

Fig. 2

La p. 324, tabelul nr. 1, se va citi: bibliotecii pentru copii din casele de copii ;
 La p. 325, coloana I, rîndul 2 de jos, se va citi 95 000 000 de volume și nu 95 000 de volume ;
 La p. 327, capul tabelului, se va citi pe anul 1971 nu pe anul 1972.

Fig. 3

Fig. 4

Nr. _____	Nr. _____
197__	197__

Nr. _____	Nr. _____	Nr. _____
197__	197__	197__

Numele _____
 Prenumele _____
 Adresa _____
 Tel. _____

Cunosc regulamentul bibliotecii și mă oblig să-l respect. Voi restitui la termen și în aceeași stare cărțile împrumutate

Semnătura cititorului, _____

Fig. 6

Autor. Titlu. Date de apariție.		Nr. inventar
Cota de raft		
Pref.		
Data împrumutului	Semnătura cititorului	Data restituirii

Fig. 7

Fig. 8

NR. PERMIS. _____
 Valabil pe anul 197__

Subsemnatul _____

Adresa _____

Recunosc că am primit de la bibliotecă un volum pe care mă oblig să-l restitui la termenul stabilit.

Semnătura, _____

PASTRĂȚI CU GRIJĂ TALONUL

Fig. 9

Loc pentru stampilă și semnătura bibliotecarului,

Fig. 10

Мирча Ионеску: Деятельность библиотек в первый год пятилетки по данным статистики . . .	323	ниста Самуила Вулкана-нео-проверяемое свидетельство единства нашей культуры	503
Международный год книги. „Книга для всех”. Группировка материала	328	Санда Къндя: Женевская публичная и университетская библиотека	353
Штефана Стериаде: Увлекательные читки среди учащихся ремесленников	335	Венгерская Народная Республика: Новый устав библиотечных отделов для детей и молодежи. (Перевод и обработка В. Александру)	357
Елена Моину: В поиске библиографических дат. Заметки о некоторых редакционных загадках	340	Джеордже Себастьян: Хроника международного года книги—1972	358
Виорел Фаур: Румынские книги из библиотеки арадского иллюминиста Самуила Вулкана-нео-проверяемое свидетельство единства нашей культуры			

SOMMAIRE

Mircea IONESCU: Aperçu statistique sur l'activité des bibliothèques dans la première année du nouveau Quinquennal	323
L'Année Internationale du Livre. „Le Livre pour Tous” (Un montage)	328
Ștefana STERIADE: Les attraites de la lecture dans une communauté d'apprentis élèves	335
Elena MOIANU: A la recherche des éléments bibliographiques. Notes sur quelques „énigmes” éditoriales	340
Viorel FAUR: Les livres roumains dans la bibliothèque de Samuil Vulcan, l'illuministe d'Oradea — preuve indéniable de notre unité culturelle	350
Sanda CÂNDEA: La bibliothèque publique et universitaire de Genève	353
La République Populaire Hongroise: Une nouvelle réglementation des services de bibliothèques pour les enfants et les jeunes (Traduit et adapté par Val. Alexandru)	357
George SEBASTIAN: Chronique de L'Année Internationale du Livre — 1972	358

SUMMARY

Mircea IONESCU: Statistical Survey of the Activity of Libraries in the First Year of the New Five-Year Plan	323
The International Year of the Book. „Books for All” (Selection of items on the subject)	328
Ștefana STERIADE: The Attraction of Reading in a Community of Vocational School Students	335
Elena MOIANU: In Search of Bibliographical Data. Notes on some editorial „riddles”	340
Viorel FAUR: The Romanian Books in the Library of Samuil Vulcan, the Enlightenment Scholar of Oradea — Undeniable Evidence of Our Cultural Unity	350
Sanda CÂNDEA: The Public and University Library of Geneva	353
The Hungarian People's Republic: New Rules for Children and Youth Library Departments (Translated and adapted by Val. Alexandru)	357
George SEBASTIAN: Reports on the International Book on Year — 1972	358

REDACȚIA:

Str. Biserica Amzei nr. 5 — 7, sectorul 1, București. Oficiul poștal 22. Telefon 13.70.27

COLEGIUL DE REDACȚIE

George BAICULESCU, Dumitru BALĂEȚ, Virgil CÂNDEA, Ion CIOTLOȘ, Antoaneta CORVĂTESCU-TOFAN (redactor șef rubrică), Ștefan GRUIA (redactor șef), Alexandru IONAȘCU, Atanase LUPU, Gheorghe MAXIM, MÉSZÁROS József, Anne-Marie MIHIȚ (secretar de redacție), Constantin NEGULESCU, Gernot NUSSBÄCHER, Nicolae ONIGA, Mihai PETRESCU, Angela POPESCU-BRĂDICENI, Dan SIMONESCU.

